

Hemlöshet i Sverige 2005

Omfattning och karaktär

Socialstyrelsen klassificerar sin utgivning i olika dokumenttyper. Detta är en *Lägesbeskrivning*. Det innebär att den innehåller redovisning och analys av kartläggningar och andra former av uppföljning av lagstiftning, verksamheter, resurser mm som kommuner, landsting och enskilda huvudmän bedriver inom hälso- och sjukvård, socialtjänst, hälsoskydd och smittskydd. Den kan utgöra underlag för myndighetens ställningstaganden och ingå som en del i större uppföljningar och utvärderingar av t.ex. reformer och fördelning av stimulansmedel. Socialstyrelsen svarar för innehåll och slutsatser.

Artikelnr 2006-131-16

Tabeller och diagram Yra AB

Publicerad www.socialstyrelsen.se, andra upplagan, första publiceringen januari 2006

Förord

Socialstyrelsen fick i februari 2005 i uppdrag av regeringen att fortsätta utvecklingsarbetet mot hemlöshet under perioden 2005–2008. I uppdraget ingick att göra en nationell kartläggning av hemlöshetens omfattning och karaktär i Sverige 2005. I beslutet från regeringen framhålls att sådan kunskap är en viktig förutsättning för att kunna utveckla effektiva åtgärder mot hemlöshet. Kartläggningen som presenteras i denna rapport utgör en av delarna i Socialstyrelsens hemlöshetsprojekt med målsättning att utveckla metoder som motverkar hemlöshet.

Regeringen har tidigare avsatt 30 miljoner kronor som Socialstyrelsen har fördelat till lokala hemlöshetsprojekt under perioden 2002–2005. Ytterligare 30 miljoner har under tre år avsatts för att stimulera lokala hemlöshetsprojekt under perioden 2005–2008. Den första satsningen redovisas i en rapport (Socialstyrelsen, Lokala hemlöshetsprojekt 2002–2005: Resultat, slutsatser och rekommendationer) i februari 2006. I Socialstyrelsens uppdrag ingår även att sprida den kunskap som projekten genererar.

Kartläggningen har utformats så att den går att jämföra med den kartläggning som gjordes 1999. Kretsen av uppgiftslämnare är dock vidare och definitionen har utökats för att fånga in en större grupp personer med hemlöshetsproblematik. Enligt uppdraget skulle även omfattningen av hemlösa barnfamiljer framgå specifikt i kartläggningen. Kartläggningen ger svar på vilken kunskap som fanns om personer som var hemlösa under vecka 17 (25 april–1 maj), 2005.

Anna Qvarlander är projektledare och har genomfört kartläggningen tillsammans med Annika Remaeus, Claes-Göran Stefansson och Maria Boustedt Hedvall, utredare, samt Theofania Lazaridis, statistiker.

Vi vill rikta ett stort tack till alla de som fyllt i enkäten och gjort denna undersökning möjlig.

Håkan Ceder
Överdirektör

Innehåll

<i>Förord</i>	3
<i>Sammanfattning</i>	7
Resultat	8
<i>Socialstyrelsens slutsatser</i>	12
Hemlöshetsproblemet kvarstår	12
Hemlösheten har ökat och förändrats	12
Skillnader bland de hemlösa personerna – olika insatser och olika lösningar behövs	13
Bristande kunskap om hemlösa barnfamiljer	13
Hemlöshet – ett problem i sig!	14
<i>Inledning</i>	15
Många aktörer	15
Ett delvis nytt sammanhang	16
Socialstyrelsens utgångspunkter	17
Kritiska reflektioner	18
Läsanvisning	18
<i>Metod</i>	20
Definition av hemlöshet	20
Undersökningsmetod	22
Uppgiftslämnare	22
Mätperiod	23
Enkäten	23
Bortfall	24
Jämförbarhet med tidigare kartläggningar	26
<i>En samlad bild av hemlöshetssituationen i Sverige</i>	28
Svarsfrekvens	28
Boendesituation	31
Ålder	32
Födelseland	32
Inkomst och sysselsättning	34
Tid som hemlös	36
Problem	37
Missbruk den senaste månaden	41
Insatser	41
Bedömning av orsaker till hemlöshet	46
<i>Hemlösheten i de fyra situationerna</i>	48
Fyra hemlöshetssituationer	48
Boendesituation	51
Situation 1	51
Situation 2	52
Situation 3	52
Situation 4	53
Ålder	54
Födelseland	54

Inkomst och sysselsättning	55
De hemlösa personernas försörjning	55
Sysselsättning	57
Tid som hemlös	58
Problem som medför behov av stöd	59
Problem och tid som hemlös	60
Problem och födelseland	61
Missbruk den senaste månaden	61
Stödinsatser	63
En samlad bild av insatserna det senaste året	63
Boendeinsatser	64
Frivilliga insatser mot missbruk	66
Frivilliga insatser mot psykiska problem	67
Insatser mot somatiska problem	67
Övrigt stöd	69
Icke frivilliga insatser	69
Bedömning av orsaker till hemlöshet	70
<i>Hemlöshet och föräldraskap</i>	72
<i>Hemlöshet i kommunerna</i>	74
Hemlöshet från norr till söder	74
Hemlöshet i landet i de olika situationerna	76
Hemlöshet i storstäderna och i övriga landet	77
Satsar rätt kommuner på hemlöshetsfrågan?	80
<i>Hemlöshetsproblemet har förändrats sedan 1999</i>	82
Metod för jämförelsen	83
1999 och 2005 – en mer ingående jämförelse	85
Beskrivning av de hemlösa personernas situation 1999 och 2005	88
<i>Referenser</i>	93
<i>Bilagor</i>	95

Sammanfattning

I denna rapport redovisas resultaten från Socialstyrelsens tredje nationella kartläggning av hemlöshetens omfattning i Sverige. Kartläggningen har utförts på uppdrag av regeringen och de tidigare gjordes 1993 och 1999. Regeringen angav att undersökningen skulle utformas så att den går att jämföra med resultaten från 1999 års undersökning. Omfattningen av hemlösa barnfamiljer skulle dessutom framgå.

En rad samhällsförändringar under de senaste decennierna antas kunna leda till en ökad hemlöshet. Avinstitutionaliseringen av psykiatrin, omstruktureringen av missbrukarvården, en ökad arbetslöshet, ökad psykisk ohälsa samt avregleringen av bostadspolitiken och en förändrad bostadsmarknad är här viktiga aspekter.

Under senare år har nya grupper uppmärksammas som riskerar att hamna i hemlöshet eller redan är hemlösa, framför allt barnfamiljer. Vikten av att förebygga hemlöshet har poängterats. De mest utsatta hemlösa personernas behov av omfattande insatser från hälso-, sjuk- och tandvården har lyfts fram.

Kunskap om hemlöshetens omfattning och karaktär är en viktig förutsättning för att kunna utveckla effektiva åtgärder mot hemlöshet.

Kartläggningen

Socialstyrelsen har utformat den nationella kartläggningen 2005 så att det ska vara möjligt att fortsätta att följa hemlöshetsutvecklingen vartannat år. Definitionen av hemlöshet har ändrats och utvidgats jämfört med 1999 års kartläggning och fler uppgiftslämnare har besvarat enkäten. I analysen har bearbetningar gjorts som ska göra det möjligt att jämföra resultatet med de tidigare mätningarna, men redovisningens fokus ligger på en beskrivning av den nuvarande situationen. Kartläggningen gäller hemlösheten i landet under en mätvecka (25 april–1 maj 2005). Syftet är att beskriva hemlöshetens omfattning och karaktär.

Personer som är att betrakta som hemlösa har i kartläggningen definierats i fyra olika situationer. Syftet med detta är att markera att hemlöshet inte beskriver en person, utan den situation som personen befinner sig i för tillfället. Den första, situation 1, är den mest akuta situationen – personer som är uteliggare eller hänvisade till akutboende och härbärge. Situation 2 beskriver personer som saknar bostad och som inom kort (tre månader) kommer att skrivas ut från någon form av institution eller stödboende. Motsvarande grupp men utan någon planerad utskrivning beskrivs i situation 3. Personer som befinner sig i situation 3 räknades inte som hemlösa i den kartläggning som genomfördes 1999, utan utgör en ny grupp. Slutligen räknas också personer som ofrivilligt bor hos familj eller vänner, situation 4.

Uppgiftslämnare är alla myndigheter och organisationer som kommer i kontakt med personer som är hemlösa. Det är exempelvis socialtjänsten,

behandlingshem, kriminalvårdsmyndigheter, frivården, beroendekliniker, psykiatriska kliniker, akutmottagningar, ungdomsmottagningar, kvinnojourer och andra frivilligorganisationer.

Resultat

Totalt inrapporterades omkring 17 800 personer som hemlösa under vecka 17, 2005. Tre fjärdedelar av dessa är män och en fjärdedel är kvinnor. Trots att den stora merparten av de hemlösa personerna är födda i Sverige finns det en överrepresentation av personer födda utanför Sverige, i relation till deras andel av befolkningen i stort.

Många av de inrapporterade personerna bodde under mätveckan i institutionsboende eller stödboende. Tolv procent av de hemlösa personerna bodde den aktuella veckan i någon form av akutboende medan drygt fem procent sov ute. Ytterst få hade arbete och löneinkomst, många är beroende av försörjningsstöd. En stor andel har missbruksproblem, 62 procent, respektive psykiska problem, 40 procent.

De personer som har uppgetts som hemlösa har fått många insatser det senaste året. Tre fjärdedelar har fått någon form av boendeinsats, närmare hälften har fått insatser på grund av missbruk och en dryg tredjedel har fått insatser mot psykiska problem. Trettiofem procent av personerna hade tagit del av icke frivilliga insatser det senaste året, exempelvis kriminalvård eller andra former av tvångsvård.

Stora skillnader mellan män och kvinnor

Det finns stora skillnader mellan de män och kvinnor som uppgiftslämnarna uppger vara hemlösa. Det är fortfarande mycket vanligare att män är hemlösa än kvinnor. Män är liksom i tidigare kartläggningar i större utsträckning uteliggare och härbärgesboende.

Andra skillnader är att kvinnorna är yngre och har varit hemlösa kortare tid än männen. Kvinnor uppges oftare vara föräldrar till barn under 18 år och lever också oftare ihop med sina barn. Deras problembild präglas oftare av familjeproblem, exempelvis skilsmässa och våld i familjen. Kvinnorna uppges oftare ha psykiska problem medan männen oftare har missbruksproblem.

Kvinnor får i betydligt högre utsträckning boendeinsatser i form av träningslägenhet medan män i större utsträckning bor i boendekollektiv. Män får oftare sysselsättning som insats medan kvinnor oftare förvärvsarbetar eller studerar.

Skillnader mellan personer födda i olika delar av världen

Personer födda utanför Norden uppvisar en något annorlunda problembild jämfört med personer födda i Sverige och Norden. Det är dubbelt så vanligt med missbruksproblem för personer födda inom Norden medan det är vanligare med psykiska problem, brist på arbete, ekonomiska problem och familjeproblem för personer födda utanför Norden. En högre andel av personer födda utanför Norden uppges inte ha några andra kända problem än bristen på bostad, jämfört med personer från Sverige och Norden. En större andel personer födda utanför Europa är föräldrar till barn under 18 år. I denna

grupp har personerna i genomsnitt även varit hemlösa kortare tid jämfört med personer födda inom Europa.

Längre hemlöshet – mer omfattande problem

Personer som har varit hemlösa under en längre period har i högre utsträckning något problem som de behöver stöd för. De problem som tycks öka mest med tiden som hemlös för både kvinnor och män är somatiska problem, problem med mun och tänder samt psykiska problem. Däremot tycks ekonomiska problem, familjeproblem och brist på sysselsättning minska efter en längre tid som hemlös. Det verkar som att uppgiftslämnarna i detta avseende främst har fokuserat på personernas mest akuta och påfallande problem, medan övrig problematik verkar hamna i skymundan ju längre tid personen i fråga har varit hemlös.

De olika situationerna

I denna kartläggning omfattar, som redan har nämnts, definitionen av hemlöshet fyra olika situationer. Ett särskilt kapitel i rapporten belyser skillnaderna mellan dessa situationer. Sammanfattningsvis kan konstateras följande:

Situation 1

Knappt 3 600 personer (20 procent) i landet befann sig under mätperioden i situation 1, och var med andra ord uteliggare eller härbärgesboende, bodde på kvinnojour, akutboende, hotell, camping eller vandrarhem.

Situation 2

Nästan 2 000 personer (11 procent) befann sig i situation 2 under samma tidpunkt. Denna grupp består av personer som inom tre månader planerades skrivas ut från någon typ av institution eller stödboende.

Situation 3

Ungefär 6 400 personer (37 procent) befann sig under mätperioden i situation 3, den nytillkomna gruppen. Det finns anledning att tro att det förekommer en underskattning av personer i situation 3 i kartläggningen. Exempelvis fanns det i Göteborg år 2000 (Löfstrand, 2005) drygt 2 000 kommunala kontrakt medan det i årets kartläggning redovisas drygt 1 700 personer i sådana kontrakt i hela landet. En orsak till underskattningen kan vara att personer i denna situation traditionellt inte har räknats som hemlösa och att uppgiftslämnarna därför inte alltid uppfattat att även dessa personer skulle ingå i kartläggningen.

Situation 4

Ytterligare 4 700 personer (26 procent) levde under osäkra boendeförhållanden (situation 4), då de bodde tillfälligt och kontraktslöst hos anhöriga

eller bekanta eller var tillfälligt inneboende eller hade andrahandskontrakt kortare än tre månader.^{1 2}

Tabell 1. Övergripande beskrivning av personerna i de fyra situationerna, v.17, 2005. Procent, om ej annat anges.

Beskrivning av hemlösa personer i de olika situationerna	Situation 1	Situation 2	Situation 3	Situation 4
Medelålder	44 år	38 år	44 år	35 år
Andel kvinnor	26	23	27	26
Andel utrikesfödda	30	22	22	30
Andel förälder till barn under 18 år	36	35	23	38
Andel som har missbruksproblem	67	74	59	55
Andel som har psykiska problem	37	35	50	30
Andel som har somatiska problem	21	16	19	13
Andel som varit hemlösa mindre än 1 år	40	41	21	56
Andel som varit hemlösa 7 år eller mer	16	13	29	6
Andel som har ekonomiskt bistånd	54	32	33	60
Andel som helt saknar sysselsättning	67	40	48	50

Bortfall: Kön 7%, Födelseland 12%, Förälder 16%, Missbruksproblem 11%, Psykiska problem 11%, Somatiska problem 11%, Hemlös mindre än 1 år 24%, Hemlös 7 år eller mer 24%, Ekonomiskt bistånd 12%, Saknar helt sysselsättning 10%

Föräldraskap

Drygt 30 procent av de personer som inrapporterats som hemlösa är också föräldrar till barn under 18 år. En högre andel hemlösa kvinnor uppges vara föräldrar jämfört med män som är hemlösa. Det är också dubbelt så vanligt att mödrarna lever med sina barn. De hemlösa personer som befinner sig i situation 3 är i lägre grad föräldrar än de som befinner sig i de andra situationerna.

Hemlöshet i landets kommuner

Undersökningen visar att det fanns hemlösa personer i 86 procent av landets kommuner under vecka 17, 2005. Dessa fanns främst i storstäderna, men även mindre kommuner har lämnat uppgifter om hemlösa personer. Flest antal hemlösa personer per 10 000 invånare fanns i Göteborg och Stockholm.

¹ För att räknas in i situation 4 ska personen ha varit i kontakt med någon av de uppgiftslämnande myndigheterna eller organisationerna under mätperioden.

² Personerna i situation 1, 2, 3 och 4 utgör sammanlagt 94 procent av det totala antalet hemlösa personer. Resterande sex procent, omkring 1 100 personer, benämns "situation okänd", då uppgiftslämnarna ej har lämnat någon uppgift om vilken av situationerna dessa personer befinner sig i.

Andelen utrikes födda hemlösa är högre i storstäderna än i övriga landet. I Malmö var den andelen 32 procent mot 14 procent i kommunerna i övriga landet. I Stockholm och i övriga landet inrapporteras en högre andel hemlösa med psykiska problem än i Göteborg och Malmö. Missbruksproblemen var ungefär lika stora, då man jämför storstäderna och övriga landet.

Hemlöshet har en koppling till bostadsmarknaden i den bemärkelsen att i kommuner utan hemlöshet är det mer sällan bostadsbrist enligt en rapport från Boverket. Kommuner med många hemlösa uppger också att de har svårt att tillgodose behovet av bostäder för personer som är hemlösa.

Fler hemlösa 2005 än 1999

Fler personer inrapporteras som hemlösa år 2005 än 1999. Ökningen inrapporteras främst från socialtjänsten. Andelen kvinnor har ökat sedan 1999 och detsamma gäller utrikes födda personer. En större andel av de personer som är hemlösa 2005 bor på härbärgen eller andra akutboenden jämfört med 1999, något som gäller för både män och kvinnor. Andelen personer som bor i olika typer av institutioner eller stödboenden har minskat och en större andel uppges bo tillfälligt hos anhöriga och bekanta i 2005 års kartläggning. Andelen personer som uppges ha missbruksproblem har minskat, däremot har antalet ökat. Samma förhållande gäller för personer med psykiska problem. Det är färre personer år 2005 som har tagit del av slutna insatser (frivilliga respektive icke frivilliga insatser) på grund av missbruk eller psykiska problem.

Socialstyrelsens slutsatser

Vilka resultat finns det skäl att särskilt uppmärksamma? Socialstyrelsen vill lyfta fram följande:

Hemlöshetsproblemet kvarstår

Årets kartläggning visar tydligt att hemlöshet fortsätter att vara ett problem i Sverige. I årets undersökning framkommer en bild som till stor del bekräftar resultaten från 1993 och 1999, trots vissa förändringar i definitioner och upplägg. Situationen för de personer som är hemlösa präglas av ett starkt socialt utanförskap.

Hemlösheten har ökat och förändrats

Socialstyrelsen drog 1999 slutsatsen att hemlösheten inte hade ökat mellan 1993 och 1999. Den slutsatsen går inte att dra av denna rapport som istället visar en ökning. Det är kommunernas socialtjänst som inrapporterar praktiskt taget hela ökningen. Det är inte möjligt att entydigt förklara vad denna ökning beror på. Frågor man måste ställa sig är:

- Är ökningen reell i bemärkelsen att fler personer faller igenom samhällets skyddsnät idag?
- Beror denna ökning i så fall på brister i bostadsmarknad, arbetsmarknad och integrationspolitik? Eller är det missbrukarvården och vården för personer med psykiska funktionshinder som inte fungerar tillfredsställande? Är det en kombination av dessa olika faktorer?
- Beror ökningen istället på att det finns en ökad medvetenhet om hemlöshet inom socialtjänsten och därmed en ökad benägenhet att inrapportera personer som är hemlösa? Eller är det så att en ökad sekundär bostadsmarknad³ gör att socialtjänsten idag ansvarar för bostäder åt personer som tidigare skulle ha kunnat få egna hyreskontrakt, men som idag inte blir godkända som hyresgäster?

När man jämför undersökningen från 1999 med årets undersökning framkommer vissa skillnader som är viktiga att belysa:

- Kvinnor och personer födda utanför Norden är de grupper vars andel av de hemlösa fortsätter att öka. Denna utveckling påpekades redan vid kartläggningen 1993.

³ Termen sekundär bostadsmarknad avser främst de fall där socialtjänsten hyr förstahandskontrakt av bostadsföretag och därefter hyr ut bostaden i andra hand till klienter. Ofta är kontrakten för klienterna förknippade med fler villkor än vad som gäller vid förstahandsuthyrning.

- Jämförelsen visar att en större andel år 2005 (1 400 personer) än vad som var fallet 1999 (knappt 500 personer) befann sig i härbärgen eller akutboenden. Däremot var det en lägre andel som befann sig inom institutioner eller stödboenden. Boendesituationen verkar alltså ha försämrats för de personer som är hemlösa 2005 i jämförelse med 1999. Det tunga missbruket i Sverige har ökat men det ökade behovet av samhällets insatser mot missbruk har inte åtföljts av en motsvarande ökning av resurser (SOU 2005:82). Att fler hemlösa personer är hänvisade till kortvariga boendelösningar kan vara ett tecken på att de inte får tillgång till den vård och omsorg de skulle behöva för att komma tillrätta med missbruk eller psykiska problem. Detta i sin tur försvårar för personerna att komma tillrätta med sin boendesituation.

Skillnader bland de hemlösa personerna – olika insatser och olika lösningar behövs

Resultatet visar att det finns stora skillnader mellan personer i de olika situationerna. Det finns också stora skillnader mellan män och kvinnor som uppges vara hemlösa. Dessutom framkommer skillnader mellan personer som är födda i olika delar av världen.

Att det är så stora skillnader mellan hemlösa män och kvinnor, mellan personer födda i olika delar av världen samt mellan personer i de olika situationerna när det gäller boendesituation, förekomst av problem, hemlöshetens längd i tid, insatser man har tagit del av och hur uppgiftslämnarna uppfattar orsakerna till hemlösheten väcker frågor. Dessa handlar om de hemlösa personernas behov och hur dessa uppfattas och tillgodoses samt hur deras problem kan lösas.

En slutsats är att det komplexa hemlöshetsproblemet i hög grad berör och påverkas av bland annat socialpolitik, hälso- och sjukvårdspolitik, bostadspolitik, arbetsmarknadspolitik och integrationspolitik. Det finns inte bara *en* orsak till att personer blir och förblir hemlösa, inte *en* universell insats, och inte heller endast *en* lösning.

Bristande kunskap om hemlösa barnfamiljer

I uppdraget ingick att kartlägga omfattningen av hemlösa barnfamiljer. Trots att Socialstyrelsen har försökt nå uppgiftslämnare som har kunskap om hemlösa barnfamiljer och i enkäten ställt frågor rörande barn är resultatet otillfredsställande i den bemärkelsen att det är mycket högt bortfall på dessa frågor.

Det är svårt att bedöma om det beror på att det är första gången som man i en sådan här typ av undersökning försöker ringa in situationen för barnfamiljer, eller om det kan finnas en ovilja hos uppgiftslämnare att definiera barn som hemlösa, eller om något annat har lett fram till detta resultat.

Uppgiftslämnarna verkar ha kunskap om huruvida hemlösa personer också är föräldrar till barn under 18 år. Då det gäller barnen och de omständigheter som de lever under tycks kunskaperna vara mer bristfälliga – åtminstone i enlighet med hur uppgiftslämnarna har besvarat enkätfrågorna. Hem-

lösa personers eventuella föräldraskap och barnens förhållanden verkar inte vara en tillräckligt uppmärksammas fråga i arbetet med hemlöshet.

Hemlöshet – ett problem i sig!

Att inte ha en bostad innebär, oavsett vilka eventuella andra problem man har, en stor osäkerhet och inverkar negativt på möjligheten till ett bra liv i övrigt. Socialstyrelsen anser därför att det är viktigt att betrakta hemlöshet som en egen problematik.

Kartläggningen, 2005 visar att en hög andel av de personer som varit hemlösa under en lång tid uppges ha problem med missbruk. Dessutom ökar förekomsten av funktionshinder, somatiska problem och psykiska problem med tiden som hemlös. Oavsett vilka de bakomliggande orsakerna är till att personer blir hemlösa förvärrar hemlösheten i sig dessa problem.

Undersökningen visar att socialtjänsten och andra aktörer har gjort många olika insatser för de hemlösa personerna. Ändå tycks de inte komma ur hemlösheten som kan ha pågått i flera år. Den definition av hemlöshet som har använts för kartläggningen, och som ligger i linje med diskussioner som förs gällande en gemensam europeisk definition, innebär att personer betraktas som hemlösa om de bor i andrahandskontrakt som socialtjänsten ordnat. Detta oavsett eventuella problem som dessa personer har utöver den uttalade bristen på bostad.

Det är bara en femtedel av de hemlösa personerna som enligt uppgiftslämnarna är hemlösa på grund av bostadsbrist i kommunen. Det visar att bland annat socialtjänsten i hög grad fokuserar på andra problem än bristen på bostad. Om socialtjänsten och bostadsbolagen bedömer att allt fler personer inte är kapabla att ha en lägenhet inom den ordinarie bostadsmarknaden kommer dessa personer att fortsätta vara hemlösa oavsett hur många andra typer av insatser som socialtjänsten och andra stödgivande aktörer ger dem.

En aspekt som Socialstyrelsen vill lyfta fram är att socialtjänsten idag har det yttersta ansvaret för personer som saknar bostad. Men socialtjänsten kan inte på egen hand lösa bostadsproblemen. Dels är det inte socialtjänstens huvudsakliga uppgift att ordna bostad till personer som inte har någon sådan, dels har socialtjänsten inte möjlighet att påverka vare sig bostadsmarknad eller bostadsbyggande.

Hemlöshet bör alltså betraktas som ett problem i sig. Vad som snarare bör ifrågasättas är det faktum att hemlöshet alltför ofta uppfattas som ett renodlat socialpolitiskt problem och i alltför liten utsträckning som ett bostadspolitiskt.

Inledning

I denna rapport redovisas resultaten från Socialstyrelsens tredje nationella kartläggning av hemlöshetens omfattning i Sverige. De tidigare gjordes 1993 och 1999. Regeringsuppdraget innebär en nationell kartläggning av hemlöshetens omfattning och karaktär i Sverige 2005, eftersom sådan kunskap är en viktig förutsättning för att kunna utveckla effektiva åtgärder mot hemlöshet. Kartläggningen skulle utformas så att den möjliggör jämförelser med resultaten från 1999 års kartläggning. Dessutom skulle omfattningen av hemlösa barnfamiljer framgå av kartläggningen.

Socialstyrelsen fick i januari 2002 i uppdrag av regeringen att leda ett utvecklingsarbete under åren 2002 till 2004 för att utveckla metoder som motverkar hemlöshet. Under treårsperioden har avsatts totalt 30 miljoner som Socialstyrelsen har disponerat för att bland annat främja och stimulera lokala initiativ inom detta fält. Nitton hemlöshetsprojekt tilldelades pengar under denna arbetsperiod. Projektiden har förlängts och resultaten presenteras i februari 2006 (Socialstyrelsen, Lokala hemlöshetsprojekt 2002–2005: Resultat, slutsatser och rekommendationer). I uppdraget ingick även att utveckla metoder för lokala kartläggningar av hemlöshet. För att uppnå detta mål bildades en arbetsgrupp med representanter från kommuner, FoU-enheter och frivilligorganisationer. Erfarenheterna från arbetet i denna grupp användes för en pilotkartläggning som utfördes 2004 i Botkyrka kommun.

I det nya uppdrag som Socialstyrelsen fick av regeringen 2005 ingick, liksom i uppdraget 2002, att utveckla metoder och rutiner för återkommande lokala kartläggningar av hemlösheten, bland annat med avseende på undersökningsmetod, användbarhet och kvalitet. Då regeringen uttryckt att Socialstyrelsen i framtiden återkommande ska genomföra nationella kartläggningar är förhoppningen att metoden för den nationella kartläggningen ska kunna användas även då kommuner eller andra har behov av att göra lokala kartläggningar.

Många aktörer

Sedan början av 1990-talet har hemlöshet varit en politisk och massmedial fråga. Detta har lett till ett antal politiska initiativ på nationell och lokal nivå. Exempel på satsningar och utredningar med beröringspunkter till hemlöshet har varit Hemlöshetskommittén (SOU 2001:95), Nationell narkotika-handlingsplan (Prop. 2001/02:91), Ekonomiskt utsatta barn (Ds 2004:41), Utredningen nationell psykiatrisamordning (Regeringsbeslut S2003:09) Kommittén för vräkning av barnfamiljer (SoU 2005:88) samt Utredningen om en vårdöverenskommelse om missbrukarvården (SOU 2005:82).

De senaste åren har också präglats av att personer med egen erfarenhet av hemlöshet har organiserat sig för att påverka sin situation och den allmänna debatten. Exempel på sådana aktörer är KRIS (Kriminellas Revansch i

Samhället), gatutidningarna Situation Sthlm, Faktum och Aluma, samt hemlösa egna föreningar i bland annat Stockholm, Malmö och Lund.

Även inom forskarsamhället fortsätter hemlöshet att vara ett ämne i fokus. Bland annat har FAS, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, delat ut pengar för forskning om hemlöshet. Inom ramen för detta anslag görs bland annat studier om barn utan hem samt jämförande kommunstudier. Ett antal avhandlingar med hemlöshet i fokus har också lagts fram vid olika högskolor och universitet. Avhandlingarna behandlar situationen för hemlösa kvinnor (Thörn, 2004), lokal hemlöshetspolitik (Löfstrand, 2005) och relationen mellan kunskap och praktik i arbetet med hemlöshet (Börjesson, 2005).

På det europeiska planet pågår också arbete med inriktning på hemlöshet. Eurostat, den europeiska myndigheten för statistikfrågor, har sammanställt information om hur olika europeiska länder definierar och undersöker hemlöshetens omfattning i det egna landet. Detta för att se hur man i framtiden bättre ska kunna göra jämförelser mellan länderna. I denna rapport lyftes den svenska kartläggningsmetoden fram som ett gott exempel. FEANTSA (European Federation of National Organisations Working with the Homeless) är ett europeiskt nätverk för nationella organisationer som gemensamt arbetar för att uppmärksamma hemlöshetsfrågan i Europa. Nätverket arbetar även med att samordna definitionerna av hemlöshet för att underlätta jämförelser mellan olika länder (Edgar & Meert, 2005).

Hemlösheten får ofta stor uppmärksamhet i massmedia. Ibland fokuserar massmedia på hemlöshet som ett samhällsproblem, men oftare berättas historier om enskilda personer som är hemlösa. Såväl dagspress som facktidningar av olika slag visar frågan ett stort intresse.

Ett delvis nytt sammanhang

Fokuseringen på hemlöshetsfrågorna från en mängd olika aktörer visar att frågan är både komplex och omtvistad. Fortfarande pågår debatten om hur hemlöshet ska definieras, beskrivas, förstås och lösas.

Frågan framstår ändå i ett nytt ljus om man jämför med debatten som pågick vid den tidigare kartläggningen 1999 (Socialstyrelsen, 2000). Uppmärksamheten har riktats mot nya behov hos den "klassiska" hemlöshetsgruppen, det vill säga ensamstående, främst män, med missbruksproblem och eventuell psykisk sjukdom. Det handlar som tidigare mycket om bristande tillgång till samhällets resurser i form av missbruksvård och vård för psykiska problem, men nu belyser man även dessa människors stora behov av hälso-, sjuk- och tandvård (Beijer, 2005). Forskning visar att hemlösa personer söker vård på sjukhus betydligt oftare än normalbefolkningen. Detta gäller för alla diagnosgrupper. Vårdcentraler som riktar sig specifikt till hemlösa har öppnats. Där finns det även ibland tillgång till tandvård, fotvård och kvinnosjukvård. Dessutom finns det idag fler äldreboenden för hemlösa, och på Ersta Sjukhus i Stockholm har det öppnats en särskild vårdavdelning med inriktning på hemlösa personer.

Uppmärksamheten har även riktats mot nya grupper som riskerar att hamna i hemlöshet eller redan är hemlösa. Framför allt har hemlöshet eller osäkert boende bland barnfamiljer lyfts fram. Socialt utanförskap i bemark-

kelsen arbetslöshet, brist på utbildning, segregation och fattigdom är faktorer som idag lyfts fram i diskussioner om hemlöshet på ett annat sätt än tidigare.

Frågan om nya hemlöshetsgrupper är i sig inte ny. Redan i början av 1990-talet diskuterades huruvida hemlöshetens karaktär hade förändrats. Det som betonades då var att kvinnors andel av de hemlösa hade ökat. Inom hemlöshetsgruppen hade en föryngring skett och narkotika- och blandmissbruket uppfattades ha ökat (Järvinen, 1992). I kartläggningen 2005 konstateras att utvecklingen delvis har gått i en annan riktning än vad bland andra Järvinen förespårde när det gäller exempelvis narkotikamissbruket. Slutsatsen blir att hemlöshet inte är ett statiskt fenomen och att det är troligt att det i framtiden kommer att vara andra grupper än idag som uppfattas som nya hemlöshetsgrupper.

Bostadspolitikerna är en arena som är under ständig förändring, vilket givetvis påverkar hemlösheten. Vissa forskare (Thörn 2004 och 2005, Löfstrand 2005 och Sahlin 1996) pekar på hur frånvaron av en aktiv social bostadspolitik i kombination med allmännyttans ändrade policy med ökade effektivitetskrav ledde till att en sekundär bostadsmarknad etablerades i början av 1990-talet. Kommunerna organiserar ofta så kallade boendetrappor där syftet är att hjälpa personer som inte klarar ett eget boende. Boendetrappans idé bygger på tanken att man successivt lär sig att bo och kan avancera till högre nivåer (Sahlin 1996). En grupp personer riskerar dock att fastna i den sekundära bostadsmarknaden och att stängas ute från den ordinarie. Bostadslösheten har under det senaste decenniet genom denna förskjutning utvecklats till en socialtjänstfråga, vilket har inneburit att de hemlösas behov av vård, behandling och stöd har lyfts fram medan deras behov av bostad har fått mindre uppmärksamhet (Löfstrand 2005).

Vikten av att förebygga hemlöshet istället för att enbart arbeta med personer som redan är hemlösa poängterades redan i början av 2000-talet, men framhålls än mer i debatten idag, vilket också påverkar arbetssättet i många kommuner (SOU 2001:95).

Socialstyrelsens utgångspunkter

Sammanfattningsvis får dessa nya aspekter av hemlöshetsfrågan konsekvenser för Socialstyrelsens sätt att uppfatta och arbeta med hemlöshet.

Socialstyrelsen uppfattar hemlöshet som en situation i vilken en person befinner sig i och inte som ett kriterium för att kategorisera personer. Att vara hemlös är endast en aspekt av en persons liv, om än en mycket central och avgörande sådan.

Socialstyrelsen anser att det är väsentligt att betona att hemlöshet i högsta grad har en koppling till hur bostadsmarknaden och övrig social välfärdspolitik bedrivs. Det hindrar inte att det samtidigt är viktigt att belysa de problem som hemlösa personer kan ha i form av missbruk, psykisk sjukdom och annat. Det gemensamma för personer som är hemlösa är just avsaknad av ett eget hem. Därutöver kan det finnas problem som personerna också behöver stöd med. Det ligger, enligt Socialstyrelsen, inte någon motsättning i detta.

Kritiska reflektioner

Det är varken enkelt eller okontroversiellt att kartlägga hemlöshetens omfattning. Socialstyrelsen har under arbetet med undersökningen fått ta del av kritiska kommentarer och synpunkter. Somliga kritiker ifrågasätter att kartläggningar som denna överhuvudtaget görs eftersom hemlöshetsproblemet redan är känt. I stället borde resurser satsas på att avhjälpa hemlösheten. Annan kritik går ut på att man genom att ställa frågor om enskilda personer och deras problem riskerar att underskatta de strukturella faktorer som kan orsaka hemlöshet, exempelvis bostadsbrist, fattigdom och arbetslöshet.

Andra synpunkter rör den metod Socialstyrelsen valt för kartläggningen. Bland annat anförs att mörkertalen är så stora att resultatet blir missvisande. Genom att fråga myndigheter och frivilligorganisationer får Socialstyrelsen inte kunskap om de personer som inte har någon kontakt med dessa instanser. Kritik har även framförts mot att enkätfrågorna inte i första hand har ställts till den person som är hemlös utan till myndigheter och organisationer. Enkäten och definitionen av hemlöshet har ibland uppfattats som svår att förstå. Enkäten har av vissa uppgiftslämnare uppfattats som alltför lång och tidskrävande att fylla i under den begränsade mätperioden.

Självklart kommer dessa synpunkter att beaktas i Socialstyrelsens arbete framöver.

Läsanvisning

Kartläggningen av hemlösa personer är ett utvecklingsarbete. Det är viktigt att förbättra mätmetoderna för att få fram ett material som kan användas som underlag för beslut. Samtidigt är det också viktigt att kunna jämföra resultaten från tidigare undersökningar, för att kunna följa utvecklingen över tid.

För att tillgodose dessa båda krav på precision i undersökningen respektive jämförbarhet över tid presenteras resultatet i rapporten på följande sätt:

- Inledningsvis beskrivs situationen för samtliga personer som var hemlösa under vecka 17, 2005. Materialet redovisas genomgående uppdelat på kön. Vissa redovisningar görs också uppdelade på födelseland, tid som hemlös och ålder.
- I det därpå följande kapitlet beskrivs skillnader i villkor för personer i de fyra olika situationer som utgör hemlöshetsdefinitionen. Boendesituation, problem, insatser och uppgiftslämnarnas bedömning av orsaker till hemlösheten redovisas för de olika grupperna. I årets undersökning ingår en grupp personer som inte räknades som hemlösa år 1999, nämligen situation 3. Situation 3 redovisas tillsammans med de övriga situationerna, men det är viktigt att komma ihåg att just denna grupp inte har ingått i tidigare räkningar. Dessutom finns det anledning att tro att inte alla personer som befinner sig i situation 3 kommit med i kartläggningen. Det kapitel som redovisar de olika situationerna innehåller inte uppgifter om de omkring 1 100 personer för vilka situationen inte har uppgivits.
- Ett särskilt kapitel ägnas frågan om hemlöshet och föräldraskap.

- Efter kapitlen som främst berör de hemlösa personernas situation beskrivs hur hemlösheten fördelar sig över landet. En beskrivning görs av vilka län respektive kommuner som har störst andel personer som är hemlösa. Dessutom görs en jämförelse mellan de tre storstäderna och det övriga landet.
- I det avslutande kapitlet görs en jämförelse med undersökningarna från 1993 och 1999. Detta är därmed det enda kapitel i rapporten där det går att göra direkta jämförelser med tidigare undersökningar.

Metod

Definition av hemlöshet

I många sammanhang kopplas hemlöshet samman med personer som i praktiken saknar tak över huvudet, såsom uteliggare eller personer som bor på olika typer av härbärgen. De definitioner av hemlöshet som har använts i denna och tidigare kartläggningar inrymmer dock en vidare krets av människor. Fyra situationer definierar de personer som betraktas som hemlösa i 2005 års undersökning.⁴

1. En person är hänvisad till akutboende, härbärke, jourboende eller är uteliggare.
2. En person är intagen eller inskriven på antingen
 - kriminalvårdsanstalt
 - behandlingsenhet
 - eller*
 - stödboende inom socialtjänst, landsting, privat vårdgivare, HVB-hem eller SIS-institution

och **planeras att skrivas ut inom tre månader** efter mätperioden men har inte någon bostad ordnad inför utskrivningen eller utflyttningen.

3. En person är intagen eller inskriven på
 - behandlingsenhet
 - eller*
 - stödboende inom socialtjänst, landsting, privat vårdgivare, HVB-hem eller SIS-institution

och **planeras inte att skrivas ut inom tre månader** men har inte någon bostad ordnad vid eventuell framtida utskrivning eller utflyttning.

4. En person bor tillfälligt och utan kontrakt hos kompisar, bekanta, familj, släktingar eller har ett tillfälligt (kortare än tre månader efter mätperioden) inneboende- eller andrahandskontrakt och har på grund av denna situation **sökt hjälp** eller **varit i kontakt med** den uppgiftslämnande myndigheten eller organisationen **under mätperioden**.

⁴ Personer som är asylsökande räknas inte som hemlösa i denna undersökning. Orsaken till detta är främst att tid och resurser inte har möjliggjort den utökning av kartläggningen som en inkludering av denna grupp skulle ha inneburit.

Denna definition är vidare än den som användes vid den förra kartläggningen 1999, och liknar mer den definition som användes 1993. Definitionen 1999 blev föremål för kritik då den ansågs vara allt för snäv. Med anledning av kritiken, som uppfattades som välgrundad, beslutade Socialstyrelsen att återgå till den tidigare definitionen. Uppdelningen av definitionen i fyra olika situationer är till för att tydligare beskriva olika grader av brist på förankring på bostadsmarknaden.

Förändringen sedan 1999 är att situation 3 har inkluderats i kartläggningen. Motivet är att även de som *inte* planeras skrivas ut från institutioner och stödboenden befinner sig i en osäker boendesituation som kan förändras mycket snabbt. Det juridiska skyddet för personer i dessa boenden är dessutom svagt. Eftersom det förekommer en underskattning av personer i situation 3 är förhoppningen att framtida kartläggningar, kanske i kombination med utbudsundersökningar, kan ge bättre skattningar av antalet personer i denna situation.

Som tidigare nämnts pågår inom FEANTSA ett arbete med att ta fram gemensamma definitioner för att underlätta jämförelser mellan mätningar i olika länder. FEANTSA har därför tagit fram en indelning som kallas ETHOS (European Typology on Homelessness and Housing Exclusion). Socialstyrelsen har vid konstruktionen av de fyra hemlöshetssituationerna tänkt i liknande banor och det finns en viss överensstämmelse med FEANTSA:s indelning. Indelningen baseras på tre domäner, eller områden, som på olika sätt bildar ett hem:

- *Fysisk domän* – ändamålsenlig bostad eller utrymme som svarar mot den enskildes och hans eller hennes familjs behov.
- *Juridisk domän* – besittningsskydd, dispositionsrätt eller äganderätt till bostaden.
- *Social domän* – möjlighet att upprätthålla privatliv och sociala relationer.

ETHOS fyra huvudkategorier, som anger personens eller hushållets grad eller typ av hemlöshet eller uteslutning från den vanliga bostadsmarknaden baseras på i vilken mån personen har tillgång till dessa domäner. Fullgott boende betyder att personen eller hushållet har dispositionsrätt till en fysiskt acceptabel bostad med möjlighet att upprätthålla en privat sfär och sociala relationer.

I Socialstyrelsens uppdelning finns en total överensstämmelse med de två första huvudkategorierna i ETHOS, "Utan tak över huvudet" (personer som sover ute eller på natthärbärge) och "Utan bostad" (inrättningar för tillfälligt boende för hemlösa, övrigt kollektivt boende för vissa grupper, stöd-, tillsynsboende samt institutionsboende).

Den tredje huvudkategorin, "Osäkert boende" (boende i lägenhet utan säkert andrahandskontrakt och inneboende hos familj eller vänner på grund av bostadslöshet), ingår till viss del. Däremot ingår inte boende som är föremål för vräkningsansökan eller husockupanter.

ETHOS har ytterligare en kategori som inte till fullo ingår i Socialstyrelsens kartläggning, nämligen "Undermåligt boende" (boende i skjul, bostad

som saknar sanitetsutrymmen eller är utdömd enligt nationell lagstiftning, alternativt boende i husvagn, campingstuga som inte är avsedd för året runt-boende eller trångbodda). Vissa av dessa situationer, boende i skjul, i husvagn eller campingstuga, har troligen inrapporterats i kartläggningen, däremot inte bostad som saknar sanitetsutrymmen eller trångbodda, då dessa boendeformer inte har tagits med i definitionen. (Edgar & Meert 2005, översättning och bearbetning av Ingrid Sahlin).

Undersökningsmetod

I syfte att få så stor kunskap som möjligt om hemlöshetens omfattning och karaktär valdes som uppgiftslämnare – liksom vid kartläggningarna 1993 och 1999 – alla myndigheter och organisationer som kunde tänkas komma i kontakt med personer som är hemlösa. En enkät skickades till de valda uppgiftslämnarna i april 2005 (bilaga 1).

Det valda tillvägagångssättet är inte problemfritt. Det finns hemlösa personer som inte har kontakt med någon myndighet eller organisation, och som därmed inte omfattas av denna kartläggning. Detta innebär att det inte går att få fram några exakta siffror över hur många personer som är att betrakta som hemlösa enligt ovan nämnda definition.

Det förekommer även uppgiftslämnare som inte vill lämna ut uppgifter om personer de känner till som är hemlösa. Vissa personer som är hemlösa har uttryckligen avböjt att vara med i kartläggningen.

Givetvis kan det även finnas verksamheter med kännedom om hemlösa personer som Socialstyrelsen inte känner till, och som därmed inte har fått möjlighet att lämna uppgifter till undersökningen.

Dessutom har inte alla uppgiftslämnare inrapporterat personer i situation 3 som hemlösa, trots att de enligt undersökningens definition ska ingå.

Sammanfattningsvis leder dessa faktorer till att resultaten från undersökningen måste betraktas som minimisiffror.

Uppgiftslämnare

Enkäten skickades till 3 746 uppgiftslämnare från bland annat frivården, kriminalvårdsmyndigheter, häkten, kommunernas socialförvaltningar, HVB-hem, kvinnojourer, ungdomsmottagningar, beroendekliniker, behandlingshem för missbrukare, psykiatriska kliniker, akutmottagningar och uppsökande verksamheter för hemlösa.

Även en stor mängd frivilligorganisationer tillfrågades. Till dessa hör exempelvis Stadsmissionen, Frälsningsarmén, Länkarna, RIA, LP-stiftelsen, IOGT:s kamratstödsverksamhet, Convictus, Ny Gemenskap, KRIS, Rainbow Sweden samt gatutidningarna Situation Sthlm, Aluma och Faktum (lista över uppgiftslämnare finns i bilaga 2).

Antalet frivilligorganisationer som tillfrågades var betydligt fler än tidigare, omkring 900 år 2005 jämfört med drygt 200 år 1999.

Information om uppgiftslämnarnas adresser inhämtades till stora delar via ett adressregisterföretag, men även via information på Internet och andra kontaktnät.

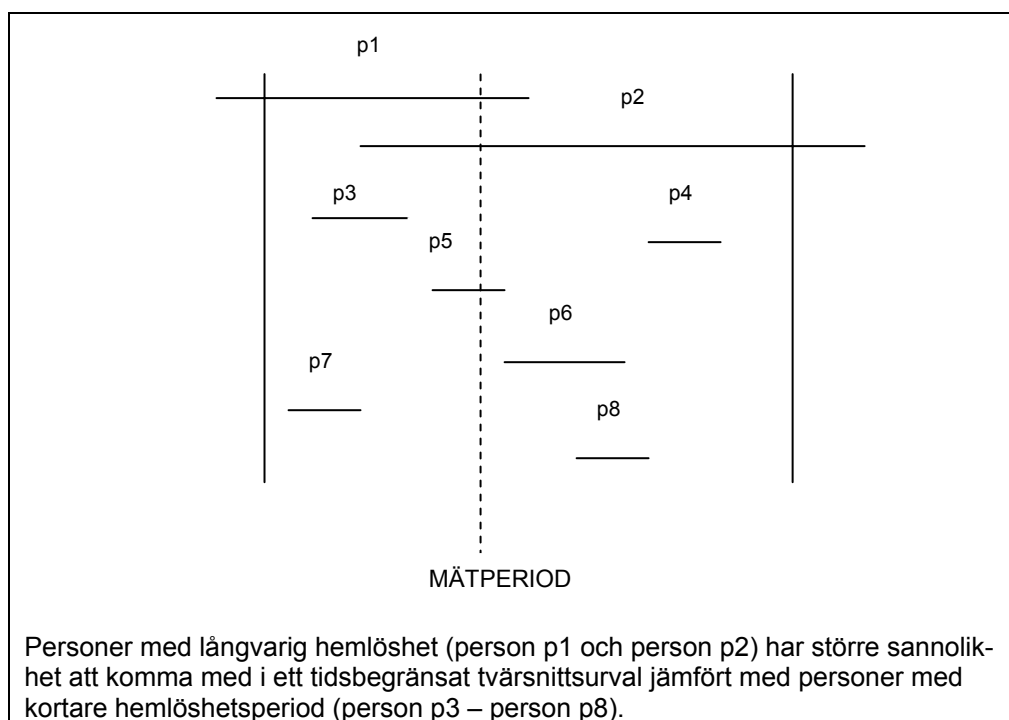
Socialstyrelsen har inte kunskap om hur kommuner eller andra organiserar sitt arbete med hemlösa personer. Den metod som har använts bygger på att den person som enkäten har sänts till i sin tur har skickat vidare enkäten till rätt instanser.

Mätperiod

Mätperioden begränsades till en vecka – vecka 17 (25 april–1 maj), 2005.⁵ Uppgiftslämnarna fyllde i en enkät för varje person de kände till som var hemlös under denna period. 1993 pågick mätperioden under vecka 13, vilket motiverades med att ”beläggningen på härbärgen och andra institutioner för hemlösa erfarenhetsmässigt är högst under vårvintern” (Socialstyrelsen, 1993). Vid kartläggningen 1999 undersöktes situationen under vecka 16 (Socialstyrelsen, 2000).

Hemlöshet är en situation i vilken en person kan befinna sig en längre eller kortare period. Personer som är hemlösa under längre perioder har en större sannolikhet att komma med i kartläggningen, medan antalet personer som är hemlösa under kortare perioder kommer att underskattas. Att undersökningen bara beskriver situationen under en viss vecka kan inte nog tydligt poängteras.

Figuren nedan illustrerar effekterna av en tvärsnittsräkning.

Figur 1. Effekter av en tvärsnittsräkning.

⁵ På grund av ett ofullständigt adressregister fick inte ett fyrtiotal uppgiftslämnare enkäten då utskicket gjordes. Dessa fick istället fylla i enkäten vecka 21, eftersom vi bedömde att det inte på något avgörande sätt skulle påverka undersökningsresultatet.

Enkäten

Som nämnts i inledningen fanns under åren 2002–2004 en arbetsgrupp med representanter från kommuner, FoU och frivilligorganisationer (Umeå, Västerås, Södertälje, Malmö, Göteborg, FoU-enheten i Stockholms stad samt Stadsmissionen i Stockholm) som arbetade med att ta fram en enkät för lokala mätningar av hemlöshet. Med utgångspunkt i Socialstyrelsens formulär från 1999 och de formulär som användes i de kommuner som ingick i arbetsgruppen har diskussioner förts kring tre teman – definitionen av hemlöshet, vilka som ska vara uppgiftslämnare samt vilka frågor som bör ställas i en kartläggning av hemlöshet.

Dessa diskussioner resulterade i en manual som testades av Botkyrka kommun vecka 41, 2004.⁶ Inför testet träffade Socialstyrelsen projektledarna i Botkyrka för att planera hur testet skulle genomföras. Under mätveckan satt Socialstyrelsen och projektledarna från Botkyrka bredvid ett antal personer som skulle fylla i enkäten för att få kunskap om hur den fungerade och vad som skulle behöva ändras.⁷

Socialstyrelsen tog hänsyn till erfarenheterna från testet i Botkyrka när arbetet med att ta fram formuläret för den nationella kartläggningen påbörjades under våren 2005. Inom Socialstyrelsen har förutom arbetsgruppen även statistiker, personer med kunskap om enkätkonstruktion samt jurister arbetat med att färdigställa formuläret och medföljande missivbrev.

Bortfall

För att få kunskap om de personer som är hemlösa har Socialstyrelsen som tidigare nämnts vänt sig till de myndigheter och organisationer som kan tänkas komma i kontakt med dessa personer. Ett svarsalternativ i enkäten som skickades till uppgiftslämnarna, var ”Myndigheten eller organisationen har inte kännedom om personer som enligt denna definition är hemlösa under mätperioden”. Av de närmare 3 800 uppgiftslämnarna har 1 115 svarat att de inte har någon kännedom om hemlösa personer under mätveckan.

Socialstyrelsen känner inte till huruvida de uppgiftslämnare som inte besvarade enkäten hade kännedom om hemlösa personer eller inte. Det är möjligt att uppgiftslämnare haft kännedom om hemlösa personer men av någon anledning ändå inte har svarat. Hur många hemlösa personer som inte kommer med i undersökningen är därför okänt. Vad som däremot kan redovisas är bortfall på uppgiftslämnarnivå, det vill säga svarsfrekvens. Svarsfrekvensen för olika uppgiftslämnare redovisas på sidan 28–29.

⁶ Valet av Botkyrka som testkommun berodde på att de kommuner som erhållit medel för att arbeta med hemlöshetsfrågor erbjöds att testa formuläret. Botkyrka anmälde sitt intresse. Socialtjänsten i Botkyrka har därför inte ingått i mätningen som genomfördes vecka 17, 2005.

⁷ Resultatet från undersökningen presenterades i rapporten Kartläggning av hemlösa i Botkyrka kommun 2004 – rapport 2 från projekt Motverka hemlöshet i Botkyrka, Botkyrka kommun.

Internt bortfall

I de inkomna enkäterna är inte alla frågor alltid besvarade. När redovisningen av värden sker i tabell eller diagramform, kommer detta bortfall att redovisas direkt under tabellen eller diagrammet. Oftast kommer ett samband mellan flera frågeställningar (exempelvis kön, ålder, insatser) att redovisas. Enbart de hemlösa personer där uppgiftslämnarna har lämnat fullständig information ingår i redovisningarna av respektive frågeställning. Bortfallet beräknas alltså genom att alla personer där svar saknas på någon av gällande redovisningsfrågor divideras med summan av alla personer i den aktuella redovisningsgruppen. Om det till exempel är kön och insatser som redovisas i en tabell för alla hemlösa personer, och antalet där kunskap saknas om kön eller insatser är 1 780 blir det interna bortfallet $1\,780/17\,834$, det vill säga 10 procent.

Tillvägagångssätt vid dubbelrapportering

För att kunna se hur många personer som mer än en uppgiftslämnare har uppgett som hemlösa har i första hand hänsyn tagits till uppgivna personnummer. Där personnummer saknades användes UNO-kod⁸ för att upptäcka dubletter. Det fanns 12 222 unika och fullständiga personnummer, samt 4 882 unika och fullständiga UNO-koder. I resterande 730 enkäter där varken UNO-kod eller fullständigt personnummer har angetts antas att informationen rör en unik person. Med detta tillvägagångssätt finns det alltså information om 17 834 unika hemlösa personer.

När flera uppgiftslämnare inrapporterade uppgifter om samma person gjordes en prioritering av vem som skulle räknas som huvudsaklig uppgiftslämnare. Det innebär att om en person har inrapporterats från fler uppgiftslämnare är det svaren från uppgiftslämnaren som är först i prioriteringsordningen som kommer att beaktas i första hand. Prioriteringslistan är konstruerad för att underlätta jämförelse med undersökningen från 1999. Prioriteringen är gjord enligt följande:

1. Socialförvaltningar
2. HVB-hem, behandlingshem för missbrukare, boendeformer för psykiskt funktionshindrade
3. Frivården
4. Psykiatriska kliniker
5. Frivilligorganisationer (exklusive kvinnojourer och manscentra)
6. Kriminalvårdsanstalter
7. Beroendekliniker (tidigare alkoholpolikliniker)
8. Häkten
9. Kvinnojourer eller manscentra
10. Akutmottagningar (somatisk vård)
11. Familjevårdsenheter
12. Barn- och ungdomspsykiatriska kliniker

⁸ UNO-koden består av initialer, födelseår, samt födelsedag.

13. Ungdomsmottagningar
14. Hållpunkt Maria
15. Skyddat boende
16. Särskilda boendeformer

Ett exempel: både en socialförvaltning och en psykiatrisk klinik meddelar att en person är hemlös. Svaren från socialtjänsten kommer då att användas i första hand. Om svar från socialtjänsten saknas vid någon frågeställning, men har besvarats av den psykiatriska kliniken, används den kompletterande informationen från kliniken. När svar saknas på vissa frågor i enkäten har vi hämtat in kunskap, om sådan finns, från övriga uppgiftslämnare enligt prioriteringsordningen. I redovisningen används alltså ibland svar från flera uppgiftslämnare gällande samma person.

Jämförbarhet med tidigare kartläggningar

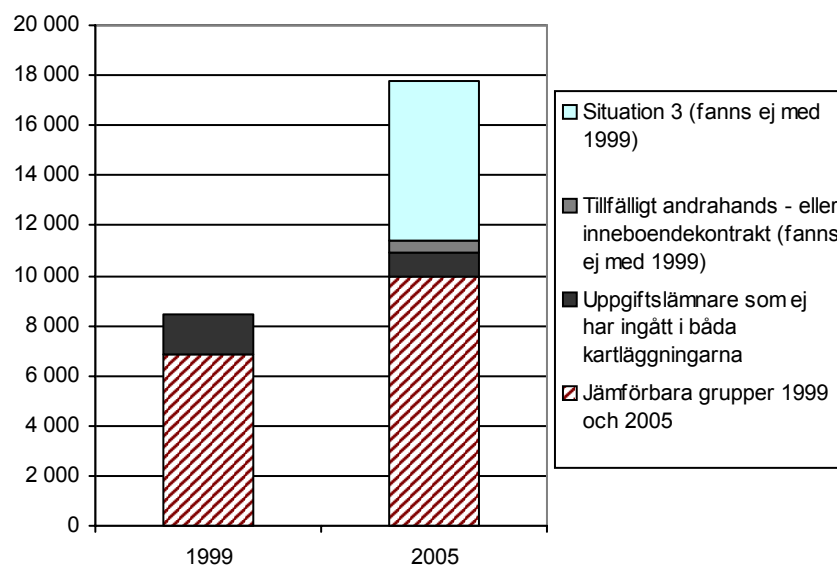
En direkt jämförelse av hemlöshetssituationerna mellan de tre mätningarna 1993, 1999 och 2005 är inte möjlig att göra. Bland annat beror detta på de förändringar som har gjorts mellan undersökningarna av dels definitionen av hemlöshetsbegreppet, dels det utvidgade antalet tillfrågade uppgiftslämnare. Då rådatamaterialet från 1993 års kartläggning saknas har uppgifter från detta år istället hämtats från 1999 års rapport. I denna rapport gjordes en jämförelse mellan 1993 och 1999 enbart med fokus på uteliggare, härbärges- och akutboende. En jämförelse mellan de tre mätningarna är därför möjlig att göra enbart utifrån personer i denna situation. Det är viktigt att poängtera att siffrorna måste tolkas med stor försiktighet, särskilt vid jämförelser mellan 1993 och de övriga åren.

En jämförelse mellan 1999 och 2005 har dock kunnat göras mer ingående då det finns tillgång till persondata från båda åren. De personer som ingår i jämförelsen ingår i definitionen för bägge undersökningarna. Samma prioriteringsordning av inkommande svar har använts för båda undersökningarna. Dessutom ingår enbart personer som har inrapporterats från verksamheter som med säkerhet ingick i kartläggningarna både 1999 och 2005.

Det bör poängteras att det enbart är utifrån kapitlet "Hemlöshetsproblemet har förändrats sedan 1999" som det går att dra några slutsatser om utvecklingen av hemlösheten över tid.

Figur 2 nedan beskriver antalet personer i jämförbara grupper (streckade) och antalet personer som utelämnats från jämförelsen respektive år.

Figur 2. Hemlösa personer 1999 och 2005 i grupper som är jämförbara (streckade) och grupper som är utelämnade respektive år.

En samlad bild av hemlöshets-situationen i Sverige

- Omkring 17 800 personer inrapporterades som hemlösa vecka 17, 2005.
- Tre fjärdedelar av personerna är män (cirka 13 100) och en fjärdedel är kvinnor (cirka 4 500).⁹
- Det finns en överrepresentation av personer födda utanför Sverige (cirka 4 300 personer) i gruppen, jämfört med deras andel i den övriga befolkningen. Majoriteten av de hemlösa personerna är födda i Sverige (cirka 12 400 personer).
- Många bodde vecka 17 i institutionsboenden eller stödboenden. Tolv procent bodde i akutboende och drygt 5 procent sov ute den aktuella veckan.
- Ytterst få har arbete och löneinkomst, många är beroende av försörjningsstöd.
- Ett stort antal personer har missbruksproblem (62 procent, cirka 10 300 personer) eller psykiska problem (40 procent, cirka 6 800 personer). Många saknar sysselsättning och har ekonomiska problem.
- Det finns skillnader i problembild när det gäller män och kvinnor och personer födda i olika delar av världen. Dessutom skiljer sig bilden beroende på hur länge man varit hemlös.
- Många insatser har gjorts för de hemlösa det senaste året. Tre fjärdedelar har fått någon form av boende, närmare hälften har fått insats på grund av missbruk, en dryg tredjedel har fått insatser mot psykiska problem. Knappt 40 procent har tagit del av icke frivilliga insatser det senaste året.

Inledningsvis beskrivs situationen för samtliga personer som inrapporterades som hemlösa under vecka 17, 2005. Materialet redovisas utifrån kön, födelseland eller tid som hemlös.

Svarsfrekvens

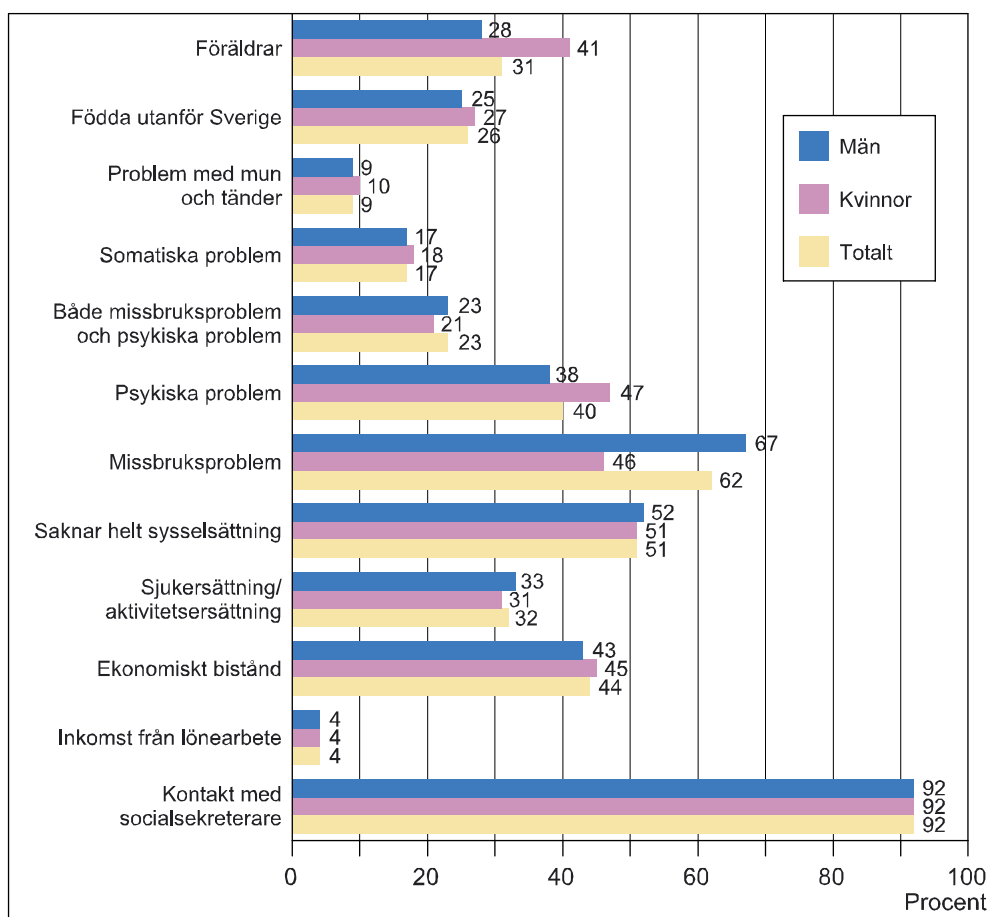
Svarsfrekvensen på enkäten varierar mycket mellan olika uppgiftslämnare. Högst svarsfrekvens har socialförvaltningar, frivårdsmyndigheter och häkten. Däremot är svarsfrekvensen betydligt lägre hos frivilligorganisationerna. Under insamlingens gång har viss kritik framförts från frivilligorganisationer avseende undersökningens upplägg. Eftersom dessa organisationer är viktiga aktörer med stor kunskap om hemlöshet kommer Socialstyrelsen inför framtida kartläggningar att föra en tätare dialog med dessa aktörer för att förbättra undersökningsmetoderna med deras medverkan.

⁹ För cirka 150 personer saknas uppgift om kön.

Något som har minskat svarsfrekvensen är att det adressregister som användes visade sig vara delvis felaktigt. Därmed har enkäter ibland skickats till felaktiga adresser samt till verksamheter som inte längre existerar. Dessutom är det troligt att vissa uppgiftslämnare som inte har haft någon kännedom om hemlösa personer har valt att inte meddela detta.

Tabell 2. Antal tillfrågade verksamheter samt svarsfrekvens för de olika uppgiftslämnarna. Procent.

Uppgiftslämnare	Antal tillfrågade verksamheter	Andel svarande (%)
Socialförvaltningar	348	99
HVB-hem, behandlingshem för missbrukare, boendeformer för psykiskt funktionshindrade	1742	61
Frivårdsmyndigheter	47	98
Psykiatriska kliniker	110	76
Frivilligorganisationer (exkl kvinnojourer och manscentra)	738	54
Kriminalvårdsanstalter	54	74
Beroendekliniker	67	61
Häkten	29	97
Kvinnjourer och manscentra	164	62
Akutmottagningar (somatisk vård)	115	62
Familjevårdsenheter	27	63
Barn- och ungdomspsykiatriska kliniker	51	53
Ungdomsmottagningar	243	70
Hållpunkt Maria	1	100
Skyddat boende	1	100
Särskilda boendeenheter	9	33

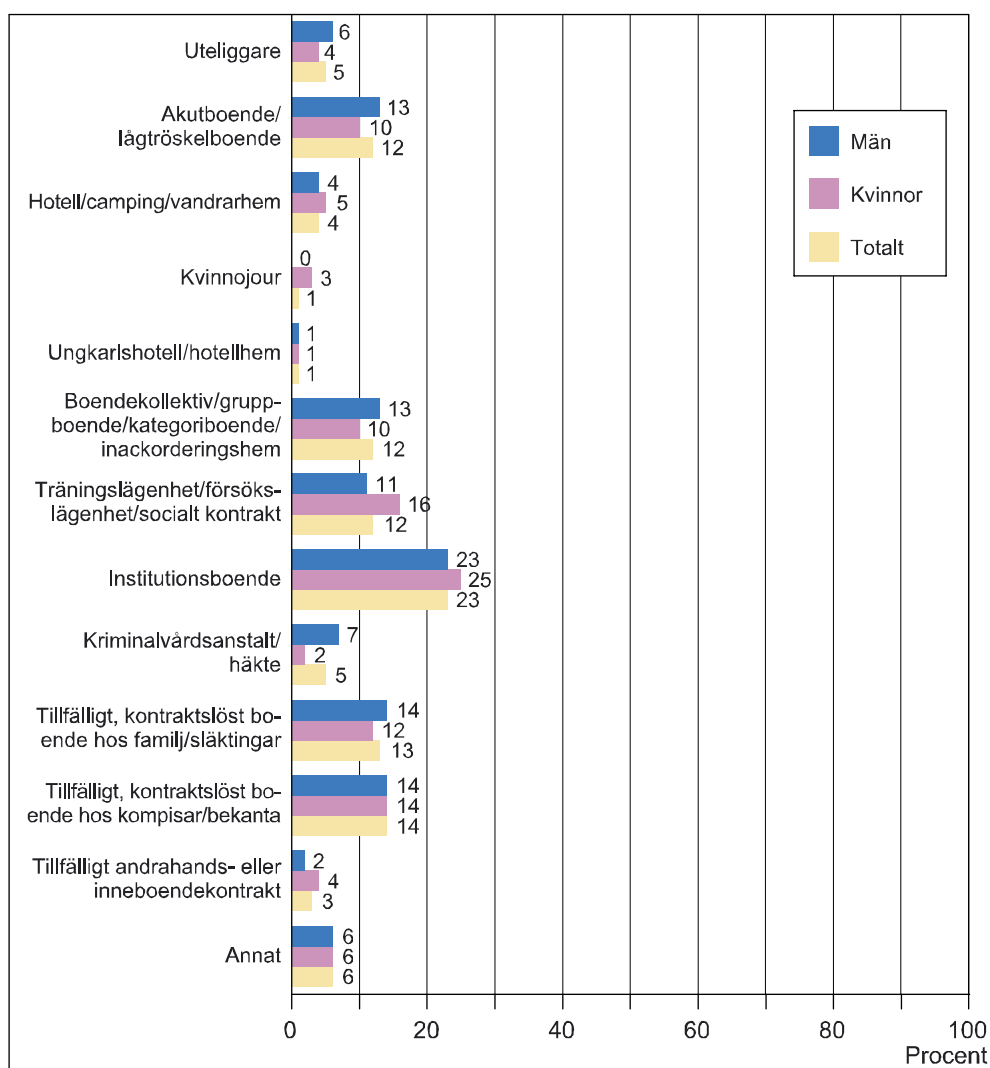
Bortfall: Föräldrar 11%, Födda utanför Sverige 7%, Problem med mun och tänder 6%, Somatiska problem 6%, Både missbruksproblem och psykiska problem 6%, Psykiska problem 6%, Missbruksproblem 6%, Saknar helt sysselsättning 5%, Sjukersättning/aktivitetsersättning 7%, Ekonomiskt bistånd 7%, Inkomst från lönearbete 7%, Kontakt med socialsekreterare 19%.

Diagram 1. Övergripande beskrivning av personer, män och kvinnor, som har uppgetts vara hemlösa v.17, 2005. Procent.

Enligt denna kartläggning fanns det totalt omkring 17 800 hemlösa i Sverige. Kvinnorna utgör 26 procent av de personer som är hemlösa. En tredjedel av de hemlösa personerna är föräldrar till barn under 18 år.

Diagrammet visar att det är vanligt med både missbruk och psykiska problem bland de personer som är hemlösa. Många är beroende av ekonomiskt bistånd för sin försörjning eller lever på sjukersättning. Endast 4 procent av personerna har en inkomst från lönearbete. En något större andel av kvinnorna är beroende av ekonomiskt bistånd, medan något fler män har sjukersättning som huvudsaklig inkomstkälla. Över 90 procent uppgavs ha kontakt med socialtjänsten.

Boendesituation

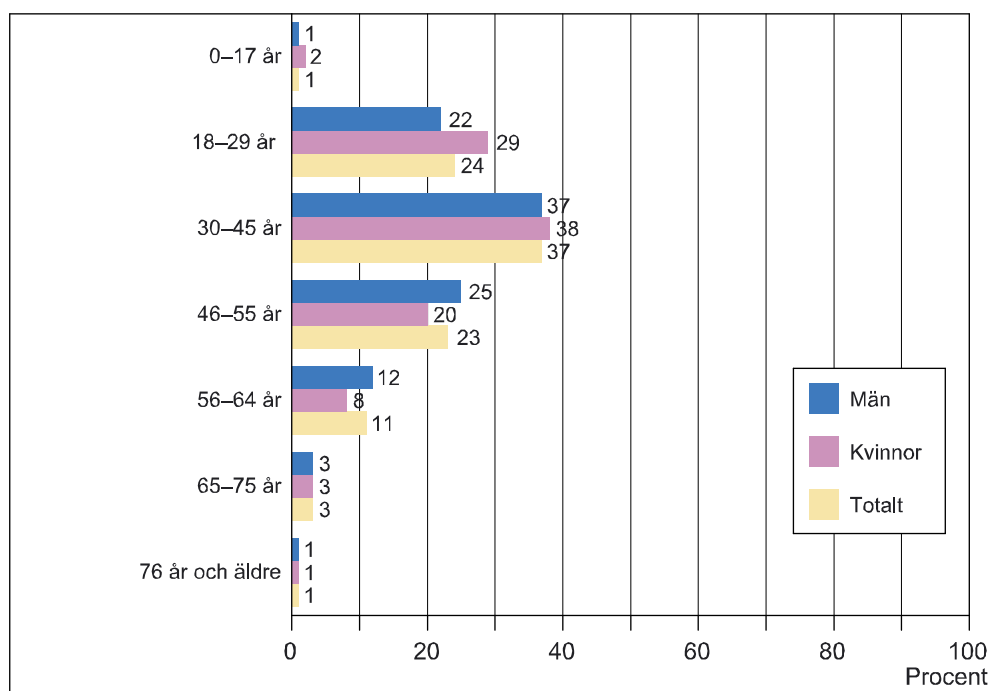
Bortfall: 3%

Diagram 2. Procentuell fördelning över boendesituationen för de hemlösa personerna, v.17, 2005, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

De flesta personer som inrapporteras som hemlösa befinner sig i någon typ av institutionsboende. Det är också många som bor tillfälligt hos vänner eller familj. Tolv procent uppgavs ha vistats på härbärge eller akutboende under mätveckan (i absoluta tal cirka 2 100 personer) och fem procent hade sovit utomhus (i absoluta tal cirka 900 personer). Drygt en tiondel (i absoluta tal cirka 2 100 personer) befann sig högt upp i den så kallade boendetrappan, i träningslägenheter, försökslägenheter eller i sociala kontrakt.

Ålder

Medelåldern för samtliga hemlösa var 41 år. Männen var i genomsnitt 42 år och kvinnorna 39 år.

Bortfall: 3%

Diagram 3. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas ålder, utifrån kön.

Diagram 3 visar att en stor del av de personer som uppgavs vara hemlösa var 30–45 år (cirka 6 400 personer). Ungefär 150 personer under 18 år har inrapporterats som hemlösa. Det finns dessutom uppgifter om barn i enkäter som har fyllts i med avseende på barnens föräldrar. Bortfallet är stort på denna fråga, varför inga siffror presenteras. Det går dock att säga att det är fler personer under 18 år som är hemlösa i Sverige än vad som framkommer av enkäterna.

Omkring 650 personer var över 65 år (4 procent) och knappt 150 var över 75 år.

Födelseland

Tjugosex procent (cirka 4 300 personer) av dem som är hemlösa är födda utanför Sverige. I befolkningen i övrigt är 12 procent födda utanför Sverige. Därmed är det alltså en överrepresentation av utrikes födda bland de personer som är hemlösa.

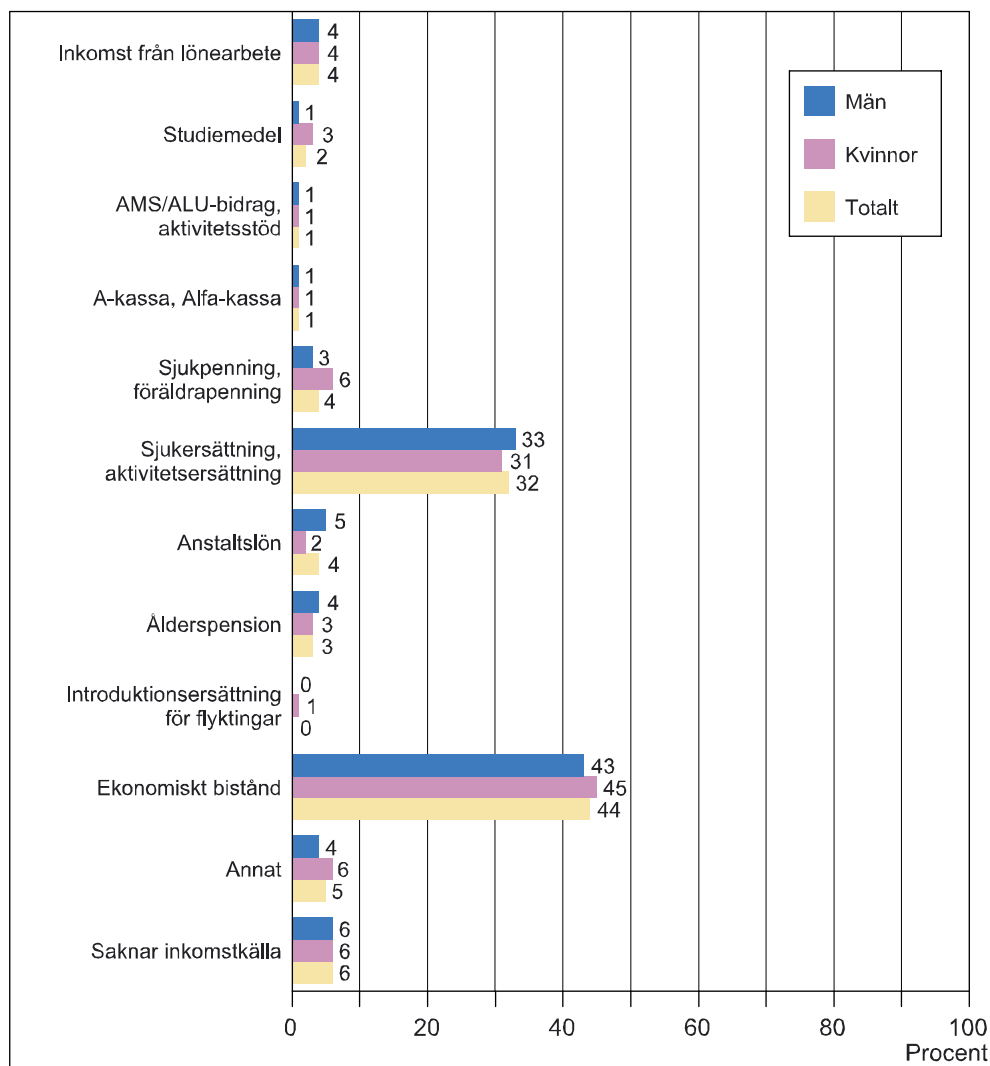
Tabell 3. Procentuell fördelning över födelseland för de hemlösa personerna, utifrån kön samt befolkningen.

Födelseland	Män	Kvinnor	Totalt	Befolkningen
Sverige	75	74	74	88
Övriga Norden	7	6	7	3
Övriga Europa	5	6	6	4
Övriga världen	13	14	13	5

Bortfall: 7%

Av de personer som är födda utanför Sverige kommer en större andel av männen från övriga Norden (främst Finland), medan en något högre andel av kvinnorna kommer från länder utanför Europa.

Inkomst och sysselsättning

Bortfall: 7%

Diagram 4. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas inkomstkälla v. 17, 2005, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Diagram 4 visar att många av de personer som är hemlösa är helt beroende av bidrag för sin försörjning. Knappt hälften lever på försörjningsstöd och 32 procent uppgavs ha sjukersättning. Något högre andel av männen har sjukersättning, medan kvinnorna oftare har försörjningsstöd. Ersättning för sysselsättning inom kriminalvården är vanligare bland männen, vilket förklaras av att fler män befinner sig där. Det är vanligare att kvinnorna har inkomst från lönearbete eller studier, men det är ändå ytterst få om man jämför med hur det ser ut i befolkningen i övrigt.

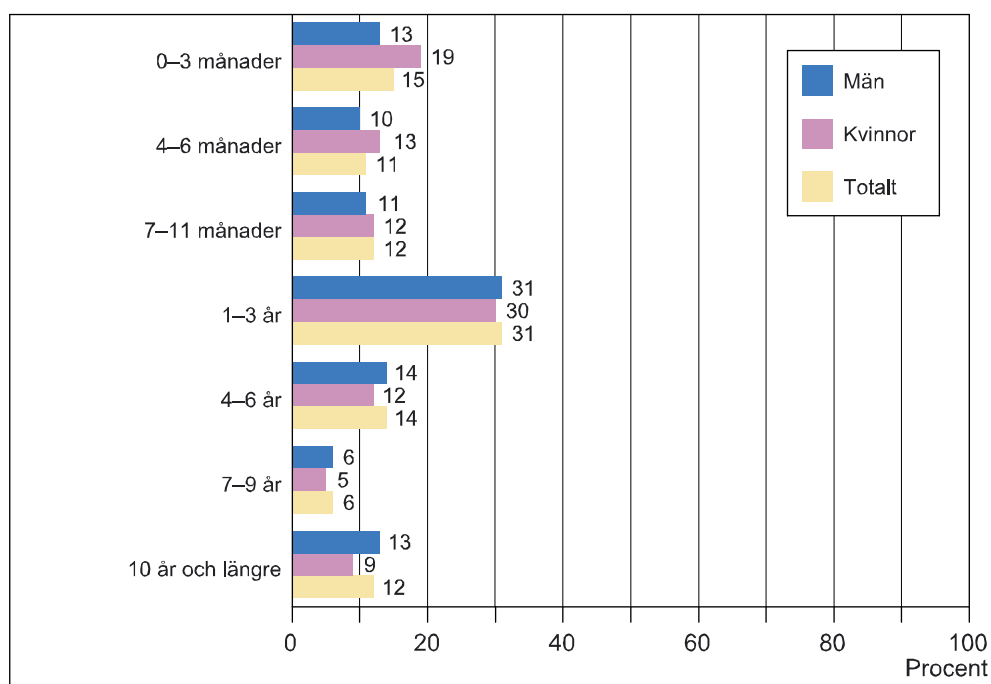
Tabell 4. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas sysselsättning v. 17, 2005, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Sysselsättning	Män	Kvinnor	Totalt
Arbete på öppna marknaden	3	4	3
Skyddat arbete	3	1	2
Studerande/skolelev	4	9	6
Sysselsättning som insats	19	16	19
Arbetssökande, arbetslös	13	10	12
Saknar sysselsättning	52	51	51
Annat	16	18	16

Bortfall: 5%

Med vetskapen om att många av de hemlösa personerna inte har någon inkomst från arbete, är det inte förvånande att många av dem som uppgetts vara hemlösa, drygt hälften, saknar sysselsättning. Ungefär 10 procent uppges vara arbetssökande. Den vanligaste formen av sysselsättning är annars sysselsättning som insats, till exempel som en del av en behandling. Det är en högre andel män som har sysselsättning som insats, medan en högre andel av kvinnorna studerar.

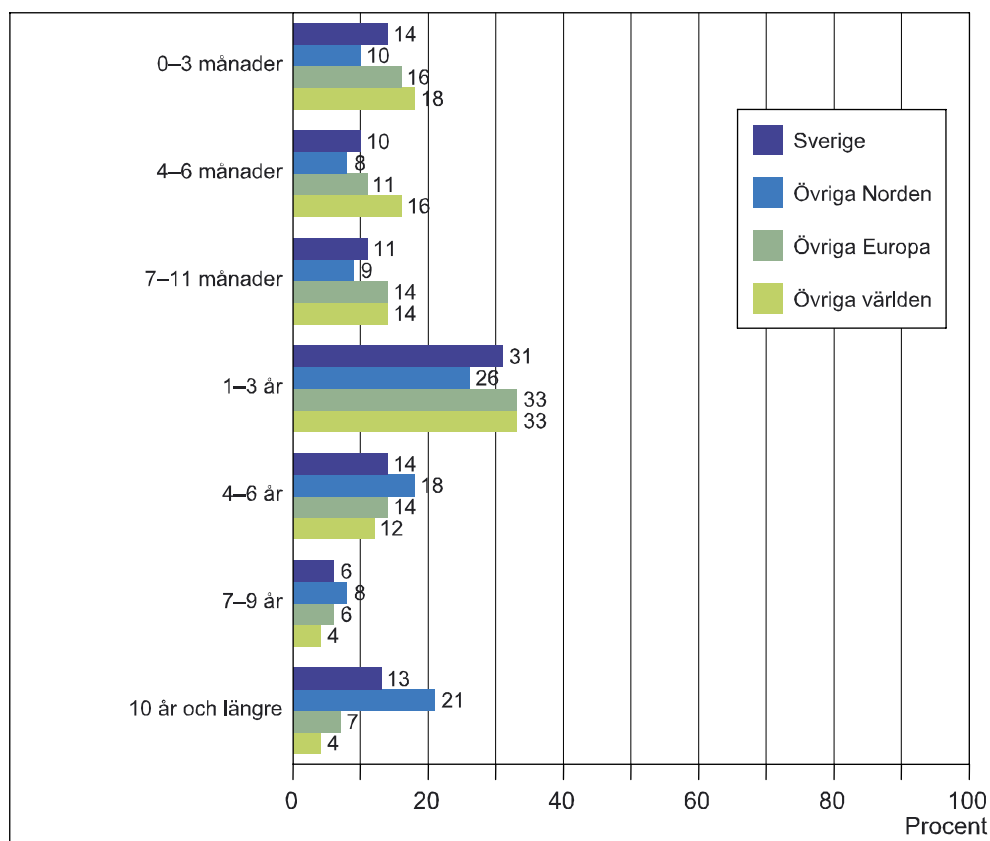
Tid som hemlös

Bortfall: 19%

Diagram 5. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas tid som hemlösa, v.17, 2005, utifrån kön.

Knappt 40 procent av personerna har varit hemlösa kortare tid än ett år. Av männen har 35 procent varit hemlösa i mindre än ett år, för kvinnorna är motsvarande siffra 43 procent. En högre andel av männen har varit hemlösa i fyra år eller mer. Tolv procent har varit hemlösa i 10 år eller längre.

Bortfall: 21%

Diagram 6. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas tid som hemlösa, v.17, 2005, utifrån födelseland.

Diagram 6 visar att de personer som är födda utanför Norden har varit hemlösa kortare tid än de som är födda i Sverige eller övriga Norden. De som är födda utanför Europa är de som har varit hemlösa kortast period.

Problem

I enkäten ställdes frågor om vilka problem utöver bristen på bostad som de hemlösa personerna behövde bistånd, behandling, omvårdnad eller stöd för. Enligt uppgiftslämnarna har en stor del av de hemlösa personerna behov av stöd för olika typer av problem.

Tabell 5. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas problem som medför behov av bistånd, behandling, omvårdnad eller stöd v. 17, 2005, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Problem som medför behov av bistånd, behandling, omvårdnad eller stöd	Män	Kvinnor	Totalt
Personen har inget känt problem som medför behov av stöd	6	8	6
Somatiska problem	17	18	17
Problem med mun och tänder	9	10	9
Funktionshinder som leder till behov av stöd	5	5	5
Psykiska problem	38	47	40
Missbruksproblem	67	46	62
Ekonomiska problem	28	27	28
Familjeproblem	12	26	16
Brist på sysselsättning/arbete	23	19	22
Annat	7	7	7

Bortfall: 6%

Av tabellen framgår att drygt 60 procent av de hemlösa personerna har missbruksproblem, något som uppges vara betydligt vanligare bland männen än bland kvinnorna. Fyrtio procent har någon form av psykiska problem. En högre andel av kvinnorna uppges ha sådana problem.

Närmare 30 procent uppges ha ekonomiska problem, och en dryg femtedel uppges sakna sysselsättning eller arbete (svaren på frågan om sysselsättning ger dock ett annat resultat, där betydligt högre andel personer, 51 procent, uppges sakna sysselsättning). Enligt uppgiftslämnarna är det vanligare att män lider brist på sysselsättning.

Sexton procent uppges ha familjeproblem, något som framför allt uppges gälla för kvinnor.

Omkring 10 procent har problem med mun och tänder, och fem procent har något funktionshinder som medför behov av stöd.

Sex procent av de hemlösa personerna uppges inte ha något känt problem förutom bostadsproblem.

Tabell 6. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas problem som medför behov av bistånd, behandling, omvårdnad eller stöd v. 17, 2005, utifrån tid som hemlös. Flera alternativ kunde anges.

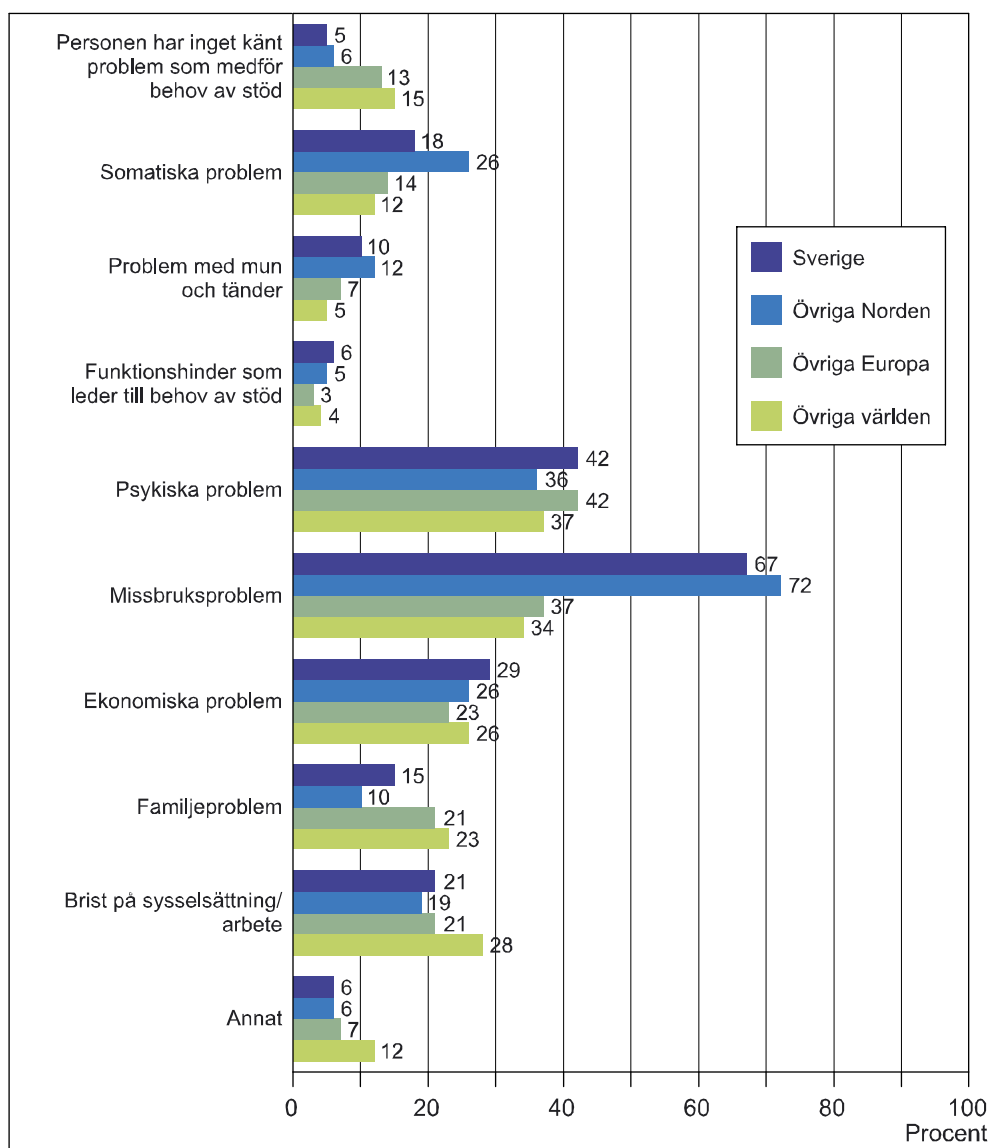
Problem som medför behov av bistånd, behandling, omvårdnad eller stöd	0–3 mån	4–6 mån	7–11 mån	1–3 år	4–6 år	7–9 år	10 år och längre
Personen har inget känt problem som medför behov av stöd	10	10	8	7	5	4	2
Somatiska problem	11	13	14	15	21	26	30
Problem med mun och tänder	5	6	6	9	11	15	16
Funktionshinder som leder till behov av stöd	4	4	4	5	6	9	9
Psykiska problem	32	32	35	39	44	48	57
Missbruksproblem	52	55	60	63	67	66	62
Ekonomiska problem	31	30	29	31	28	29	20
Familjeproblem	24	22	20	18	13	11	6
Brist på sysselsättning/arbete	25	29	26	23	20	18	13
Annat	10	8	7	7	6	4	5

Bortfall: 21%

De personer som har varit hemlösa under en längre period har i högre grad problem som de behöver stöd för än de som varit hemlösa en kort period. De problem som tycks öka mest med tiden, för både kvinnor och män, är somatiska problem, problem med mun och tänder samt psykiska problem. Däremot verkar ekonomiska problem, familjeproblem och brist på sysselsättning minska efter en längre tid som hemlös. Det verkar som att uppgiftslämnarna i detta avseende främst har fokuserat på personernas mest akuta och påfallande problem, såsom missbruk och psykiska problem, medan exempelvis ekonomiska problem och brist på sysselsättning för uppgiftslämnarna verkar hamna i skymundan ju längre tid som personen i fråga har varit hemlös.

Hemlöshetens varaktighet är kopplad till personens ålder, i den bemärkelsen att det inte är troligt att en yngre person varit hemlös under en lika lång period som en äldre person. Det är mer vanligt att äldre personer som är hemlösa har problem, än att yngre har det. Problem som ser ut att öka med åldern är somatiska problem, funktionshinder, problem med mun och tänder samt psykiska problem. Missbruksproblemen tycks öka fram till 55-årsåldern för att sedan minska markant.

För de få personer som är under 18 år är familjeproblem enligt uppgiftslämnarna det vanligast förekommande problemet. För personer i yrkesverksam ålder framhävs ekonomiska problem och brist på sysselsättning eller arbete mer än för personer i andra åldrar.

Bortfall: 9%

Diagram 7. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas problem som medför behov av bistånd, behandling, omvårdnad eller stöd v. 17, 2005, utifrån födelseland.

Diagram 7 visar att det är vanligare att personer som är födda utanför Norden inte uppges ha något annat problem utöver bristen på bostad. För dessa personer lyfter uppgiftslämnarna oftare fram brist på sysselsättning eller arbete samt familjeproblem än för de som är födda i Sverige eller Norden.

Missbruksproblem är vanligast för personer födda i Norden, jämfört med personer födda i Europa och övriga världen. Somatiska problem, funktionshinder och problem med mun och tänder är mer förekommande bland personer födda i Sverige eller övriga Norden.

Psykiska problem och ekonomiska problem är ungefär lika vanligt oavsett personens ursprung.

Missbruk den senaste månaden

Tabell 7. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas missbruk den senaste månaden, v. 17, 2005, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Missbruk den senaste månaden	Män	Kvinnor	Totalt
Personen missbrukar inte	29	51	35
Ingen droganvändning den senaste månaden	24	17	22
Alkohol	33	20	30
Opiater	8	6	8
Stimulantia	18	16	18
Hallucinogener/cannabis	13	7	11
Läkemedel	8	8	8
Annat	2	1	2

Bortfall: 15%

Sammanlagt uppges omkring 60 procent av de personer som har uppgetts vara som hemlösa ha missbruksproblem. En fråga handlade om vad som hade missbrukats den senaste månaden.

Alkohol var det preparat som flest personer uppgavs ha nyttjat. En högre andel av männen än kvinnorna uppgavs ha gjort det. Stimulantia (exempelvis amfetamin) hade knappt 20 procent använt. Åtta procent av männen och 6 procent av kvinnorna hade missbrukat opiater (exempelvis heroin).

Bara när det gäller missbruk av läkemedel når kvinnornas andel samma nivå som männens, 8 procent. Få hemlösa personer uppgavs missbruka dopningspreparat eller lösningsmedel, mindre än 1 procent.

Insatser

I undersökningen tillfrågades uppgiftslämnarna om vilket stöd som de hemlösa personerna hade fått det senaste året.

Tabell 8. Procentuell fördelning över insatser som de hemlösa personerna har tagit del av under det senaste året, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Stödinsatser	Män	Kvinnor	Totalt
Boendeinsatser	73	76	74
Insatser mot missbruk	49	36	46
Insatser mot psykiska problem	35	45	37
Insatser mot somatiska problem	42	49	44
Övrigt stöd	41	51	44
Insatser av icke frivillig karaktär	41	27	38

Bortfall: Boendeinsatser 7%, Insatser mot missbruk 11%, Insatser mot psykiska problem 16%, Insatser mot somatiska problem 28%, Övrigt stöd 13%, Insatser av icke frivillig karaktär 14%

Drygt 90 procent av de män och kvinnor som inrapporterats som hemlösa har kontakt med socialtjänsten, enligt uppgiftslämnarna. Tabell 8 visar att de hemlösa i stor utsträckning tagit del av olika typer av insatser det senaste året. Tre fjärdedelar har under det senaste året tagit del av boendeinsatser.

Det är ganska stora skillnader mellan det stöd som män respektive kvinnor tagit del av. En högre andel kvinnor har fått insatser mot psykiska och somatiska problem samt övrigt stöd. Männen har i högre utsträckning tagit del av insatser mot missbruk. Detta överensstämmer med hur uppgiftslämnarna har uppfattat de hemlösas problem. Männen har dessutom oftare varit föremål för icke frivilliga insatser.

Tabell 9. Procentuell fördelning över boendeinsatser under det senaste året för de hemlösa personerna, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Boendeinsatser	Män	Kvinnor	Totalt
Inga insatser	30	26	29
Akutboende/lågtröskelboende	23	18	22
Hotell/camping/vandrarhem	7	9	8
Kvinnojour	0	5	1
Ungkarlshotell/hotellhem	3	1	2
Boendekollektiv/gruppboende/kategoriboende/inackorderingshem	19	13	18
Träningslägenhet/försöklägenhet/socialt kontrakt	15	20	16
Institutionsboende	25	25	25
Boendestöd i egen bostad	3	4	3
Annat	7	8	7

Bortfall: 7%

Ungefär 30 procent av de hemlösa personerna hade inte fått någon boendeinsats det senaste året. Kvinnor hade oftare än män tagit del av boendeinsatser.

Den form av boendeinsats som flest hemlösa personer tagit del av var någon form av institutionsboende, något som var lika vanligt bland män som bland kvinnor. Akutboende, som drygt 20 procent fått, hade i större utsträckning getts till män som var hemlösa än till hemlösa kvinnor. Männerna hade också oftare fått boende i kollektiva lösningar medan det var en högre andel kvinnor som haft träningslägenhet eller socialt kontrakt.

Det var bara 3 procent som någon gång under året fått stöd i en egen bostad.

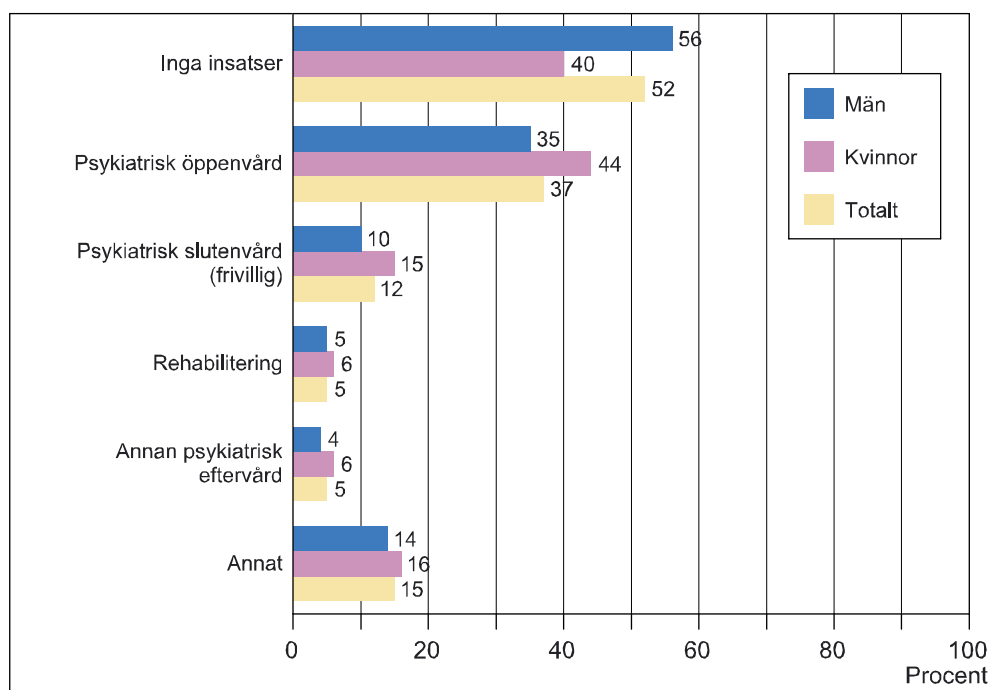
Tabell 10. Procentuell fördelning över frivilliga insatser mot missbruk under det senaste året för de hemlösa personer som har uppgetts missbruka, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Frivilliga insatser mot missbruk för de som missbrukar	Män	Kvinnor	Totalt
Inga insatser	43	41	42
Öppenvård	33	38	34
Frivillig institutionsvård/familjevård	25	25	25
Eftervård	3	4	3
Metadonbehandling	2	2	2
Subutexbehandling	4	4	4
Avgiftning	16	15	16
Annat	12	12	12

Bortfall: 11%

Av de personer som uppgavs ha missbruksproblem var det drygt 40 procent som inte hade fått några frivilliga insatser för dessa problem det senaste året.

Öppenvård är den form av missbruksvård som kommit flest hemlösa personer till del, ungefär en tredjedel. En högre andel kvinnor har tagit del av dessa öppna insatser. För övriga frivilliga stödinsatser på grund av missbruk föreligger inte några skillnader mellan män och kvinnor. Institutionsvård har en fjärdedel tagit del av. Anmärkningsvärt är att endast 3 procent tagit del av någon typ av eftervård trots att det är många som fått behandling.

Bortfall: 16%

Diagram 8. Procentuell fördelning över frivilliga insatser mot psykiska problem under det senaste året för de hemlösa personer som uppgetts ha psykiska problem, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Precis som när det gäller insatser på grund av missbruk så är det många av de personer som uppgetts ha psykiska problem som inte har fått några frivilliga insatser för det under det senaste året, 52 procent. En större andel av männen har trots problem inte fått del av några insatser.

Öppenvård är den vanligaste stödinsatsen, som nästan 40 procent har fått, att jämföra med 12 procent som har tagit del av frivillig slutenvård. Det är få som har fått ta del av eftervård eller rehabilitering.

För alla typer av frivilliga insatser mot psykiska problem gäller att en större andel av de hemlösa kvinnorna har fått ta del av dem, jämfört med andelen män.

I enkäten efterfrågades också om personerna tagit del av insatser mot somatiska problem. Kvinnor hade i högre grad än män tagit del av somatisk öppenvård, vilket var den vanligaste insatsen. Även tandvård hade oftare getts till kvinnor.

Tabell 11. Procentuell fördelning över övrigt stöd som de hemlösa personerna har tagit del av under det senaste året, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Övrigt stöd	Män	Kvinnor	Totalt
Personen har inte fått några stödinsatser	22	17	21
Ekonomiskt bistånd	59	60	59
Familjestöd enligt SoL	4	13	6
Insatser enligt LSS, individuell plan	2	2	2
Personligt ombud	1	2	1
Kontaktperson enligt SoL	6	7	6
God man	7	9	7
Hemtjänst	1	1	1
Stöd från ideell organisation/frivilligorganisation	12	13	12
Annat	14	15	14

Bortfall: 13%

Den vanligaste formen av övrigt stöd som hemlösa personer tagit del av det senaste året var ekonomiskt bistånd, närmare 60 procent. Tolv procent uppges ha fått stöd från ideella organisationer eller frivilligorganisationer.

Sex procent uppges ha fått familjestöd enligt SoL (cirka 1 000 personer), vilket är betydligt vanligare för kvinnor än för män.

Sju procent har haft god man under det senaste året, vilket är något vanligare för kvinnor. Sex procent har haft en kontaktperson enligt SoL.

Ungefär 250 personer (2 procent) har under året fått insatser enligt LSS, och drygt 200 personer (1 procent) har haft kontakt med ett personligt ombud.

En femtedel av de hemlösa personerna uppges inte ha fått något övrigt stöd alls under det senaste året. Detta gäller för män i något högre grad än kvinnor.

Tabell 12. Procentuell fördelning över insatser av icke frivillig karaktär som de hemlösa personerna har tagit del av under det senaste året, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Insatser av icke frivillig karaktär	Män	Kvinnor	Totalt
Inga insatser	61	75	65
Psykiatrisk tvångsvård (LPT)	4	8	5
Psykiatrisk tvångsvård (LRV)	3	1	2
Missbruksvård/tvångsvård (LVM)	3	4	4
Tvångsvård enligt LVU	1	2	1
Kriminalvård	23	7	19
Frivård (skyddstillsyn)	16	8	14
Annat	3	2	3

Bortfall: 14%

Det var främst män som tagit del av icke frivilliga insatser, framför allt i form av kriminalvård och frivård. När det gäller icke frivilliga insatser exklusive straffpåföljder har kvinnorna i högre utsträckning tagit del av sådana (15 procent kvinnor och 11 procent män). En majoritet av de personer som uppgavs vara hemlösa hade inte varit föremål för icke frivilliga insatser det senaste året, 65 procent.

Bedömning av orsaker till hemlöshet

I enkäten ställdes frågan om vilka faktorer som uppgiftslämnaren bedömde var viktiga orsaker till att personen var hemlös. Det är viktigt att komma ihåg att det är uppgiftslämnarnas syn på orsakerna till hemlöshet som redovisas eftersom dessa kanske inte överensstämmer med hur de hemlösa personerna ser på orsaken. Med andra ord går det inte att påstå att svaren motsvarar faktiska förhållanden. Svaren kan dock ses som indikationer på hur orsaker till hemlöshet uppfattas och formas av de instanser som är ansvariga att ge stöd och hjälp till personer som är hemlösa.

Tabell 13. Procentuell fördelning över uppgivna orsaker till hemlöshet, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Uppgivna orsaker till hemlöshet	Män	Kvinnor	Totalt
Betalningsanmärkningar	27	23	26
Arbetslöshet	25	19	23
Missbruksproblem	65	44	60
Psykisk ohälsa	34	39	35
Skilsmässa/separation	9	10	9
Konflikt i familjen	9	16	11
Våld i familjen	3	9	5
Vräkning	24	27	25
Bostadsbrist i hemkommunen	19	21	20
Annat	10	10	10

Bortfall: 6%

De faktorer som uppgiftslämnarna oftast anger som orsak till att en person blivit hemlös är missbruksproblem (60 procent) och psykisk ohälsa (35 procent). Andra vanliga orsaker är betalningsanmärkningar, arbetslöshet och vräkning. Bostadsbrist i hemkommunen uppges vara en orsak för en femtedel av personerna.

Missbruksproblem och arbetslöshet är något som uppgiftslämnarna i större utsträckning ser som bidragande till mäns hemlöshet, medan konflikt i familjen eller våld i familjen framför allt är bidragande faktorer då det gäller kvinnors hemlöshet.

Hemlösheten i de fyra situationerna

- Tjugo procent av de hemlösa personerna befann sig i situation 1 och 11 procent befann sig i situation 2. Den största andelen hemlösa personer, 37 procent, befann sig i situation 3. Tjugosex procent befann sig i situation 4 och för resterande 6 procent var situationen okänd.
- Medelåldern för personer i samtliga situationer var 41 år. I situation 1 och 3 var medelåldern högre än för personerna i de övriga grupperna, 44 år. I situation 4 fanns den lägsta medelåldern, 35 år. Kvinnorna var i genomsnitt yngre än männen.
- En större andel av personerna i situation 2 och 3 var födda i Sverige jämfört med de övriga situationerna. En högre andel kvinnor än män var utrikes födda. I situation 4 fanns den största andelen personer födda utanför Europa.
- Ytterst få hade arbete och löneinkomst, en stor del var beroende av försörjningsstöd. Störst andel personer som helt saknade sysselsättning fanns i situation 1, och den största andelen personer som hade sjukersättning fanns i situation 3.
- Omkring en tredjedel av de hemlösa personerna var föräldrar till barn under 18 år. Den högsta andelen föräldrar fanns i situation 4, medan den lägsta fanns i situation 3.
- I situation 3 återfanns de personer som varit hemlösa längst tid, medan de som varit hemlösa under kortare tid än ett år framför allt fanns i situation 4.
- Missbruksproblem var främst förekommande hos personer i situation 1 och 2, medan psykiska problem var vanligast hos personer i situation 3. Ekonomiska problem var vanligast hos personer i situation 4.

Fyra hemlöshetssituationer

I detta kapitel beskrivs hemlösheten i Sverige utifrån de fyra hemlöshetssituationer som har undersökts. Det nedanstående diagrammet visar den procentuella fördelningen av det totala antalet hemlösa personer, uppdelat i olika situationer.

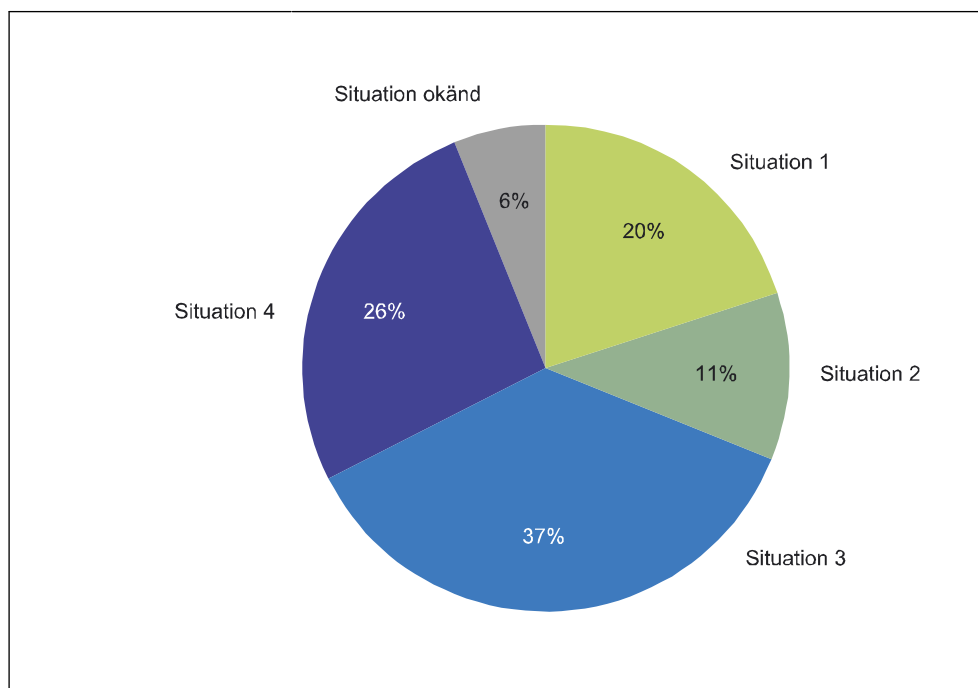

Diagram 9. Procentuell fördelning över hemlösa personer v. 17, 2005, utifrån situation (N= 17 834 personer).

Som framgår av diagrammet har dessutom uppgifter lämnats om ytterligare 1 100 personer (situation okänd) utöver det totala antalet personer som har uppgetts vara hemlösa i situation 1, 2, 3 eller 4. Uppgifter om dessa personer redovisas dock inte i detta kapitel.

Situation 1

En person är hänvisad till akutboende, härbärke, jourboende eller är uteliggare.

Knappt 3 600 personer i landet befann sig under mätperioden i situation 1, med andra ord var uteliggare eller härbärgesboende, vistades på kvinnojour, akutboende, hotell, camping eller vandrarhem. Andelen kvinnor i situation 1 var 25 procent (drygt 900 personer i absoluta tal) och män 75 procent (knappt 2 700 personer i absoluta tal).

Medelåldern för hela gruppen var 44 år, medan kvinnorna i genomsnitt var yngre än männen, 40 år jämfört med 45 år. Omkring 30 procent var födda utanför Sverige. De utrikes födda kvinnornas andel var större än de utrikes födda männens, 37 procent av kvinnorna jämfört med 27 procent av männen.

Situation 2

En person är intagen eller inskriven på antingen

- kriminalvårdsanstalt
- behandlingsenhet
eller
- stödboende inom socialtjänst, landsting, privat vårdgivare, HVB-hem
eller SIS-institution

och planeras att skrivas ut inom tre månader efter mätperioden men har inte någon bostad ordnad inför utskrivningen eller utflyttningen.

Nästan 2 000 personer uppgavs under mätperioden befinna sig i situation 2. Denna grupp består av personer som inom tre månader planerades skrivas ut från någon typ av institution eller stödboende. Andelen kvinnor var 22 procent (knappt 500 personer i absoluta tal), medan männens andel följaktligen var 78 procent (drygt 1 500 personer i absoluta tal).

Medelåldern var 38 år för hela gruppen, 37 år för kvinnor och 39 år för män. Andelen personer födda utanför Sverige var i denna grupp 22 procent. De utrikes födda kvinnornas andel var större än de utrikes födda männens, 26 procent av kvinnorna jämfört med 21 procent av männen.

Situation 3

En person är intagen eller inskriven på

- behandlingsenhet
eller
- stödboende inom socialtjänst, landsting, privat vårdgivare,
HVB-hem eller SIS-institution

och planeras inte att skrivas ut inom tre månader men har inte någon bostad ordnad vid eventuell framtida utskrivning eller utflyttning.¹⁰

Som tidigare har nämnts har definitionen av hemlöshet i denna kartläggning utvidgats till att även gälla personer som har ett något säkrare boende än den grupp som fångades in vid 1999 års kartläggning. Omkring 6 400 personer befinner sig i situation 3. Kvinnorna utgjorde 27 procent (1 700 personer i absoluta tal) av denna grupp och männen 73 procent (4 652 personer i absoluta tal). Medelåldern var 44 år för gruppen i stort, för kvinnor 41 år och för män 44 år. Andelen utrikes födda personer var 22 procent. Av kvinnorna var 21 procent utrikes födda och av männen var 22 procent det.

¹⁰ Personer med långa fängelsestraff räknas inte som hemlösa i denna undersökning. Kriminalvården för egen statistik över hemlöshet hos intagna med narkotikaproblem. Se www.kvv.se.

Situation 4

En person bor tillfälligt och utan kontrakt hos kompisar, bekanta, familj, släktingar eller har ett tillfälligt (kortare än tre månader efter mätperioden) inneboende- eller andrahandskontrakt och har på grund av denna situation sökt hjälp eller varit i kontakt med den uppgiftslämnande myndigheten eller organisationen under mätperioden.

Ytterligare 4 700 personer levde under osäkra boendeförhållanden då de bodde tillfälligt och kontraktslöst hos anhöriga respektive bekanta eller hade tillfälligt inneboende eller andrahandskontrakt kortare än tre månader. Situation 4 utgjordes av 25 procent kvinnor (1 200 personer i absoluta tal) och 75 procent män (knäppt 3 500 personer i absoluta tal).

Medelåldern var 35 år för hela gruppen, 34 år för kvinnor och 36 år för män. Andelen utrikes födda personer var 30 procent i denna grupp. Tjugoåtta procent av kvinnorna och 31 procent av männen var födda utanför Sverige.

Boendesituation

Hur bodde då de personer som har uppgetts vara hemlösa enligt situation 1, 2, 3 eller 4 under den aktuella mätveckan?

Situation 1

Tabell 14. Procentuell fördelning över boendesituationen för de hemlösa personerna i situation 1, v.17, 2005, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Boende i situation 1	Män	Kvinnor	Totalt
Uteliggare	26	17	23
Akutboende/lågtröskelboende	59	47	56
Hotell/camping/vandrarhem	19	23	20
Kvinnojour	0	15	4

Bortfall: 11%

I situation 1 befinner sig de allra mest utsatta personerna: de som bokstavligen inte har något tak över huvudet eller som är hänvisade till mycket tillfälliga och akuta lösningar. Det är de som på många sätt kan sägas befinna sig längst ifrån den ordinarie bostadsmarknaden. Över hälften av dessa uppgavs den aktuella veckan befinna sig på akutboenden eller lågtröskelboenden (härbärgen). En fjärdedel av männen och en knapp femtedel av kvinnorna definierades som uteliggare.

För ett fåtal personer har det även uppgetts en annan boendesituation än de som definierar situation 1. Här kan noteras att den största delen av dessa, sex procent av männen och kvinnorna, uppgavs vara tillfälligt, kontraktslöst boende hos kompisar eller bekanta under mätperioden, något som i den här

undersökningen annars kategoriseras under situation 4. Det visar att det finns en rörlighet mellan ett flertal olika tillfälliga boendelösningar, även under en så kort period som en vecka.

Situation 2

Tabell 15. Procentuell fördelning över boendesituationen för de hemlösa personerna i situation 2, v. 17, 2005, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Boende i situation 2	Män	Kvinnor	Totalt
Ungkarlshotell/hotellhem	2	2	2
Boendekollektiv/gruppboende/kategoriboende/inackorderingshem	15	13	14
Träningslägenhet/försökslägenhet/socialt kontrakt	9	22	12
Institutionsboende	37	46	39
Kriminalvårdsanstalt/häkte	35	13	30

Bortfall: 8%

Personerna i situation 2 befinner sig i riskzonen för att hamna i en mer akut boendesituation. Detta eftersom de planerades att skrivas ut inom tre månader efter mätveckan men inte hade någon bostad ordnad inför utskrivningen eller utflyttningen.

Ungefär 40 procent befann sig i någon form av institutionsboende som var på väg att avslutas. Cirka 30 procent befann sig på kriminalvårdsanstalt eller häkte, framför allt gällde detta män. Fjorton procent vistades i boendekollektiv, gruppboende, kategoriboende eller inackorderingshem.

Tolv procent bodde i antingen träningslägenhet, försökslägenhet eller hade ett socialt kontrakt, något som var mycket vanligare för kvinnor än för män. Som redan har nämnts har uppgiftslämnarna ibland även uppgett andra boendesituationer än de som ingår i situation 2.

Situation 3

Tabell 16. Procentuell fördelning över boendesituationen för de hemlösa personerna i situation 3, v. 17, 2005, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

Boende i situation 3	Män	Kvinnor	Totalt
Ungkarlshotell/hotellhem	2	1	2
Boendekollektiv/gruppboende/kategoriboende/inackorderingshem	27	19	25
Träningslägenhet/försökslägenhet/socialt kontrakt	23	31	25
Institutionsboende	45	46	45
Kriminalvårdsanstalt/häkte	4	2	3

Bortfall: 7%

I den nyttillkomna gruppen som bor i osäkra lösningar med risk för framtida hemlöshet bodde 45 procent i någon form av institutionsboende. Tjugofem procent befann sig i boendekollektiv, gruppboende, kategoriboende eller inackorderingshem, och en lika stor andel hade träningslägenhet, försökskontrakt eller socialt kontrakt.

En lika stor andel kvinnor som män befann sig i institutionsboende under mätperioden. Däremot var det fler kvinnor än män som bodde i försökslägenhet, medan en större andel män bodde i gruppboende och liknande, precis som i situation 2.

Som har nämnts ovan har uppgiftslämnarna ibland även uppgett en annan boendesituation än de som i undersökningen ingår i situation 3, framför allt mer akuta boendeformer.

Situation 4

Tabell 17. Procentuell fördelning över boendesituationen för de hemlösa personerna i situation 4, v. 17, 2005, utifrån kön. Flera svarsalternativ kunde anges.

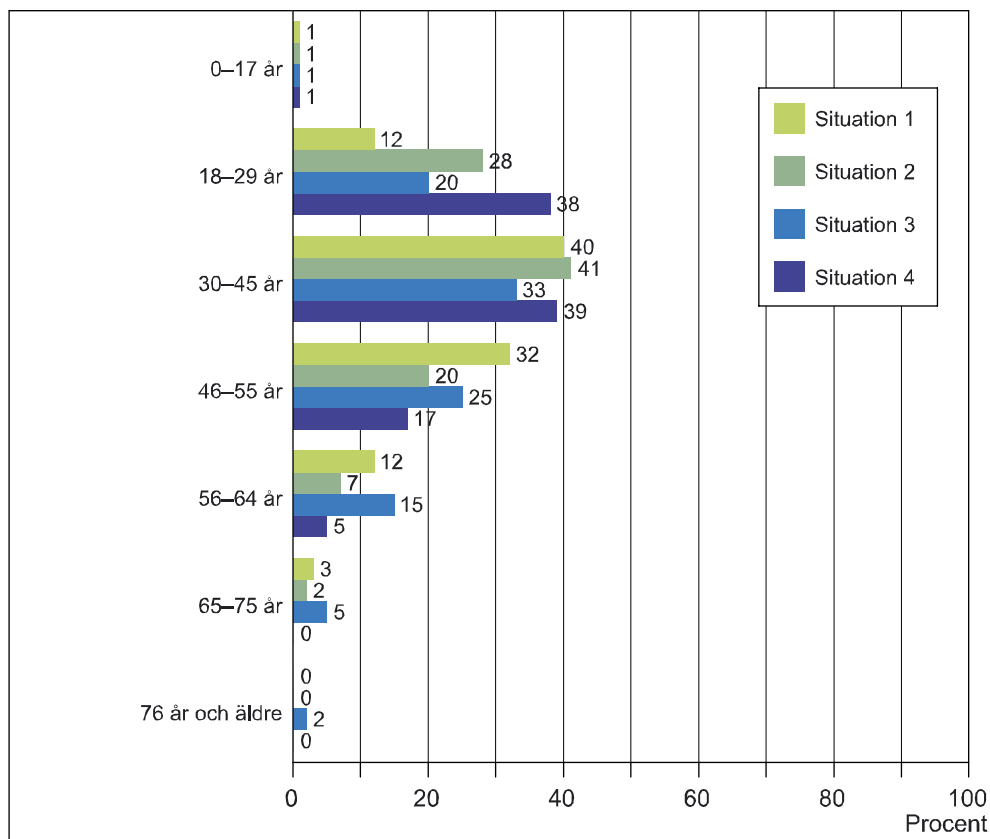
Boende i situation 4	Män	Kvinnor	Totalt
Tillfälligt, kontraktslöst boende hos familj/släktingar	48	42	46
Tillfälligt, kontraktslöst boende hos kompisar/bekanta	46	46	46
Tillfälligt andrahands- eller inneboendekontrakt	9	15	11

Bortfall: 9%

Situation 4 innefattade tillfälligt kontraktslöst boende hos anhöriga eller bekanta, samt tillfälligt inneboende- eller andrahandskontrakt kortare än tre månader. Det var något vanligare för män än för kvinnor att bo tillfälligt hos familj eller släktingar, medan det var vanligare för kvinnor att ha ett tillfälligt andrahands- eller inneboendekontrakt. Totalt för gruppen är det endast 11 procent som uppges ha ett tillfälligt andrahands- eller inneboendekontrakt.

Även här har uppgiftslämnarna till viss del uppgett andra boendesituationer än de som ingår i situation 4.

Ålder

Bortfall: 9%

Diagram 10. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas ålder, utifrån situation.

Medelåldern för de hemlösa personerna i samtliga situationer är 41 år. Männen medelålder är högre än kvinnornas, 42 år att jämföra med 39 år. Detta förhållande gäller för alla de fyra situationerna.

En majoritet av de hemlösa personerna är mellan 30 och 55 år. I situation 4 var dock närmare 80 procent under 45 år, vilket innebär att denna grupp har den lägsta medelåldern, 35 år. I situation 1 och 3 är medelåldern högst, 44 år. Situation 3 har dessutom den högsta andelen personer över 55 år, 22 procent. Sju procent av personerna i situation 3 var ålderspensionärer.

Över 95 procent av de hemlösa i de beskrivna situationerna är mellan 18 och 64 år. Mycket få personer har uppgivits vara yngre än 18 år eller över 65 år.

Födelseland

Tabellen nedan visar att svenskfödda personer är i majoritet i alla de fyra situationerna.

Tabell 18. Procentuell fördelning över födelseland för de hemlösa personerna (utifrån situation) samt befolkningen.

Födelseland	Situation 1	Situation 2	Situation 3	Situation 4	Befolkningen
Sverige	70	78	78	70	88
Övriga Norden	8	6	8	6	3
Övriga Europa	6	5	4	7	4
Övriga världen	15	11	9	18	5

Bortfall: 12%

Det är en kraftig överrepresentation av utrikes födda personer bland de hemlösa personerna i förhållande till de utrikes föddas respektive andel i befolkningen. Personer med finländsk bakgrund, främst män, är högt överrepresenterade bland de personer som är hemlösa jämfört med andelen i befolkningen.

I situation 2 och 3 är andelen personer födda utanför Sverige lägre än i situation 1 och 4. Personer födda utanför Europa befinner sig främst i situation 4, nästan 20 procent. Även situation 1 har en relativt stor andel personer födda utanför Europa.

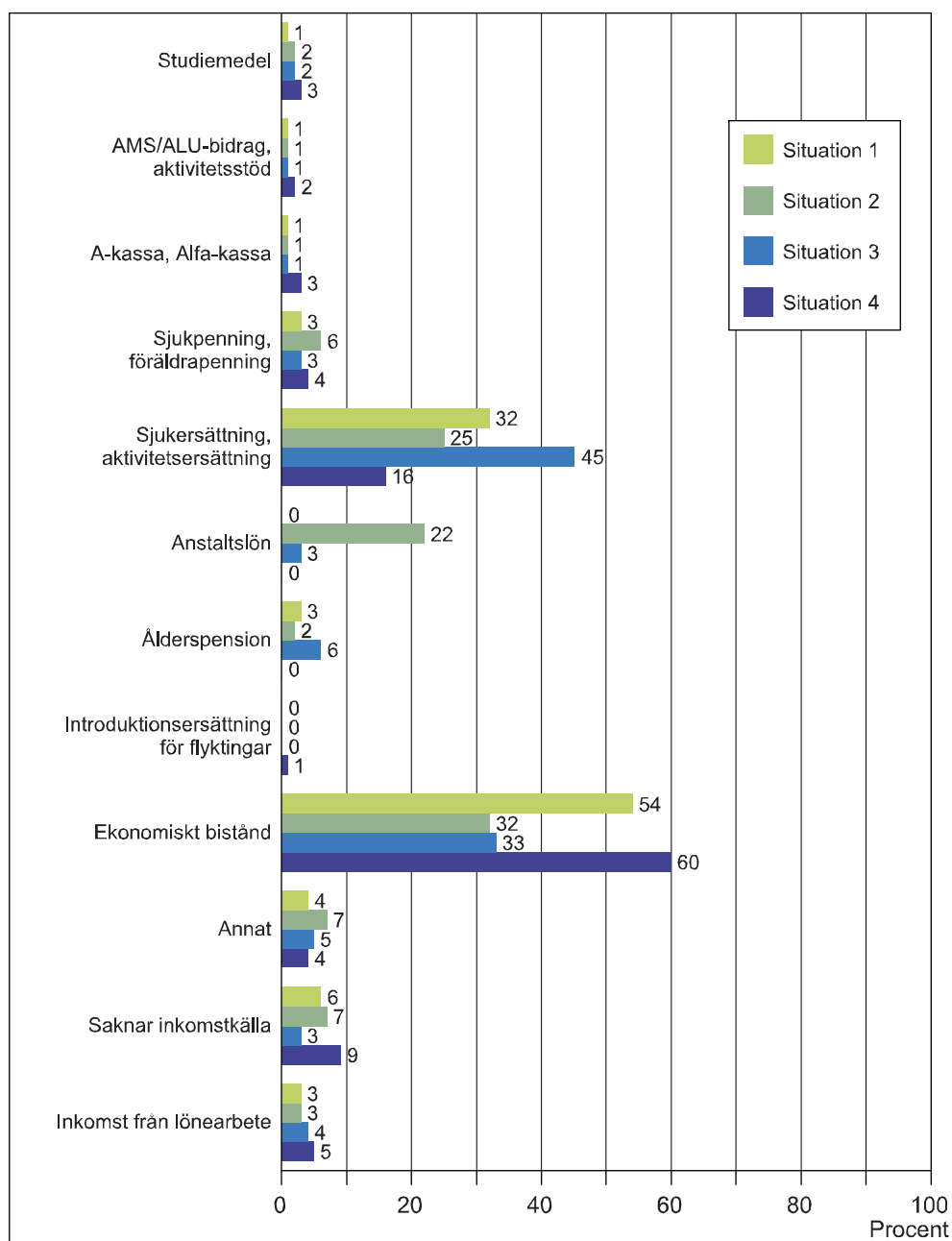
Andelen kvinnor födda i Sverige var 69 procent, andelen män var 72 procent.

Om man slår samman situationerna 1, 2 och 4, så är procentuellt sett fler kvinnor än män utrikes födda, 31 procent av kvinnorna mot 27 procent av männen. I situation 3 är andelen kvinnor och män med annat födelseland än Sverige ungefär lika stor. Ser man på situation 4 separat finns här en större andel utrikes födda män än i de övriga situationerna.

Inkomst och sysselsättning

De hemlösa personernas försörjning

I enkäten efterfrågades uppgifter om den hemlösa personens försörjning. Diagrammet nedan visar de olika försörjningskällor de hemlösa personerna uppgavs ha under mätveckan.

Bortfall: 12%

Diagram 11. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas inkomstkälla v. 17, 2005, utifrån situation. Flera svarsalternativ kunde anges.

Ytterst få av personerna hade inkomst genom någon form av lönearbete. Betyddigt vanligare var det med försörjning genom ekonomiskt bistånd, vilket gällde för 60 procent av personerna i situation 4 och drygt hälften av de mest utsatta personerna, de i situation 1.

En stor andel personer har sjukersättning som sin huvudsakliga inkomst. Det gäller framför allt personer i situation 3, men även för personer i situation 1 och 2.

I situation 1 får en betydligt större andel män än kvinnor sjukersättning och aktivitetsersättning, 34 procent jämfört med 26 procent.

I situation 2 får en femtedel ersättning för sysselsättning från kriminalvården, något som är betydligt vanligare bland männen än bland kvinnorna. En något större andel kvinnor än män i denna grupp får ekonomiskt bistånd.

Det var något vanligare för personer i situation 4 att helt sakna inkomstkälla, jämfört med personer i de övriga situationerna.

Sysselsättning

I enkäten ställdes även frågan om personernas sysselsättning under mätveckan.

Tabell 19. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas sysselsättning v. 17, 2005, utifrån situation. Flera svarsalternativ kunde anges.

Sysselsättning	Situation 1	Situation 2	Situation 3	Situation 4
Arbete på öppna marknaden	2	2	3	4
Skyddat arbete	1	2	3	1
Studerande	5	6	5	7
Sysselsättning som insats	5	38	28	6
Arbetssökande/arbetslös	12	7	6	25
Saknar sysselsättning	67	40	48	50
Annat	16	17	17	15

Bortfall: 10%

Inte helt oväntat visar tabellen att det är få personer i de fyra situationerna som har ett arbete på den öppna marknaden, bara 3 procent totalt. Tolv procent uppges vara arbetssökande, medan över hälften saknar sysselsättning helt.

Det är något vanligare med förvärvsarbete för personer i situation 4 jämfört med de övriga. I situation 4 är det också betydligt vanligare att man uppges vara arbetssökande. Den största andelen personer som helt saknar sysselsättning, nästan 70 procent, finns i situation 1, jämfört med nära hälften av personerna i situation 3 och 4, och 40 procent i situation 2. Personer som befinner sig i situation 2 har mycket oftare än de övriga grupperna sysselsättning som insats¹¹, 38 procent jämfört med 28 procent för situation 3 och omkring 5 procent för de övriga två situationerna.

Vilken sysselsättning man har skiljer sig mellan män och kvinnor i de olika situationerna.

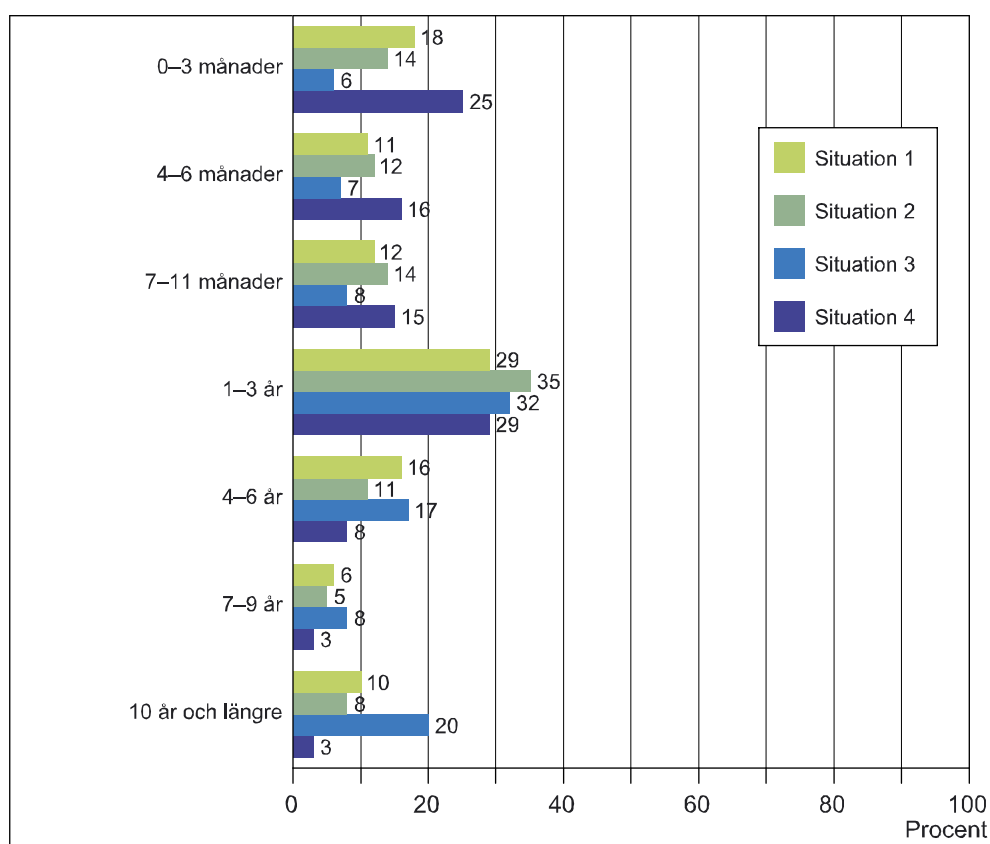
- I situation 1 saknar 70 procent av männen och 59 procent av kvinnorna någon form av sysselsättning.

¹¹ Sysselsättning som insats kan innebära exempelvis daglig verksamhet, sysselsättning eller studier inom behandlingsprogram, öppenvård eller inom kriminalvården.

- I situation 2 är förhållandet omvänt, 46 procent av kvinnorna och 39 procent av männen saknar sysselsättning.
- I situation 3 och 4 är andelen kvinnor och män som saknar sysselsättning lika stora, omkring 50 procent.
- Fler män än kvinnor i situation 3 har skyddat arbete.

Tid som hemlös

Svaren på frågan om hur länge personer har befunnit sig i hemlöshet bygger på uppgiftslämnarnas uppskattning. Många uppgiftslämnare har ingen kännedom om hemlöshetens varaktighet för de personer som de lämnat uppgifter om. Bortfallet har på denna fråga varit större än övriga frågor och resultatet bör därmed tolkas med viss försiktighet.

Bortfall: 24%

Diagram 12. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas tid i hemlöshet v.17, 2005, utifrån situation.

I situation 1 har 70 procent av personerna varit hemlösa i tre år eller mindre. I denna grupp är det vanligast att ha varit hemlös mellan 1 och 3 år. En mindre grupp, 10 procent, har dock varit hemlös i 10 år eller längre.

Den största andelen personer som varit hemlösa 10 år eller längre återfinns bland personerna i situation 3, drygt 20 procent. Omkring 75 procent av personerna i denna grupp har vistats längre tid i hemlöshet än ett år, vil-

ket skiljer situation 3 från de övriga, där de flesta har varit hemlösa kortare tid.

Majoriteten, 85 procent, av personerna i situation 4 har varit hemlösa kortare tid än tre år. En fjärdedel av personerna i denna grupp har varit hemlösa kortare tid än tre månader.

Männen i samtliga situationer har i genomsnitt varit hemlösa längre tid än kvinnorna.

Problem som medför behov av stöd

I undersökningen efterfrågades uppgifter om huruvida de personer som var hemlösa hade andra problem utöver bostadsproblemen som de behövde bistånd, behandling, omvårdnad eller stöd för.

Tabell 20. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas problem som medför behov av bistånd, behandling, omvårdnad eller stöd v. 17, 2005, utifrån situation. Flera svarsalternativ kunde anges.

Problem som medför behov av bistånd, behandling, omvårdnad eller stöd	Situation 1	Situation 2	Situation 3	Situation 4
Personen har inget känt problem som medför behov av stöd	7	5	4	10
Somatiska problem	21	16	19	13
Problem med mun och tänder	12	10	9	6
Funktionshinder som leder till behov av stöd	4	5	7	3
Psykiska problem	37	35	50	30
Missbruksproblem	67	74	59	55
Både missbruksproblem och psykiska problem	25	24	24	17
Ekonomiska problem	30	30	22	34
Familjeproblem	17	17	13	19
Brist på sysselsättning/arbete	24	21	14	34
Annat	6	9	6	7

Bortfall: 11%

Det enskilda problem som förekommer i störst utsträckning hos personerna i de olika situationerna är missbruksproblem. Framträdande är att personer som befinner sig på behandlingshem, anstalt, institutionsboende och liknande med nära förestående utskrivning (situation 2) är de som procentuellt sett anses ha mest missbruksproblem.

Lägst andel personer med missbruksproblem finns i situation 4 (55 procent). Situation 4 utmärker sig som den situation som har högst andel personer med ekonomiska problem, familjeproblem och brist på sysselsättning.

Det är också den grupp med högst andel personer som inte uppges ha några andra problem än brist på bostad. Hälso problemen (funktionshinder, somatiska problem, psykiska problem samt problem med mun och tänder) är också minst förekommande i denna grupp.

De mest utsatta personerna, de som befinner sig i situation 1, anses vara de som i störst utsträckning har somatiska problem och även problem med mun och tänder. Däremot anses de ha psykiska problem i mindre utsträckning än personer i situation 3, där så många som hälften uppges ha sådana problem. Situation 3 är den grupp med lägst andel personer som inte uppges ha några andra problem än bristen på bostad. Personer i denna situation uppges inte heller i så stor utsträckning ha familjeproblem och inte heller brist på sysselsättning.

När man tittar på skillnaderna mellan män och kvinnor i de olika situationerna kan man se följande:

- I alla situationer är det en högre andel kvinnor som inte uppges ha några problem som medför behov av stöd. Den mest markanta skillnaden i detta avseende finns i situation 1, medan skillnaderna inte är så stora mellan män och kvinnor i situation 3.
- I situation 3 är det männen som i störst utsträckning har somatiska problem, i alla andra situationer har kvinnorna oftare somatiska problem.
- Psykiska problem är vanligare bland kvinnor i alla situationer och missbruksproblem vanligare bland männen.
- Familjeproblem uppges vara vanligare bland kvinnor i alla situationer, störst är skillnaden i detta avseende mellan män och kvinnor i situation 1.

Problem och tid som hemlös

Som redovisats i tidigare avsnitt så tenderar de hemlösa personernas problem att öka ju längre tid som hemlösheten har varat. Om man studerar skillnader mellan de olika situationerna framkommer att:

- I situation 1, 2 och 4 ökar missbruksproblemen med hemlöshetens längd i tid. Det är bara i situation 3 som missbruksproblemen minskar med tiden. Det gäller både för män och för kvinnor i denna situation.
- De psykiska problemen uppges öka med tiden som hemlös i alla situationer, utom i situation 4 där det inte går att se någon sådan förändring över tid.
- De ekonomiska problemen ökar med tiden som hemlös i alla situationer, utom i situation 3 där dessa problem uppges minska. Detta kan bero på att det är en högre andel av personerna i denna situation som har sjukersättning eller ålderspension jämfört med övriga.

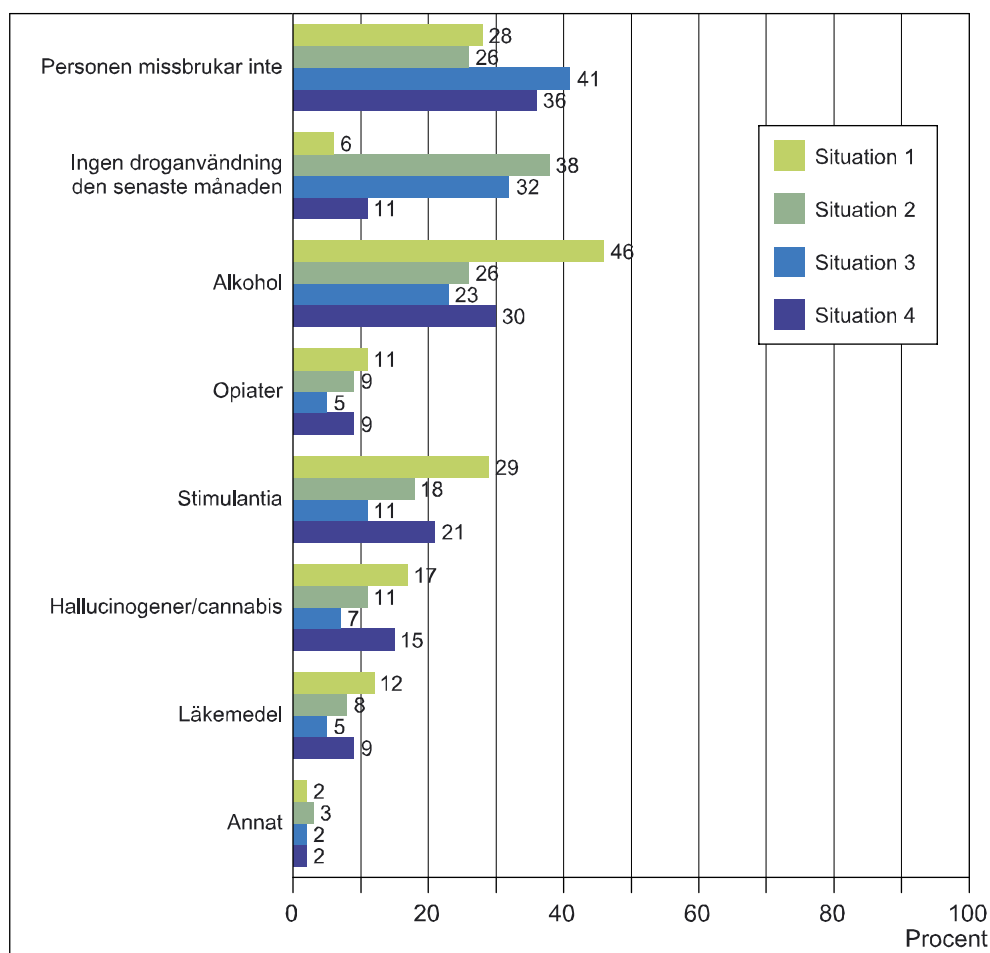
Problem och födelseland

Personer födda i Sverige och övriga Norden har i betydligt större utsträckning än andra personer problem med missbruk och detta gäller för alla situationer. Några andra aspekter som framkommer är:

- När det gäller psykisk ohälsa, utmärker sig situation 3 som den grupp där framför allt personer födda i Europa har psykiska problem. I de andra situationerna finns inga större skillnader när det gäller psykiska problem utifrån födelseland.
- I situation 1 och 2 uppges framför allt personer från övriga Europa inte ha några andra problem förutom bostadsproblem. I situation 3 och 4 är det framför allt personer födda utanför Europa som inte uppges ha några andra problem.

Missbruk den senaste månaden

Som redan nämnts ovan uppges omkring 60 procent av de hemlösa personerna ha missbruksproblem. Tabellen nedan redovisar vilken typ av missbruk som har förekommit den senaste månaden bland personerna i de olika situationerna.

Bortfall: 20%

Diagram 13. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas missbruk den senaste månaden, v. 17, 2005, utifrån situation. Flera svarsalternativ kunde anges.

För trettiofyra procent av de personer som befann sig i situation 3 har uppgiftslämnarna svarat att de inte har haft någon droganvändning den senaste månaden. En jämförelse visar att 38 procent i situation 2 har angivit detta alternativ. Det är betydligt fler än i situationerna 1 (6 procent) och 4 (11 procent), vilket visar att det är betydligt vanligare att de som befinner sig i situation 2 och 3 inte missbrukat den senaste månaden. Detta beror troligtvis på att det i större utsträckning kan finnas krav på drogfrihet för att få bo kvar i boendet i situation 2 och 3 än i de typer av boendelösningar som är aktuella för personer i situation 1 och 4.

Alkohol är det vanligaste missbrukspreparatet. I situation 1 har 46 procent uppgett missbruka alkohol, därefter kommer situation 4 med 30 procent. Även när det gäller de övriga drogerna har situation 1 de högsta andelarna av personer som har missbrukat den senaste månaden. Lägst andel personer som uppges ha missbrukat droger den senaste månaden finns i situation 3. Även personer i situation 2 har använt droger i mindre utsträckning än de som befinner sig situation 1 och 4.

Tabell 21. Procentuell fördelning per situation över de hemlösa personernas uppgivna narkotikaanvändning under den senaste månaden.

Situation	Narkotikaanvändning senaste månaden
Situation 1	41
Situation 2	28
Situation 3	17
Situation 4	35

Bortfall: 20%

När det gäller inrapporterad narkotikaanvändning är det mest förekommande i situation 1 och därefter i situation 4. Det är personer i situation 3 som i lägst grad uppges ha använt narkotika den senaste månaden.

Stödinsatser

I enkäten ställdes frågan om vilka insatser, frivilliga respektive icke frivilliga, som personen tagit del av under det senaste året. I det kommande avsnittet görs en mer ingående redovisning av boendeinsatser, insatser mot missbruk, psykiska problem och somatiska problem samt övrigt stöd som de hemlösa personerna tagit del av under det senaste året. Även förekomsten av icke frivilliga insatser till gruppen redovisas.

En samlad bild av insatserna det senaste året

Tabell 22. Procentuell fördelning över de insatser som de hemlösa personerna har tagit del av under det senaste året, utifrån situation. Flera svarsalternativ kunde anges.

Stödinsatser	Situation 1	Situation 2	Situation 3	Situation 4
Boendeinsatser	88	78	91	34
Insatser mot missbruk	39	56	50	40
Insatser mot psykiska problem	27	31	48	29
Insatser mot somatiska problem	44	39	51	33
Övrigt stöd	45	40	54	29
Insatser av icke frivillig karaktär	33	59	32	40
Kontakt med socialsekreterare	93	93	92	91

Bortfall: Boendeinsatser 12%, Insatser mot missbruk 17%, Insatser mot psykiska problem 21%, Insatser mot somatiska problem 32%, Övrigt stöd 17%, Insatser av icke frivillig karaktär 19%, Kontakt med socialsekreterare 23%

Ungefär 75 procent av de hemlösa personerna har fått någon form av boendeinsats. Personer i situation 1, 2 och framförallt 3 har i mycket högre grad än personer i situation 4 fått någon form av boendeinsats. Insatser mot missbruk har enligt uppgiftslämnarna främst getts till personer i situation 2 och 3

vilket kan bero på att många i dessa situationer befinner sig på behandlingshem för just missbruk.

Personer i situation 3 har i betydligt större utsträckning än andra tagit del av insatser mot psykiska problem. Samma grupp har även fått ta del av mest stöd på grund av somatiska problem och har även fått mest övrigt stöd. Framför allt personer i situation 2 har i större utsträckning än andra tagit del av icke frivilliga insatser, vilket är logiskt med tanke på att intagna på kriminalvårdsanstalter räknas i denna grupp.

Personer i situation 1 och 4 har i genomsnitt fått något färre insatser än personer i situation 2 och 3.

De könsskillnader som gäller insatser det senaste året och som redovisades i föregående kapitel gäller även för de fyra olika situationerna (se sidan 42).

Boendeinsatser

Nedan redovisas de boendeinsatser som personerna i de olika situationerna tagit del av det senaste året. Svaren speglar i stor utsträckning den situation (enligt definitionen) som personerna befann sig i den aktuella mätveckan. Exempelvis har främst personer i situation 1 fått insatser i form av akutboende, medan personer i situation 2 och 3 är de som oftast bott i institutionsboende. Det är inte heller förvånande att personer i situation 4 är de som tagit del av minst boendeinsatser eftersom de oftast bor utan någon hjälp från samhället.

Tabell 23. Procentuell fördelning över boendeinsatser under det senaste året för de hemlösa personerna, utifrån situation. Flera svarsalternativ kunde anges.

Boendeinsatser	Situation 1	Situation 2	Situation 3	Situation 4
Inga insatser	16	27	11	68
Akutboende/lågtröskelboende	60	19	12	9
Hotell/camping/vandrarhem	22	6	3	5
Kvinnojour	5	1	0	1
Ungkarlshotell/hotellhem	2	4	2	1
Boendekollektiv/gruppboende/kategoriboende/inackorderingshem	11	21	29	5
Träningslägenhet/försöklägenhet/socialt kontrakt	6	17	26	6
Institutionsboende	10	35	41	8
Boendestöd i egen bostad	2	3	4	2
Annat	6	8	7	7

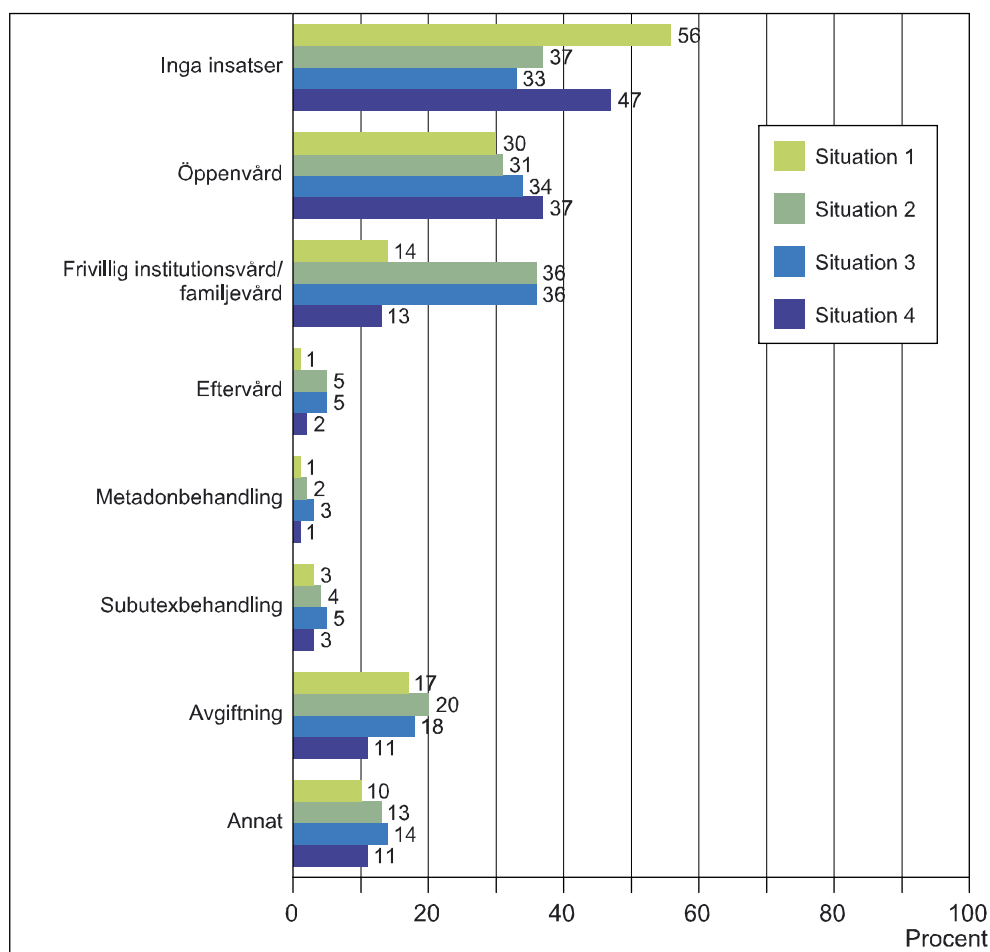
Bortfall: 12%

- Knappt 30 procent uppges inte ha haft några boendeinsatser alls. Flest boendeinsatser har personer i situation 3 tagit del av, medan 68

procent av personerna i situation 4 inte har fått några boendeinsatser alls det senaste året.

- Sextio procent av de mest utsatta personerna, situation 1, har någon gång under det senaste året bott i ett akutboende eller lågtröskelboende, medan endast 19 procent av personerna i situation 2, och 9 procent i situation 4 har gjort det. I situation 3 hade 12 procent någon gång under året tagit del av en sådan boendeinsats.
- Tjugofem procent av de hemlösa personerna har haft någon form av institutionsboende. Tio procent av personerna i situation 1, 35 procent i situation 2, 41 procent i situation 3 och 8 procent i situation 4 hade någon gång under det senaste året bott i något slags institutionsboende.
- Sex procent av personerna i både situation 1 och 4 har under året bott i träningslägenhet, försökslägenhet eller haft ett socialt kontrakt. Betydligt fler av personerna i situation 2 och 3 har haft sådana kontrakt.
- Enligt uppgiftslämnarna har män i situation 1 i större utsträckning än kvinnor bott i akutboenden och lågtröskelboenden, medan kvinnor i situation 1 i något större utsträckning har bott på hotell, camping och vandrarhem.

Frivilliga insatser mot missbruk

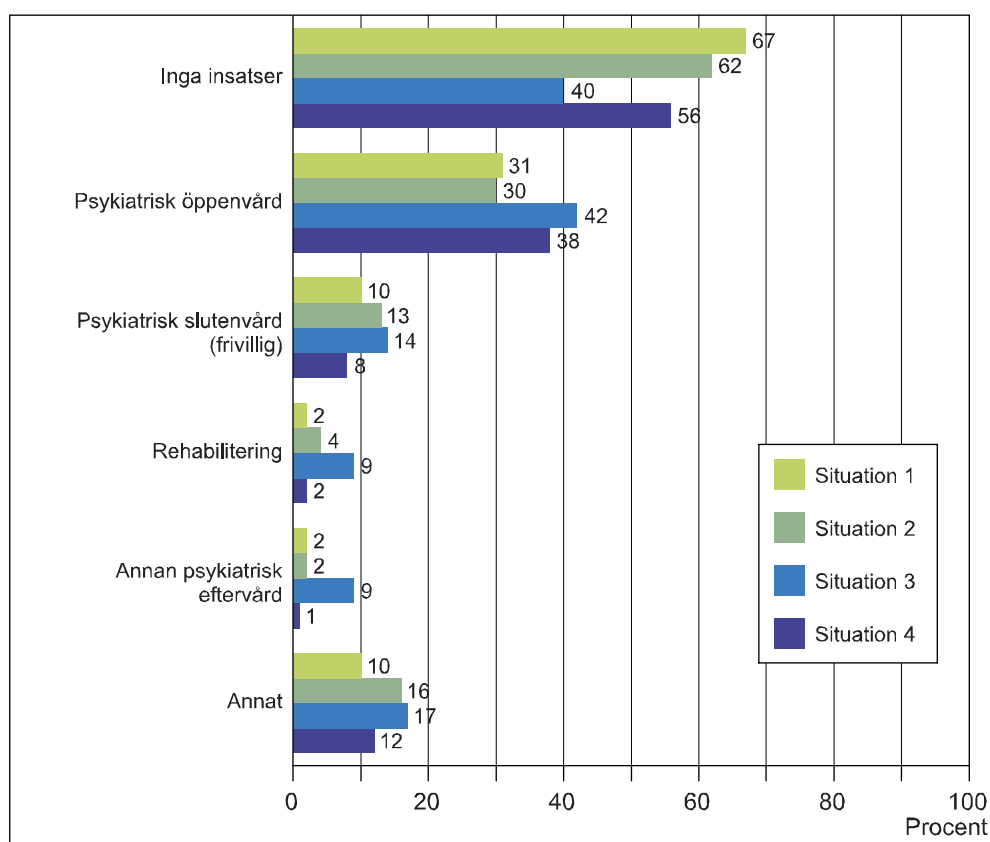
Bortfall: 17%

Diagram 14. Procentuell fördelning över frivilliga insatser mot missbruk under det senaste året för de hemlösa personer som har uppgetts missbruka, utifrån situation. Flera svarsalternativ kunde anges.

För de personer i situation 1 och 4 som har uppgetts missbruka är den vanligaste missbruksinsatsen öppenvård, medan den vanligaste insatsen för personer i situation 2 och 3 är frivillig institutionsvård. Det är personerna i dessa två situationer som tagit del av mest insatser om man bortser från öppenvård, exempelvis har en högre andel av dem fått metadon- eller subutexbehandling.

Personer i situation 1 och 4 har i lägre grad fått del av insatser mot missbruk trots att de uppges missbruka. Det är mycket få personer överhuvudtaget som har fått eftervård på grund av missbruk, och de som har fått det i minst utsträckning är personer i situation 1.

Frivilliga insatser mot psykiska problem

Bortfall: 21%

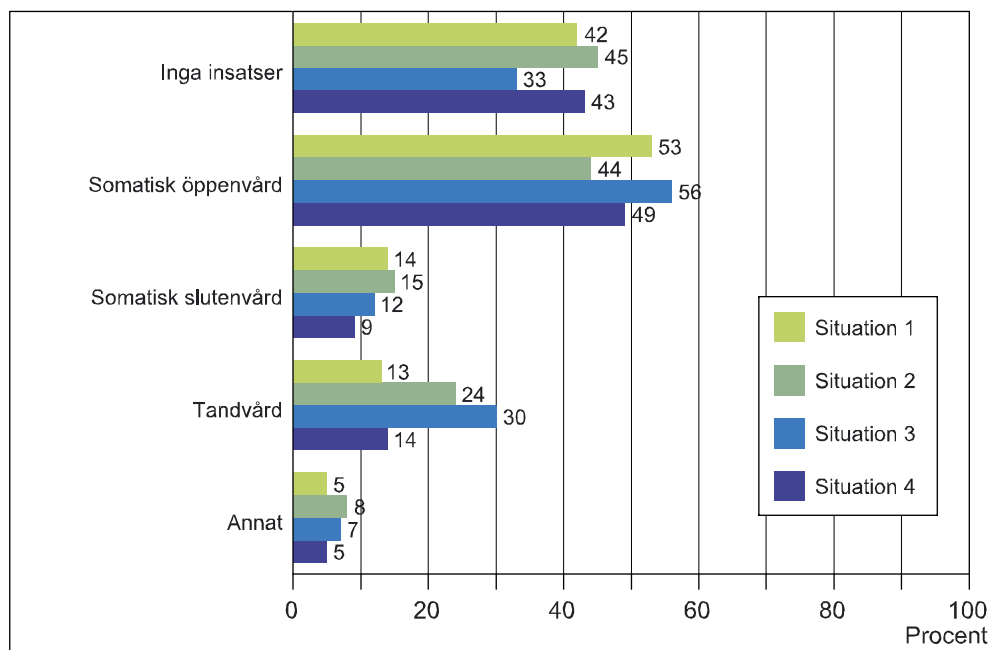
Diagram 15. Procentuell fördelning över frivilliga insatser mot psykiska problem under det senaste året för de hemlösa personer som uppgetts ha psykiska problem, utifrån situation. Flera svarsalternativ kunde anges.

Närmare 70 procent av de personer i situation 1 som uppgetts ha psykiska problem har inte fått några motsvarande insatser mot sina problem. Detta gäller även för en majoritet av personerna i situation 2 och 4.

Personer i situation 3 har i störst utsträckning tagit del av samtliga typer av insatser för psykiska problem: öppenvård, slutenvård, rehabilitering, annan psykiatrisk eftervård samt annan vård. Det stämmer väl med hur uppgiftslämnarna har uppfattat problemen, då personer i situation 3 uppgetts ha psykiska problem i högre grad än de övriga.

Insatser mot somatiska problem

Diagrammet nedan redovisar insatser mot somatiska problem för personer som uppgetts ha sådana problem.

Bortfall: 32%

Diagram 16. Procentuell fördelning över insatser mot somatiska problem under det senaste året för de hemlösa personer som uppgetts ha somatiska problem, utifrån situation. Flera svarsalternativ kunde anges.

Även när det gäller insatser mot somatiska besvär är det personer i situation 3 som i störst utsträckning har fått ta del av sådana insatser. Detsamma gäller för tandvårdsinsatser. Somatisk slutenvård ges dock i högre utsträckning till personer i situation 1 och 2.

Som diagrammet visar är somatisk öppenvård den vanligaste formen av insats för somatiska problem.

Övrigt stöd

Tabell 24. Procentuell fördelning över övrigt stöd som de hemlösa personerna har tagit del av under det senaste året, utifrån situation. Flera svarsalternativ kunde anges.

Övrigt stöd	Situation 1	Situation 2	Situation 3	Situation 4
Personen har inte fått några stödinsatser	17	26	22	20
Ekonomiskt bistånd enligt SoL	67	59	47	71
Familjestöd enligt SoL	6	8	7	6
Insatser enligt LSS, individuell plan	1	2	2	1
Personligt ombud	2	1	1	1
Kontaktperson enligt SoL	3	6	9	3
God man	2	4	15	1
Hemtjänst	1	1	2	0
Stöd från ideell organisation/ frivilligorganisation	22	13	11	7
Annat	13	13	17	12

Bortfall: 17%

I enkäten ställdes frågan om vilket övrigt stöd som personen har tagit del av under det senaste året. Den vanligaste formen av stöd har varit ekonomiskt bistånd enligt SoL. När det gäller andra typer av övrigt stöd handlar det främst om stöd från olika ideella organisationer. Personerna i situation 1 är de som i högst utsträckning har tagit del av stöd från ideella organisationer, medan personer i situation 4 i lägst utsträckning har tagit del av detta stöd. God man och kontaktperson har betydligt fler personer i situation 3 jämfört med de övriga situationerna fått.

Det är främst kvinnor som har fått stöd från frivilligorganisationer under det senaste året, förutom i situation 3, där framför allt män har tagit del av sådant stöd.

Icke frivilliga insatser

När det gäller de icke frivilliga insatserna är vissa skillnader givna utifrån konstruktionen av den hemlöshetsdefinition som använts i kartläggningen. I situation 2 ingår bland annat personer som befinner sig i kriminalvård. Det förklarar att det är så mycket fler personer i situation 2 som tagit del av icke frivilliga insatser, 56 procent, att jämföra med 29 procent för situation 1 och 3, och 38 procent för situation 4. Dock har 18 procent i situation 1 och 25 procent i situation 4 också avtjänat straff inom kriminalvården. Även frivården är en icke frivillig insats som personer i alla de fyra situationerna tagit del av, främst i situation 2 och 4.

Tabell 25. Procentuell fördelning över insatser av icke frivillig karaktär som de hemlösa personerna har tagit del av under det senaste året, utifrån situation. Flera svarsalternativ kunde anges.

Insatser av icke frivillig karaktär	Situation 1	Situation 2	Situation 3	Situation 4
Inga insatser	71	44	71	62
Psykiatrisk tvångsvård (LPT)	5	6	7	2
Psykiatrisk tvångsvård (LRV)	1	3	4	0
Missbruksvård/tvångsvård (LVM)	3	6	4	2
Tvångsvård enligt LVU	0	2	2	1
Tvångsvård enligt LUL	0	0	0	0
Kriminalvård	18	39	10	25
Frivård (skyddstillsyn)	13	19	10	19
Samhällstjänst	0	0	0	1
Annat	2	4	3	3

Bortfall: 19%

Icke frivilliga insatser på grund av psykiska problem och missbruksproblem har i lägst utsträckning personer i situation 4 haft. Personer i situation 3 har i något högre utsträckning fått icke frivilliga insatser mot psykiska problem, medan personer i situation 2 i något högre utsträckning har tvångsvårdats för missbruksproblem.

Bedömning av orsaker till hemlöshet

I enkäten ställdes frågan om vilka faktorer som uppgiftslämnaren bedömde var viktiga orsaker till att personen var hemlös. Det är viktigt att komma ihåg att det är uppgiftslämnarnas syn på orsakerna till hemlöshet som redovisas eftersom dessa kanske inte överensstämmer med hur de hemlösa personerna ser på orsaken. Med andra ord går det inte att påstå att svaren motsvarar faktiska förhållanden. Svaren kan dock ses som indikationer på hur orsaker till hemlöshet uppfattas och formas av de instanser som är ansvariga att ge stöd och hjälp till personer som är hemlösa.

Tabell 26. Procentuell fördelning över uppgivna orsaker till hemlöshet, utifrån situation. Flera svarsalternativ kunde anges.

Uppgivna orsaker till hemlöshet	Situation 1	Situation 2	Situation 3	Situation 4
Betalningsanmärkningar	27	28	21	30
Arbetslöshet	25	23	16	34
Missbruksproblem	63	71	60	51
Psykisk ohälsa	32	31	46	23
Skilsmässa/separation	11	10	6	10
Konflikt i familjen	10	12	9	13
Våld i familjen	7	5	4	4
Vräkning	29	28	23	23
Bostadsbrist i hemkommunen	26	19	13	26
Annat	9	13	8	12

Bortfall: 11%

Som tabellen ovan visar, anses missbruksproblem vara den främsta orsaken till hemlöshet i alla situationer.

- För personer i situation 1, 2 och 3 är det därefter psykisk ohälsa som uppges vara en viktig orsak till hemlösheten.
- Efter missbruksproblem uppges arbetslöshet, betalningsanmärkning, bostadsbrist i kommunen samt vräkning som orsaker i högre grad än psykisk ohälsa för personer i situation 4.
- Vräkning framhålls som viktig orsak till hemlöshet främst för personer i situation 1 och 2.
- Skilsmässa, konflikt i familjen och bostadsbrist i kommunen anges mindre ofta som orsak till hemlöshet för personer i situation 3. I situation 3 är det dessutom så att psykisk ohälsa uppges vara den vanligaste orsaken till hemlöshet för kvinnor, vilket skiljer denna situation från de övriga.

Hemlöshet och föräldraskap

- 5 009 personer (drygt 30 procent) av dem som inrapporterats som hemlösa är föräldrar. Av dem är 1 719 kvinnor (41%) och 3 256 män (28%).
- En majoritet av de hemlösa föräldrarna uppges vara ensamstående, 85 procent.
- Det är ungefär lika vanligt att vara förälder i situationerna 1, 2 och 4, medan en lägre andel i situation 3 uppges vara föräldrar.
- Framför allt är det kvinnor som uppges leva tillsammans med barn. Omkring 60 procent av alla kvinnor som är kända som föräldrar lever helt eller delvis med sina barn jämfört med ungefär 30 procent av männen.
- Hemlösa föräldrar uppgavs oftare än de övriga hemlösa ha ekonomiska problem, familjeproblem och brist på arbete eller sysselsättning.

I kartläggningssuppdraget ingick att beskriva omfattningen av hemlösa barnfamiljer. För att nå kunskap om barnfamiljernas situation ombads uppgiftslämnarna fylla i UNO-kod¹² för de eventuella barn under 18 år som levde med hemlösa personer. Vad som dock framkommer av undersökningen är att väldigt få uppgiftslämnare känner till huruvida de hemlösa föräldrarna lever med barnen. Det var dessutom mycket få uppgiftslämnare som kunde uppges barnens UNO-kod. Detta innebär att det inte på ett tillfredställande sätt går att besvara frågorna om omfattningen av hemlösa barnfamiljer och deras situation. I detta avsnitt redovisas därför endast de data som med säkerhet går att använda. Det handlar därmed om förhållandena för de föräldrar som är hemlösa.

Tabell 27. Procentuell fördelning över de hemlösa föräldrarna efter antal barn.

Antal barn	Andel av föräldrarna
1 barn	52
2 barn	30
3 barn	11
4 barn	4
5 barn eller fler	3

Bortfall: 13%

¹² UNO-kod består av initialer, födelseår samt födelsedag.

5 009 personer (drygt 30 procent) av dem som har inrapporterats som hemlösa är föräldrar. Av dem är 1 719 kvinnor och 3 256 män.¹³ Med andra ord är 41% av de hemlösa kvinnorna och 28% av de hemlösa männen även föräldrar till barn under 18 år. Det är inte möjligt att med hjälp av dessa siffror uttala sig om hur många barn som därmed är hemlösa, eftersom båda föräldrarna kan ha inrapporterats som hemlösa.

En majoritet av de föräldrar som inrapporterats som hemlösa uppges vara ensamstående, 85 procent. En större andel mödrar jämfört med fäder uppgavs leva tillsammans med en partner.

Det är ungefär lika vanligt att vara förälder i situationerna 1, 2 och 4, medan en lägre andel i situation 3 uppges vara föräldrar.

Som redan har nämnts tidigare i rapporten finns det en överrepresentation av personer som är födda utanför Sverige bland dem som har uppgetts vara hemlösa under vecka 17, 2005. Denna överrepresentation är ännu större bland hemlösa föräldrar. Andelen utrikes födda personer bland hemlösa föräldrar är 34 procent, att jämföra med utrikes födda personers andel i befolkningen i stort, 12 procent. En majoritet av de hemlösa föräldrarna är alltså födda i Sverige, men en mycket stor del har sitt ursprung i andra länder.

Det saknas uppgifter i många enkäter om huruvida den hemlösa föräldern lever med sina barn. För drygt en tredjedel av de personer som har uppgetts som föräldrar hade uppgiftslämnarna ingen kännedom om detta. Av de resterande 3 200 kända föräldrarna uppgavs 36 procent leva tillsammans med barnen, en siffra som alltså är att betrakta som osäker då bortfallet är lika stort. Framför allt är det kvinnor som uppges leva tillsammans med barn. Omkring 60 procent av alla kvinnor som är kända som föräldrar lever helt eller delvis med sina barn jämfört med ungefär 30 procent av männen.

Hemlösa föräldrar uppges, liksom övriga hemlösa, ofta ha andra problem än enbart bristen på bostad. En lägre andel av de kvinnor som var föräldrar uppgavs ha psykiska problem jämfört med övriga hemlösa kvinnor. En något högre andel av de manliga föräldrarna uppgavs ha missbruksproblem jämfört med andra hemlösa män. Hemlösa föräldrar uppgavs oftare än övriga ha ekonomiska problem, familjeproblem och brist på arbete eller sysselsättning.

Det har alltså varit svårt att få god information om antalet hemlösa barnfamiljer och situationen för dessa. Det är svårt att bedöma om detta beror på att det är första gången som man i en sådan här typ av undersökning försöker fånga in situationen för barnfamiljer, om det finns en ovilja hos uppgiftslämnare att definiera barn som hemlösa, eller om något annat har lett fram till detta resultat. Det är dock angeläget att få mer kunskap om situationen för hemlösa barn och deras föräldrar.

¹³ Det saknas uppgift om kön för 34 föräldrar.

Hemlöshet i kommunerna

- I 86 procent av landets kommuner har det uppgetts att det fanns personer som var hemlösa under vecka 17, 2005.
- Främst från storstäder men även från mindre kommuner har det inkommit uppgifter om ett stort antal personer som är hemlösa. Flest antal hemlösa personer per 10 000 invånare fanns i Göteborg och Stockholm.
- Det är högre andelar av utrikes födda hemlösa i storstäderna än i övriga landet. I Malmö var den andelen 32 procent mot 14 procent i de övriga kommunerna.
- I Stockholm och i övriga landet inrapporteras en högre andel hemlösa med psykiska problem än i Göteborg och Malmö. Missbruksproblemen var ungefär lika stora i alla de fyra jämförelsegrupperna (Stockholm, Göteborg, Malmö samt övriga landet), dock något större i gruppen övriga landet.
- Hemlöshet har en koppling till bostadsmarknaden i bemärkelsen att i kommuner utan hemlöshet är det mer sällan bostadsbrist enligt en rapport från Boverket. De kommuner som har många hemlösa personer uppger också att man har svårt att tillgodose behovet av bostäder för hemlösa.

Hemlöshet från norr till söder

Från 249 av landets 290 kommuner (86 procent) har uppgifter skickats in om personer som var hemlösa under vecka 17, 2005. De 41 kommuner där det inte finns någon kännedom om hemlösa personer är främst små kommuner (en tabell med antal personer som är hemlösa per kommun finns i bilaga 3). Ett sätt att beskriva hemlöshetssituationen i landet är att se hur många hemlösa personer det finns i de olika länen.

Tabell 28. Länsvis fördelning av antal hemlösa personer samt antal per 10 000 invånare.

Län	Antal hemlösa	Antal hemlösa per 10 000 invånare
Riket	17 834	20
Stockholm	5 900	32
Uppsala	524	17
Södermanland	505	19
Östergötland	742	18
Jönköping	348	11
Kronoberg	105	6
Kalmar	268	11
Gotland	63	11
Blekinge	143	10
Skåne	2 403	21
Halland	480	17
Västra Götaland	3 819	25
Värmland	279	10
Örebro	518	19
Västmanland	306	12
Dalarna	248	9
Gävleborg	302	11
Västernorrland	203	8
Jämtland	154	12
Västerbotten	249	10
Norrbotten	224	9

För 51 personer saknades kännedom om kommun.

Tabell 28 visar att det förekommer hemlösa i samtliga 21 län men att problemen är av olika stor omfattning. Det är de tre länen Stockholm, Västra Götaland och Skåne som har flest personer som är hemlösa, både i absoluta tal och i relation till invånarantalet. Däremot redovisas låga hemlöshetstal från Kronoberg, Västernorrland, Dalarna och Norrbotten.

Hemlöshet i landet i de olika situationerna

I landet är det 39 kommuner som har inrapporterat fler än 20 hemlösa personer per 10 000 invånare. I tabell 29 redovisas kolumnvis de tio kommuner som har flest hemlösa personer per 10 000 invånare, givet de olika villkoren för varje kolumn.

Tabell 29. De tio kommuner med flest hemlösa personer per 10 000 invånare, enligt uppdelningen i kolumnerna.

Kommun	Flest hemlösa totalt per 10 000 invånare (kolumn 1)	Flest hemlösa exkl situation 3 per 10 000 invånare (kolumn 2)	Flest hemlösa i situation 1 per 10 000 invånare (kolumn 3)	Flest hemlösa i situation 4 per 10 000 invånare (kolumn 4)	Flest hemlösa i situation 2 o. 3 per 10 000 invånare (kolumn 5)
Stockholm	Ja	Ja	Ja		Ja
Göteborg	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Malmö	Ja	Ja	Ja		
Höör	Ja				Ja
Helsingborg	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Huddinge	Ja	Ja		Ja	
Kinda	Ja				Ja
Eskilstuna	Ja	Ja	Ja	Ja	
Knivsta	Ja				Ja
Östhammar	Ja				Ja
Borlänge		Ja	Ja	Ja	
Tyresö		Ja		Ja	
Norrköping		Ja	Ja		
Järfälla		Ja	Ja		
Åstorp			Ja		
Klippan			Ja		
Munkfors				Ja	
Östersund				Ja	
Ystad				Ja	
Örebro				Ja	
Vimmerby					Ja
Vännäs					Ja
Norrtälje					Ja

Både från storstäder och mindre kommuner har det inkommit uppgifter om ett stort antal personer som är hemlösa (kolumn 1 i tabellen). Flest antal hemlösa personer per 10 000 invånare fanns under mätveckan i Göteborg och Stockholm.

När personer som befinner sig i situation 3 inte tas med i beräkningen visar det sig vara främst de större kommunerna som har ett stort antal hemlösa personer (kolumn 2 i tabellen). Detta sätt att räkna bekräftar mer bilden av hemlöshet som i stora drag ett storstadsfenomen.

Det är främst storstäderna som redovisar ett stort antal personer i situation 1, det vill säga personer som befinner sig i boendelösningar av väldigt temporär karaktär (kolumn 3 i tabellen). Detta gäller även några mindre kommuner, så som Åstorp och Klippan.

Att människor bor tillfälligt hos vänner och familj eller i kortvariga och osäkra kontrakt förekommer över hela landet. Relaterat till befolkningen är denna situation vanligast i Eskilstuna, Borlänge, Tyresö och Munkfors (kolumn 4 i tabellen).

Redan vid kartläggningen 1999 blev Socialstyrelsen varse att ett antal kommuner som vanligtvis inte förknippas med hemlöshet redovisade höga andelar hemlösa i relation till sitt invånarantal. Så är fallet även denna gång.

Detta beror bland annat på att det med undersökningens definition finns ett stort antal hemlösa som befinner sig i olika typer av behandlingshem, institutionsboenden, inom kriminalvården eller stödboenden inom kommunerna, det vill säga situation 2 och 3. Flest hemlösa som befinner sig i dessa situationer per 10 000 invånare finns i kommunerna Höör, Knivsta, Kinda och Östhammar (kolumn 5 i tabellen). Även Stockholm, Göteborg och Helsingborg har många personer som befinner sig i dessa situationer.

Tabellen visar med tydlighet att det finns ett fåtal kommuner i landet som uppvisar höga andelar hemlösa personer oavsett hur man räknar. Det handlar om Göteborg och Helsingborg (5 ja i tabellen), Stockholm, Huddinge, Eskilstuna (4 ja i tabellen) samt Malmö och Borlänge (3 ja i tabellen). Man kan därför med fog påstå att dessa kommuner har stora hemlöshetsproblem.

Hemlöshet i storstäderna och i övriga landet

Eftersom fenomenet hemlöshet, med rätta, till stor del förknippas med storstäderna är det intressant att jämföra situationen i Stockholm, Göteborg och Malmö med den i övriga landet.

Tabell 30. Beskrivning av hemlösheten i storstäderna samt övriga landet. Antal och procent.

Beskrivning av hemlösa personer	Stockholm	Göteborg	Malmö	Övriga landet
Antal hemlösa per 10 000 inv	50	54	35	14
Antal hemlösa	3 863	2 620	945	10 355
Medelålder	44	41	41	40
Andel kvinnor	25	27	24	26
Andel föräldrar	26	33	38	32
Andel födda utanför Norden	24	27	32	14
Andel med kontakt med socialsekreterare	94	95	95	91
Andel som helt saknar sysselsättning	59	56	53	47
Andel som har inkomst från lönearbete	6	5	4	3
Andel med sjukersättning/aktivitetsersättning	40	31	24	30
Andel med ekonomiskt bistånd	41	49	50	43
Andel med psykiska problem	45	37	30	40
Andel med missbruksproblem	57	60	61	63
Andel med både psykiska och missbruksproblem	23	22	18	23
Andel med somatiska problem	23	15	17	16
Andel med problem med mun och tänder	11	10	9	8

Bortfall: Medelålder 3%, Andel kvinnor 1%, Andel föräldrar 10%, Andel födda utanför Norden 6%, Andel med kontakt med socialsekreterare 18%, Andel som helt saknar sysselsättning 5%, Andel som har inkomst från lönearbete 6%, Andel med sjukersättning/aktivitetsersättning 6%, Andel med ekonomiskt bistånd 6%, Andel med psykiska problem 6%, Andel med missbruksproblem 6%, Andel med både psykiska och missbruksproblem 6%, Andel med somatiska problem, Andel med problem med mun och tänder 6%

Tabell 30 visar att:

- Andelen hemlösa kvinnor är ungefär lika hög i storstäderna som i övriga landet. Göteborg hade den högsta andelen kvinnor, 27 procent.
- Stockholm har den lägsta andelen av hemlösa föräldrar, Malmö har den högsta.
- Det är högre andelar av hemlösa personer födda utanför Sverige i storstäderna än i övriga landet. I Malmö var den andelen 32 procent mot 14 procent i de övriga kommunerna.
- I Malmö och Göteborg är en högre andel av de hemlösa personerna beroende av försörjningsstöd. Stockholm är den kommun i

jämförelsen där flest personer har sjukersättning. I storstäderna saknar de hemlösa personerna i större utsträckning sysselsättning.

- I Stockholm och i övriga landet inrapporteras en högre andel hemlösa med psykiska problem än i Göteborg och Malmö. De somatiska problemen inklusive problem med mun och tänder var också högst i Stockholm. Missbruksproblemen var ungefär lika stora, dock något större i övriga landet.

Tabell 31. Procentuell fördelning över de hemlösa personernas missbruk den senaste månaden, i storstäderna samt övriga landet.

Missbruk den senaste månaden	Stockholm	Göteborg	Malmö	Övriga landet
Alkohol	27	31	24	31
Heroin	8	5	16	8
Läkemedel	5	7	9	9
Övrig narkotika	20	24	25	23

Bortfall: 14%

Alkoholmissbruk är den typ av missbruk som är vanligast förekommande i både storstäderna och övriga landet. I Malmö förekommer missbruk av heroin i betydligt större omfattning än i de andra två storstäderna och i övriga landet.

Det finns även skillnader när det gäller de insatser som hemlösa personer fått ta del av beroende på var i landet de bor.

Tabell 32. Procentuell fördelning över stödinsatser till de hemlösa personerna under det senaste året, i storstäderna samt övriga landet.

Stödinsatser	Stockholm	Göteborg	Malmö	Övriga landet
Kontakt med socialsekreterare	94	95	95	91
Boendeinsatser	83	78	78	69
Insatser mot somatiska problem	50	36	35	44
Insatser mot psykiska problem	39	30	23	39
Insatser mot missbruk	43	40	36	49
Övrigt stöd	44	43	31	42
Insatser av icke frivillig karaktär	30	33	29	42

Bortfall: Kontakt med socialsekreterare 18%, Boendeinsatser 7%, Insatser mot somatiska problem 28%, Insatser mot psykiska problem 16%, Insatser mot missbruk 11%, Övrigt stöd (exkl. ekonomiskt bistånd) 12%, Insatser av icke frivillig karaktär 13%

Boendeinsatser hade oftare getts till de hemlösa personerna i Stockholm, Göteborg och Malmö i jämförelse med övriga landet.

I Malmö och Göteborg gavs somatisk vård, psykiatrisk vård samt missbruksvård till en lägre andel av hemlösa personer jämfört med Stockholm och övriga landet. Mest missbruksvård gavs i övriga landet.

Malmö utmärker sig som den kommun som i genomsnitt gett minst antal insatser det senaste året om man bortser från boendeinsatser och kontakt med socialsekreterare. Dessa insatser förekom i minst utsträckning i övriga landet.

Hemlösa personer utanför storstäderna hade oftare tagit del av icke frivilliga insatser än personer som fanns i storstäderna.

I enkäten ställdes, som redan redovisats, en fråga om orsaker till hemlösheten. Missbruksproblem är den faktor som uppgiftslämnarna oftast anser leda till hemlöshet, för ungefär 60 procent av de hemlösa har detta angetts som orsak.

- Betalningsanmärkningar anges oftast som bidragande orsak till hemlöshet i Göteborg och mest sällan i Stockholm. Samma förhållande gäller arbetslöshet.
- Psykisk ohälsa uppgavs oftare ligga bakom hemlöshet för personer i Stockholm.
- Det var små geografiska skillnader när det gäller orsakerna konflikt i familjen, våld i familjen samt skilsmässa.
- Vräkning angavs som orsak till hemlöshet i högre utsträckning i Malmö och övriga landet jämfört med i Stockholm och Göteborg.
- Bostadsbrist i kommunen uppgavs som orsak i mycket högre utsträckning i Malmö och Göteborg än i Stockholm och övriga landet.

Satsar rätt kommuner på hemlöshetsfrågan?

Boverket genomför årligen en undersökning av läget på bostadsmarknaden i kommunerna (Boverket, 2005). Socialstyrelsen har fått ta del av data från undersökningen som genomfördes i början av 2005. Detta för att kunna koppla det redovisade läget på bostadsmarknaden till hur hemlöshetsproblemet enligt hemlöshetsundersökningen ser ut i kommunerna. Kopplingen mellan de två undersökningarna ger följande resultat:

- Antalet kommuner med bostadsbrist fortsätter att öka men ökningen är liten. Av landets 290 kommuner uppgav 111 (38 procent) att de har bostadsbrist. Av de 40 kommuner som hade flest hemlösa enligt Socialstyrelsens undersökning (bilaga 3) var det fler än hälften (58 procent) som hade bostadsbrist, mot 20 procent av de 41 kommuner som inte har inrapporterat någon person som är hemlös.
- Det är endast 35 kommuner som har en kommunal bostadsförmedling. Sex av dessa är kommuner som har många hemlösa personer (15 procent), medan fem kommuner som *inte* hade hemlösa personer har en kommunal bostadsförmedling (12 procent).
- Det är vanligare att det finns förturssystem i kommunerna med många hemlösa personer (40 procent) än i de kommuner som har få personer som är hemlösa (17 procent). För samtliga landets kommuner är andelen 29 procent.

- Samarbete mellan kommunen och allmännyttan förekommer i ett stort antal kommuner (76 procent). I de kommuner som har många hemlösa personer samarbetade man i större utsträckning med allmännyttan (72 procent) än i kommuner med få hemlösa (60 procent).
- I landet fick ungefär 3 550 hemlösa personer bostad år 2004. Knappt hälften (46 procent) av dessa bostäder förmedlades av de 40 kommuner som i Socialstyrelsens undersökning hade många personer som var hemlösa. Motsvarande andel för kommuner med få hemlösa personer var 1,5 procent.
- I 126 av landets kommuner (43 procent) uppgavs att behovet av bostäder till personer som var hemlösa tillgodosågs 2004. Betydligt färre (26 procent) av kommunerna med många hemlösa sa sig kunna tillgodose behovet medan endast en av de kommuner som inte hade några hemlösa sa att de inte kunde tillgodose behovet av bostäder för gruppen.
- Mer än var tredje kommun i landet uppger att det har blivit svårare att få fram bostäder till personer som inte kan få ett eget första-handskontrakt på den ordinarie bostadsmarknaden.

Hemlöshet har alltså en koppling till bostadsmarknaden i bemärkelsen att i kommuner utan hemlöshet är det mer sällan bostadsbrist. De kommuner som har många hemlösa personer uppger också i Boverkets undersökning att man har svårt att tillgodose behovet av bostäder för hemlösa. Problemet är alltså känt för kommunerna. Det är vanligare med förturssystem i kommuner med många hemlösa.

Hemlöshetsproblemet har förändrats sedan 1999

- Antalet hemlösa har ökat sedan 1999 (med cirka 2 000–3 000 personer i absoluta tal). Ökningen inrapporteras främst ifrån socialtjänsten.
- Andelen kvinnor har ökat sedan 1999 (antalet har ökat från cirka 1 500 till cirka 2 400 personer).
- Andelen utrikes födda är högre än 1999 (från cirka 1 700 personer till cirka 2 650 personer).
- En större andel av de personer som är hemlösa 2005 bor på härberge eller andra akutboenden jämfört med 1999 (i absoluta tal är det en ökning från cirka 550 till cirka 1 650 personer). Ökningen gäller både män och kvinnor.
- Andelen uteliggare har inte förändrats nämnvärt sedan 1999. I absoluta tal var antalet cirka 350 personer år 1999 och cirka 400 personer år 2005.
- Andelen personer som bor på olika typer av institutioner eller stödboenden har minskat sedan 1999 (en minskning från 1 200 till 800 personer). Det har däremot blivit en stor ökning mellan 1999 och 2005 när det gäller de som bor tillfälligt hos anhöriga och bekanta (från cirka 1 900 till cirka 3 500 personer).
- Andelen personer som uppges ha psykiska problem har minskat. Om man ser till antalet personer med psykiska problem är det dock fler 2005. År 1999 var det cirka 2 600 personer och 2005 är det 3 100 personer. Också andelen som har missbruksproblem har minskat sedan 1999, samtidigt som det i absoluta tal är fler personer 2005 som har missbruksproblem (från cirka 4 700 till 5 900 personer).
- Det slående i jämförelsen mellan 1999 och 2005 är att en lägre andel hemlösa personer 2005 har tagit del av slutna insatser (både frivilliga insatser och icke frivilliga insatser) på grund av missbruk (frivillig vård har minskat från 1 350 till 1 250 personer, icke frivilliga insatser från 400 till 300 personer) eller psykiska problem (frivilliga insatser har minskat från 600 till 450 personer, icke frivilliga insatser gavs till ungefär lika många personer).

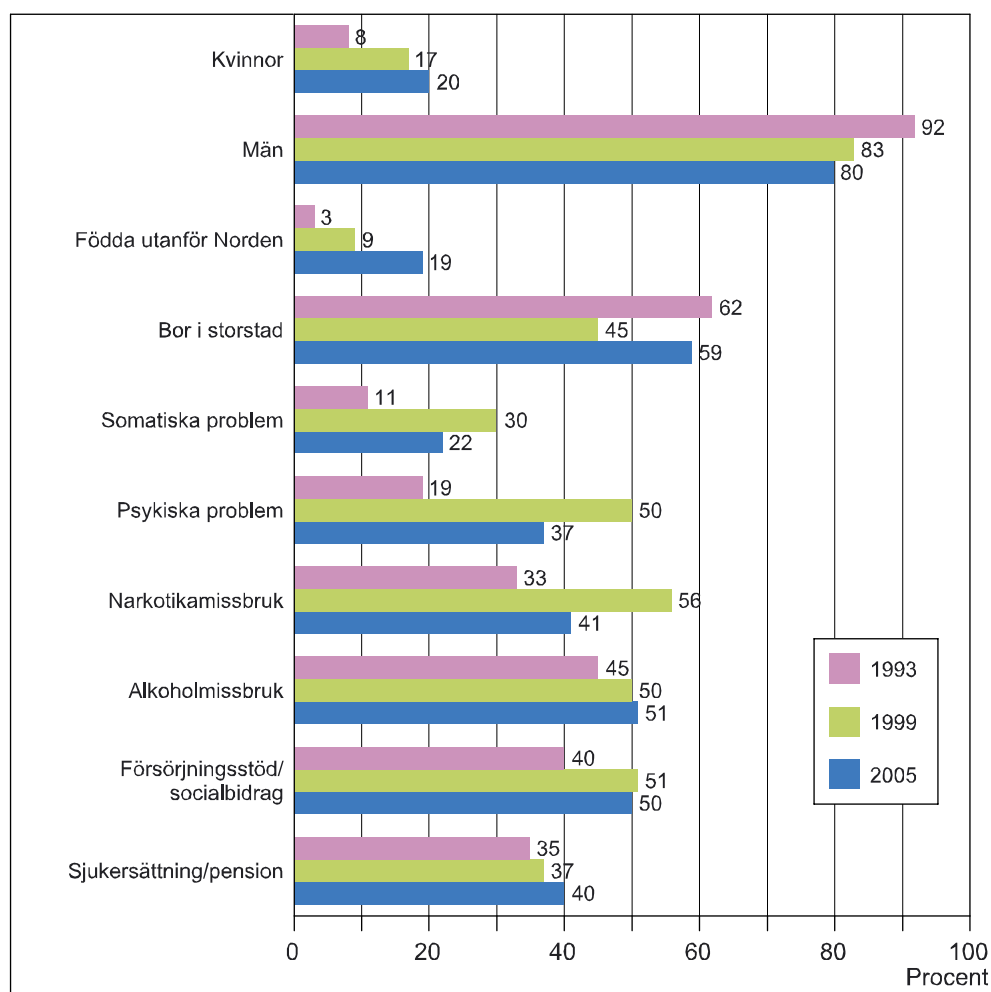
En rad samhällsförändringar under de senaste decennierna har antagits kunna leda till en ökad hemlöshet. Bland annat är avinstitutionaliseringen av psykiatrin, omstruktureringen av missbrukarvården, en ökad arbetslöshet, ökad psykisk ohälsa samt avregleringen och omstruktureringen av bostadspolitiken viktiga aspekter.

Metod för jämförelsen

En direkt jämförelse av hemlöshetssituationerna mellan de tre mätningarna 1993, 1999 och 2005 går inte att göra. Bland annat beror detta på de förändringar som har gjorts mellan undersökningarna av dels definitionen av hemlöshetsbegreppet, dels det utvidgade antalet tillfrågade uppgiftslämnare. Då rådatamaterialet från 1993 års kartläggning saknas har uppgifter från detta år istället hämtats från 1999 års rapport. I denna rapport gjordes en jämförelse mellan 1993 och 1999 enbart med fokus på uteliggare, härbärges- och akutboende. En jämförelse mellan de tre mätningarna är därför möjlig att göra enbart utifrån personer som befinner sig i denna situation. Det är viktigt att poängtera att siffrorna måste tolkas med stor försiktighet, särskilt gäller det vid jämförelser mellan 1993 och de övriga åren.

En jämförelse mellan 1999 och 2005 har dock kunnat göras mer ingående då det finns tillgång till persondata från båda åren. De personer som ingår i jämförelsen ingår i definitionen för bägge undersökningarna. Samma prioriteringsordning av uppgiftslämnare har även använts för båda undersökningarna. Dessutom ingår enbart personer som inrapporterats från verksamheter som med säkerhet ingick i kartläggningarna både 1999 och 2005.

Resultat för uteliggare och härbärgesboende 1993, 1999 och 2005

Bortfall Kvinnor: 1999 0%, 2005 0,5%; Män: 1999 0%, 2005 0,5%; Födda utanför Norden: 1999 2%, 2005 10%; Bor i storstad: 1999 1%, 2005 0%; Somatiska problem: 1999 4%, 2005 9%; Psykiska problem: 1999 4%, 2005 9%; Narkotikamissbruk: 1999 10%, 2005 17%; Alkoholmissbruk: 1999 10%, 2005 17%; Försörjningsstöd/socialbidrag: 1999 11%, 2005 13%; Sjukersättning/pension: 1999 11%, 2005 13%.

Diagram 17. Övergripande beskrivning av personer som har uppgetts vara uteliggare och/eller härbärgesboende 1993, 1999 och 2005. Procent (N_{1993} = uppgift saknas, N_{1999} = 6 827, N_{2005} = 9 933).

Diagrammet visar att andelen kvinnor och personer födda utanför Norden har ökat bland dem som är uteliggare eller härbärgesboende. Under perioden har alkoholmissbruket i gruppen varit tämligen konstant. Narkotikamissbruk, psykiska problem samt kroppsliga problem förekom i större utsträckning 1999 än både 1993 och 2005. En något högre andel av dem som var uteliggare eller härbärgesboende 2005 fick sjukersättning eller försörjningsstöd jämfört med de personer som var hemlösa 1993.

1999 och 2005 – en mer ingående jämförelse

Jämförelsen mellan 1999 och 2005 har kunnat göras mer ingående då det finns tillgång till persondata från båda åren.

Tabell 33. Antal samt svarsfrekvens för jämförbara verksamheter 1999 och 2005. Antal hemlösa personer inrapporterade av de jämförbara verksamheterna 1999 och 2005, samt skillnaden i antalet hemlösa mellan åren.

Verksamhet	Antal tillfrågade verksamheter 1999	Svarsfrekvens 1999	Antal hemlösa 1999	Antal tillfrågade verksamheter 2005	Svarsfrekvens 2005	Antal hemlösa 2005	Skillnad i antal (+/-)
Socialtjänst	461	99%	3 972	348	100%	7 451	3 479
Kvinnojourer	109	50%	41	158	64%	93	52
Familjevårdsenheter	15	33%	3	27	63%	13	10
Häkten	29	66%	71	29	97%	100	29
Kriminalvårdsanstalter	64	62%	167	54	74%	134	-33
Frivårdsmyndigheter	50	92%	956	47	98%	1 092	136
Hem för vård och boende (HVB)	575	65%	1 029	822	65%	631	-398
Psykiatriska kliniker (inkl akutmott.)	269	56%	581	110	76%	406	-175
Akutmott. medicin	105	55%	7	115	62%	13	6
Summa	1 677		6 827	1 710		9 933	+3 106

För år 2005 har definitionen av hemlöshet utvidgats jämfört med år 1999. Vad som har tillkommit är personer som är intagna eller inskrivna på behandlingsenhet eller stödboende och som inte planeras att skrivas ut inom tre månader men som inte har någon bostad ordnad vid eventuell framtida utskrivning eller utflyttning (situation 3). Dessutom ingår även personer som har ett tillfälligt andrahands- eller inneboendekontrakt (kortare än tre månader). Dessa personer ingick inte i undersökningen 1999. Då personer som har tillkommit i samband med ändringen av definitionen tas bort från materialet för år 2005 återstår 10 936 personer. Det innebär alltså en ökning på 2 496 personer (30 procent) sedan 1999, då antalet hemlösa personer uppgavs vara 8 440.

För att förfina jämförelsen ytterligare mellan de båda undersökningarna, har vi valt att använda:

- samma prioriteringsordning¹⁴ av uppgiftslämnare vid båda undersökningarna
- information endast från de nio verksamhetsgrenar som med säkerhet ingick vid båda kartläggningarna.

Detta har resulterat i att antalet personer som har ingått i den slutliga jämförelsen är 6 827 personer för år 1999 och 9 933 personer för 2005, det vill säga en ökning på 3 106 personer (45 procent) sedan 1999. Att ökningen blev större (jämfört med 2 496 personer) efter denna modifiering av materialen, både till antal och också andel, kan bero på att kunskapen om hemlösa personer hos de för jämförelsen aktuella uppgiftslämnarna har förbättrats mellan åren. I den fortsatta jämförelsen används det modifierade materialet (6 827 personer för 1999 och 9 933 personer för 2005).

Det inrapporterade antalet hemlösa personer från socialförvaltningarna har ökat med 51 procent, från cirka 4 000 personer 1999 till cirka 7 500 personer 2005. Det inrapporteras dessutom fler hemlösa från frivårdsmyndigheter, kvinnojourer, häkten, familjevårdsenheter och akutmottagningar. Där emot rapporterar HVB-hem, psykiatriska kliniker och kriminalvårdsanstalter färre hemlösa än vid det förra mättillfället.

Större kommuner har inrapporterat fler hemlösa personer 2005 än 1999

En jämförelse har gjorts av vilka kommuner som har inrapporterat fler respektive färre hemlösa 2005 än 1999. Ungefär 170 kommuner har inrapporterat fler hemlösa 2005 än vid 1999 års undersökning.

¹⁴ För förklaring, se avsnittet ”Tillvägagångssätt vid dubbelrapportering” i kapitlet ”Metod”.

Tabell 34. Kommuner med mer än 20 fler hemlösa personer 2005 än 1999. Uppgifter från samtliga 9 uppgiftslämnare.

Kommun	Antal fler hemlösa år 2005	Kommun	Antal fler hemlösa år 2005
Stockholm	822	Borås	42
Göteborg	524	Luleå	41
Malmö	354	Vänersborg	39
Eskilstuna	167	Haninge	38
Örebro	120	Sundsvall, Tyresö	37
Helsingborg	98	Piteå	35
Borlänge	89	Karlstad, Järfälla	31
Linköping	84	Lidköping	29
Jönköping	82	Trelleborg	28
Halmstad	70	Sollentuna	26
Kristianstad	65	Karlskrona	24
Mölnadal	64	Varberg	23
Kungsbacka	54	Gävle, Nyköping, Nacka	22
Östersund, Kalmar	46	Lidingö	21

Det är främst större kommuner som inrapporterar fler hemlösa 2005 i jämförelse med 1999. Störst skillnad i antal inrapporteras från Stockholm, Göteborg och Malmö.

Tabell 35. Kommuner med mer än 20 färre hemlösa personer 2005 än 1999. Uppgifter från samtliga 9 uppgiftslämnare.

Kommun	Antal färre hemlösa år 2005	Kommun	Antal färre hemlösa år 2005
Sundbyberg	60	Partille	27
Lund	41	Södertälje, Norrtälje, Värnamo	25
Upplands Väsby	36	Kristinehamn	23
Höör	28	Alingsås	21

Ett 80-tal kommuner redovisar färre hemlösa 2005 än 1999. Det förekommer ett minskat antal hemlösa i både större och mindre kommuner.

Beskrivning av de hemlösa personernas situation 1999 och 2005

Tabell 36. Procentuell fördelning över boendesituationen för de hemlösa personerna 1999 respektive 2005, utifrån kön.

Boendesituation	1999			2005		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Uteliggare	5	4	5	5	3	4
Härbärge (akutboende)	8	5	7	17	14	16
Kvinnojour	0	5	1	0	6	2
Ungkarlshotell/hotellhem	4	2	4	1	1	1
Försökslägenhet/träningslägenhet	5	6	5	4	7	5
Tillfälligt boende hos vänner eller släktingar	29	30	29	41	40	40
Institutionsboende	18	19	18	9	10	9
Kriminalvård/häkte	11	5	10	9	3	7

Bortfall: 4% för båda åren

Andelen personer som huvudsakligen sov ute under mätperioden 2005 är ungefär lika stor som vid undersökningen 1999 (en ökning i absoluta tal från 350 till cirka 400 personer). Däremot är det en betydligt högre andel av dem som är hemlösa 2005 (1 400 personer) som bor på härbärge jämfört med 1999 (knappt 500 personer), vilket gäller för både män och kvinnor.

Andelen personer som bor på olika typer av institutioner eller stödboenden har minskat markant sedan 1999 (i absoluta tal från knappt 1 200 till drygt 800 personer). Det är däremot en stor ökning mellan 1999 och 2005 när det gäller de som bor i tillfälligt boende hos anhöriga och bekanta (i absoluta tal från drygt 1 900 till knappt 3 500 personer). Ungefär lika stor andel 2005 som 1999 bor i det steg som anses vara närmast den ordinarie bostadsmarknaden (träninglägenhet eller socialt kontrakt), 5 procent. Färre bor på unkarlshotell (drygt 200 personer år 1999 och 50 personer år 2005).

I undersökningen 2005 fanns det möjlighet att ange fler alternativ på frågan om boendesituation under mätperioden. Denna möjlighet gavs ej 1999. Cirka 1 000 av de drygt 9 300 personer som ingår i jämförelsen hade bott på mer än ett ställe under denna period. Dessa är borttagna ur tabell 36 för att göra jämförelsen mer rättvisande.

Tabell 37. Övergripande beskrivning av personer som har uppgetts vara hemlösa 1999 respektive 2005, utifrån kön. Procent.

Beskrivning av hemlösa personer	1999			2005		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Könsfördelning	78	22	100	76	24	100
Andel föräldrar	34	47	37	32	47	36
Andel personer födda utanför Sverige	25	24	25	28	31	29
Tid som hemlös kortare än 1 år	45	53	47	44	56	47
Tid som hemlös 10 år eller längre	7	2	6	8	5	7
Andel med ekonomiskt bistånd	51	57	52	50	52	50
Andel med lön	4	2	3	4	4	4
Andel med sjukbidrag, förtidspension eller ålderspension	28	24	27	26	25	26
Kontakt med socialsekreterare	77	80	78	92	92	92

Bortfall Könsfördelning: 1999 0%, 2005 1%; Andel föräldrar: 1999 14%, 2005 10%; Andel personer födda utanför Sverige: 1999 2%, 2005 7%; Tid som hemlös kortare än 1 år: 1999 12%, 2005 19%; Tid som hemlös 10 år eller längre: 1999 12%, 2005 19%; Andel med ekonomiskt bistånd: 1999 7%, 2005 7%; Andel med lön: 1999 7%, 2005 7%; Andel med sjukbidrag, förtidspension, ålderspension: 1999 7%, 2005 7%; Kontakt med socialsekreterare: 1999 8%, 2005 17%

Medelåldern för de personer som var hemlösa 1999 var 39 år och det är den också 2005. Kvinnorna hade också en lägre medelålder vid bägge mätningarna.

Jämförelsen visar tydligt att andelen kvinnor i hemlöshetsgruppen ökat sedan 1999 och detta i större utsträckning än motsvarande ökning bland männen. Antalet kvinnor har ökat med över 60 procent (från knappt 1 500 till knappt 2 400 personer), medan männen har ökat med omkring 40 procent (från drygt 5 300 till knappt 7 500).

Andelen personer födda utanför Sverige har också ökat (i absoluta tal från knappt 1 700 till knappt 2 700 personer) och denna ökning är störst bland kvinnorna (från 350 till 700 personer).

I tabell 37 ser det ut som att personernas kontakt med socialtjänsten har ökat markant mellan 1999 och 2005. I 2005 års undersökning är dock bortfallet större på denna fråga, men helt säkert är att andelen som har kontakt med socialsekreterare är minst 75 procent, det vill säga lika stor som andelen var 1999.

När det gäller övriga frågor som redovisas i tabell 37 är det inte någon större skillnad mellan de som var hemlösa 1999 och de som var hemlösa 2005.

Tabell 38. Antal samt procentuell fördelning över de hemlösa personernas problem som medför behov av bistånd, behandling, omvårdnad eller stöd, för åren 1999 respektive 2005.

Problem som medför behov av stöd	1999		2005	
	Andelar	Antal	Andelar	Antal
Somatiska problem	16	1 061	16	1 504
Psykiska problem	38	2 585	33	3 076
Missbruksproblem	70	4 745	63	5 859
Både psykiska och missbruksproblem	24	1 646	22	1 996
Inget av nämnda problem	9	632	8	727

Bortfall 1999: 0,4%; 2005: 7%

Det har skett ganska stora förändringar sedan 1999 när det gäller de problem som de hemlösa uppges ha. Andelen 2005 som uppgavs ha somatiska problem är lika stor som 1999. Andelen personer som anges ha psykiska problem har minskat. Däremot visar tabell 38 att *antalet* personer som uppges ha somatiska och psykiska problem har ökat med cirka 500 personer. Vid båda mättillfällena har de hemlösa kvinnorna i högre grad än männen haft psykiska problem.

Andelen personer med missbruksproblem har minskat sedan 1999, från 70 till 63 procent. Men även när det gäller förekomst av missbruk så har antalet personer ökat (trots att andelen är lägre), ökningen är från cirka 4 800 till cirka 5 800 personer.

En högre andel av männen hade missbruksproblem båda åren. Andelen kvinnor med missbruksproblem har minskat från 60 till 49 procent mellan mätningarna. Det var få personer både 1999 och 2005 som inte hade något av de problem som det ställdes frågor om.

Tabell 39. Procentuell fördelning över stödinsatser till hemlösa personer under det senaste året, för åren 1999 och 2005, utifrån kön.

Stödinsatser	1999			2005		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Kontakt med socialsekreterare	77	80	78	92	92	92
Korttidshem/jourlägenhet	21	20	21	29	24	28
Grupp- eller kategoriboende	17	15	17	13	9	12
Egen bostad med stöd	4	7	4	2	3	2
Tränings- eller försökslägenhet	8	10	9	10	15	11
Psykiatrisk öppenvård	13	19	15	18	25	20
Psykiatrisk slutenvård (frivillig)	8	13	9	5	7	6
Psykiatrisk tvångsvård	6	6	6	5	6	5
Psykiatrisk eftervård	2	4	2	2	3	2
Missbruksvård (öppenvård)	25	23	25	25	21	24
Missbruksvård (frivillig inst. vård)	22	20	22	15	11	14
Missbruksvård (tvångsvård)	6	8	6	3	5	3
Missbruksvård (eftervård)	4	5	5	2	2	2
Medicinsk öppenvård	11	13	12	27	34	29
Medicinsk slutenvård	5	5	5	7	7	7
Frivård	33	18	30	19	10	17
Kontaktperson enligt SoL	10	15	11	4	4	4
Stöd från frivilligorganisation	9	13	10	11	13	8

Bortfall 1999: 8%; Bortfall 2005: Kontakt med socialsekreterare 17%, Korttidshem/jourlägenhet 8%, Grupp- eller kategoriboende 8%, Egen bostad med stöd 8%, Tränings- eller försökslägenhet 8%, Psykiatrisk öppenvård 19%, Psykiatrisk slutenvård (frivillig) 19%, Psykiatrisk tvångsvård 14%, Psykiatrisk eftervård 19%, Missbruksvård (öppenvård) 13%, Missbruksvård (frivillig inst.vård) 13%, Missbruksvård tvångsvård 14%, Missbruksvård eftervård 13%, Medicinsk öppenvård 31%, Medicinsk slutenvård 31%, Frivård 14%, Kontaktperson enligt SoL 13%, Stöd från frivilligorganisation 13%

Det slående i jämförelsen mellan 1999 och 2005 är att färre hemlösa personer 2005 har tagit del av slutna insatser på grund av missbruk. Det var 1999 cirka 1 350 personer som hade fått frivillig institutionsvård, att jämföra med omkring 1 250 år 2005. Även när det gäller tvångsvård har en minskning skett, från 380 till 280 personer.

När det gäller frivillig institutionsvård på grund av psykiska problem fick knappt 600 personer sådan vård 1999, att jämföra med drygt 450 år 2005.

Några andra slutsatser är:

- Fler personer i 2005 års undersökning har fått boendeinsatser långt ner i den så kallade boendetrappan, medan färre jämfört med 1999 har fått stöd i egen bostad.
- Frivården har minskat för både män och kvinnor. År 1999 hade 1 850 personer sådan insats, jämfört med 1 450 personer år 2005.
- Ungefär 10 procent av de hemlösa personerna har haft kontakt med någon frivilligorganisation, vilket gäller för båda mättillfällena.

Referenser

Beijer, U (2005), Opublicerat material i kommande doktorsavhandling: Stockholm, Socialmedicin, Karolinska institutet.

Boverket (2005), Bostadsmarknaden 2005–2006. Slutsatser av Bostadsmarknadsenkäten 2005. Karlskrona, Boverket.

Börjeson, M (2005), Vi vet inte vilka metoder vi ska använda – om relationen mellan kunskap, praktik och politik när det gäller det sociala arbetet med hemlöshetsfrågor: Stockholms Universitet, Institutionen för socialt arbete.

Ds 2004:41 Ekonomiskt utsatta barn. Stockholm, Socialdepartementet.

Edgar B & Meert H, (2005). Fourth Review of Statistics on Homelessness in Europe: Brussels, FEANTSA.

Järvinen, M & Tigerstedt C (1992). Redaktörer: Hemlöshet i Norden: NAD-publikation nr 22.

Löfstrand, C (2005), Hemlöshetens politik – lokal policy praktik: Lund, Egalité.

Proposition 2001/02:91. Nationell narkotikahandlingsplan.

Regeringsbeslut S2003:09, Utredningen Nationell Psykiatrisamordning.

Sahlin, I (2005), Översättning och bearbetning av Edgar B & Meert H, (2005). Fourth Review of Statistics on Homelessness in Europe: Brussels, FEANTSA.

Sahlin, I (1996), På gränsen till bostad. Avvisning, utvisning, specialkontrakt; Lund, Arkiv förlag.

Socialstyrelsen (1999), Hemlösa i Sverige 1999 – vilka är de och vilken hjälp får de? Socialstyrelsen följer upp och utvärderar 2000:1. Stockholm, Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (1993), Hemlösa i Sverige – en kartläggning, Socialstyrelsen följer upp och utvärderar 1993:13. Stockholm, Socialstyrelsen.

SOU 2001:95, Att motverka hemlöshet – en sammanhållen strategi för samhället. Slutbetänkande av Kommittén för hemlösa.

SOU 2005:82. Personer med tungt missbruk – stimulans till bättre vård och behandling. Utredningen om en vårdöverenskommelse om missbrukarvården.

SOU 2005:88. Vräkning och hemlöshet – drabbar också barn. Utredningen om vräkning och hemlöshet bland barnfamiljer.

Thörn, C (2004), Kvinnans plats(er) – bilder av hemlöshet: Lund, Egalité.

Till uppgiftslämnare i 2005 års
kartläggning av hemlöshet

Kartläggning av hemlöshet i Sverige

På uppdrag av regeringen ska Socialstyrelsen kartlägga omfattningen av hemlöshet i Sverige och redovisa de insatser som görs för hemlösa. Undersökningen är en uppföljning av kartläggningar genomförda år 1993 respektive 1999.

I uppdraget från regeringen poängteras att hemlöshet är ett mångfacetterat problem som kan drabba många olika personer. Det kan handla om personer eller familjer med ekonomiska problem, missbruksproblem eller psykisk ohälsa men även om konflikter och våld inom familjen. Omfattningen av hemlösa barnfamiljer ska särskilt framgå av inventeringen.

Vecka 17 är mätvecka

Enkäten avser att mäta hemlösheten vecka 17 (25 april–1 maj) 2005.
Frågorna gäller förhållanden denna vecka om inget annat anges.

Viktigt att svara även om ni inte känner till någon person som är hemlös

Vi går ut till många aktörer i sökandet efter personer som är hemlösa. Därför är det viktigt att även ni som inte har kännedom om någon person som är hemlös skickar in ett svar till oss, så att ni slipper få påminnelser. På första sidan i enkäten finns ett svarsalternativ för er som inte känner till några hemlösa personer.

Vi vill ha uppgifter om samtliga personer som är hemlösa och som er verksamhet känner till

Regeringen vill ha kunskap om alla personer som är hemlösa och som är kända av er. Det är därför viktigt att ni skickar in *ett formulär* för *varje* person som under vecka 17 befinner sig i någon av situationerna som beskrivs i enkäten. Tänk på att vi även vill ha in uppgifter om barn och ungdomar som är hemlösa.

Om formulären tar slut – kopiera nya

Det är svårt för oss att beräkna hur många enkäter varje enhet behöver, det är därför enklast om ni själva kopierar upp nya formulär efter behov. Det går också bra att rekvirera fler formulär genom att kontakta Socialstyrelsen.

Ange de uppgifter ni har att tillgå även om de inte är fullständiga

Fyll i de uppgifter ni har att tillgå. Det finns ett särskilt svarsalternativ i enkäten som lyder: "Myndigheten/Organisationen frågar inte efter dessa uppgifter" som ni kan kryssa för när så är fallet.

Personnumret och UNO-koden är till för att kontrollera dubbelräkning

Eftersom syftet är att få en god uppfattning om antalet hemlösa personer i Sverige så frågar vi om personnummer för att kunna veta om en person rapporteras som hemlös från flera olika myndigheter eller organisationer. Om ni inte har tillgång till eller önskar lämna personnummer så ska en UNO-kod fyllas i. Principerna för denna kod framgår av formuläret.

Sekretess

I sammanställningar och analyser av materialet kommer det inte vara möjligt att identifiera enskilda personer. Materialet är sekretesskyddat hos Socialstyrelsen enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen.

Skicka enkäterna som en försändelse i det bifogade svarskuvertet

När enkäterna är ifyllda, och återlämnade till den som utsetts som ansvarig inom er myndighet/organisation sänds de gemensamt i det frankerade svarskuvert/svarspåse som ni erhåller tillsammans med enkäterna. Om ni behöver fler svarskuvert/svarspåsar kontakta Socialstyrelsen.

Sänd in svarskuvertet senast den 20 maj

Enkäten är utformad i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting samt med Näringslivets Regelnämnd. Deltagandet i undersökningen är frivilligt men ert bidrag är mycket viktigt för att få kunskap om hur många personer som är hemlösa i Sverige.

Frågor besvaras av Socialstyrelsen

Annika Remaeus (annika.remaeus@socialstyrelsen.se, 08-555 532 93)

Anna Qvarlander (anna.qvarlander@socialstyrelsen.se, 08-555 534 82)

Maria Boustedt Hedvall (maria.boustedt.hedvall@socialstyrelsen.se, 08-555 531 58)

Med stort tack för er medverkan!

Åsa Börjesson
Avdelningschef
Socialstyrelsen

Vem har besvarat frågorna?

Namn: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Adressat:

Nedan följer de situationer som definierar de personer som betraktas som hemlösa i denna undersökning. Ange i vilken av situationerna personen befinner sig i.

Endast ett av alternativen får anges

Situation 1

En person är hänvisad till akutboende, härbärge, jourboende eller är uteliggare.

Situation 2

En person är intagen/inskriven på antingen; kriminalvårdsanstalt/behandlingsenhet eller stödboende inom socialtjänst/landsting/privat vårdgivare /HVB-hem/ SIS-institution och **planeras skrivas ut inom tre månader** efter mätperioden men har inte någon bostad ordnad inför utskrivningen/utflyttningen.

Situation 3

En person är intagen/inskriven på behandlingsenhet eller stödboende inom socialtjänst/landsting/privat vårdgivare /HVB-hem/ SIS-institution och **planeras inte att skrivas ut inom tre månader** men har inte någon bostad ordnad vid eventuell framtida utskrivning/utflyttning.

Situation 4

En person bor tillfälligt och kontraktslöst hos kompisar/bekanta, familj/ släktingar eller har ett tillfälligt (kortare än tre månader efter mätperioden) inneboende- eller andrahandskontrakt och har på grund av denna situation **sökt hjälp/varit i kontakt med** den uppgiftslämnande myndigheten/organisationen **under mätperioden**.

Myndigheten/organisationen har inte kännedom om personer som enligt denna definition är hemlösa under mätperioden vecka 17 (25/4 –1/5) år 2005

Bakgrundsuppgifter

1. Personnummer ➡➡ ➡➡ ➡➡ — ➡➡➡➡➡➡

Om ni inte kan svara med personnummer används **UNO-kod**: första bokstaven i det första förnamnet, första bokstaven i det första efternamnet, födelseår och födelsedag. *EXEMPEL: UNO-koden för Anna-Karin Svensson- Larsson född den 7 maj 1965 blir: AS6507*

Första bokstav i första förnamn: _____

Första bokstav i första efternamn: _____

Födelseår: ➡➡

Födelsedag: ➡➡

➡₀ Vet ej

➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

2. Kön: ➡₁ Kvinna ➡₂ Man

3. Vilken är personens hemkommun, om den är en annan än den personen vistas i under vecka 17, år 2005?

_____ kommun

➡₂ Hem- och vistelsekommun är en och samma kommun

➡₀ Vet ej

➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

4. Personen lever:

➡₁ Tillsammans med partner

➡₂ Ensam

➡₀ Vet ej

➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

5 a) Är personen förälder till barn under 18 år?

➡₁ Nej, gå vidare till fråga 6

➡₂ Ja, hur många: _____ Antal okänt ➡₀

➡₀ Vet ej

➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

5 b) Är personen även vårdnadshavare till barnet/ barnen?

- ➡₁ Nej, gå vidare till fråga 6
- ➡₂ Ja, till samtliga barn
- ➡₃ Ja, till: ____ barn
- ➡₀ Vet ej
- ➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

5c) Lever personen helt eller delvis med något/några av sina barn under 18 år?

- ➡₁ Nej
- ➡₂ Ja, ange dessa barns UNO-kod och kön:

		flicka	pojke
Barn 1			
Barn 2			
Barn 3			

- 👉₀ Vet ej
- 👉₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

Om personen lever helt eller delvis med fler barn än tre, vänligen fyll i även deras UNO-kod och kön i slutet av enkäten under "Kommentarer"

6 a) Personens födelseland:

- ➡₁ Sverige
- ➡₂ Finland
- ➡₃ Annat nordiskt land
- ➡₄ Övriga Europa (inkl Ryssland)
- ➡₅ Nordamerika
- ➡₆ Asien
- ➡₇ Afrika
- ➡₈ Sydamerika
- ➡₉ Annat, ange vilket: _____
- ➡₀ Vet ej
- ➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

6b) Är någon av personens föräldrar födda utanför Sverige?

- ➡₁ Nej
- ➡₂ Ja
- ➡₀ Vet ej
- ➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

7. Under hur lång tid har personen varit hemlös?

Avrunda nedåt: 3,5 månader blir 3 månader

- ➡₁ 0–3 månader
- ➡₂ 4–6 månader
- ➡₃ 7–11 månader
- ➡₄ 1–3 år
- ➡₅ 4–6 år
- ➡₆ 7–9 år
- ➡₇ 10 år eller längre
- ➡₀ Vet ej
- ➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

8. Hur gammal var personen vid hemlöshetsdebuten , d v s vid första hemlöshetstillfället?

Personen var: _____ år

- ➡₀ Vet ej
- ➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

9. Personens boendesituation under vecka 17, år 2005

Fler alternativ kan anges men ringa in huvudsaklig boendesituation

- ➡₁ Uteiggare
- ➡₂ Akutboende/Lågtröskelboende (härbärge, jour-, korttidsboende)
- ➡₃ Hotell/Camping/Vandrarhem
- ➡₄ Kvinnojour
- ➡₅ Ungkarlshotell/Hotellhem
- ➡₆ Boendekollektiv/Gruppboende /Kategoriboende/Inackorderingshem
- ➡₇ Träningslägenhet/Försökslägenhet/ Socialt kontrakt
- ➡₈ Institutionsboende (t ex behandlingsenhet, HVB-hem), huvudman: _____
- ➡₉ Kriminalvårdsanstalt/Häkte
- ➡₁₀ Tillfälligt, kontraktslöst boende hos familj/släktingar, (inklusive boende hos barn)

- ➡₁₁ Tillfälligt, kontraktslöst boende hos kompisar/bekanta
- ➡₁₂ Tillfälligt andrahands- eller inneboendekontrakt (kortare än tre månader)
- ➡₁₃ Annat, ange vad: _____
- ➡₀ Vet ej
- ➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

10. Personens sysselsättning/arbete under vecka 17, år 2005

Fler alternativ kan anges men ringa in huvudsaklig sysselsättning

- ➡₁ Arbete på öppna marknaden
- ➡₂ Skyddat arbete
- ➡₃ Studerande/skolelev
- ➡₄ Sysselsättning som insats (t. ex daglig verksamhet, daglig sysselsättning, sysselsättning/studier inom behandlingsprogram/öppenvård eller inom kriminalvårdsanstalt)
- ➡₅ Arbetsökande, arbetslös
- ➡₆ Saknar sysselsättning
- ➡₇ Annat, ange vad: _____
- ➡₀ Vet ej
- ➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

11. Personens inkomstkälla under vecka 17, år 2005

Fler alternativ kan anges, men ringa in huvudsaklig inkomstkälla

- ➡₁ Lön från regelbundet arbete
- ➡₂ Lön från tillfälliga arbeten
- ➡₃ Studiemedel
- ➡₄ AMS/ALU-bidrag, aktivitetsstöd, rehabiliteringsersättning
- ➡₅ A-kassa, Alfa-kassa
- ➡₆ Sjukpenning, föräldrapenning
- ➡₇ Sjukersättning, aktivitetsersättning (tidigare sjukbidrag, förtidspension)
- ➡₈ Anstaltslön (ersättning för intagna inom kriminalvården)
- ➡₉ Ålderspension
- ➡₁₀ Introduktionsersättning för flyktingar
- ➡₁₁ Ekonomiskt bistånd (socialbidrag, försörjningsstöd)
- ➡₁₂ Annat, ange vad: _____
- ➡₁₃ Saknar inkomstkälla
- ➡₀ Vet ej
- ➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

Problem som medför behov av stöd

12. Vilka problem har personen som medför behov av bistånd, behandling, omvårdnad eller stöd under vecka 17, år 2005?

Fler alternativ kan anges

- ☞₁ Personen har inget känt problem som medför behov av stöd
- ☞₂ Kroppsliga/fysiska/somatiska problem (exklusive behov av tandvård)
- ☞₃ Problem med mun och tänder
- ☞₄ Funktionshinder som leder till behov av stöd (exklusive psykiska problem)
- ☞₅ Psykiska problem
- ☞₆ Missbruksproblem
- ☞₇ Ekonomiska problem (skulder osv.)
- ☞₈ Familjeproblem (i kontakt med barn, partner eller föräldrar)
- ☞₉ Brist på sysselsättning/arbete
- ☞₁₀ Annat, ange vad: _____
- ☞₀ Vet ej
- ☞₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

13. Vad har personen missbrukat den senaste månaden?

Fler alternativ kan anges, men ringa in huvuddrog

- ☞₁ Personen missbrukar inte
- ☞₂ Ingen droganvändning den senaste månaden
- ☞₃ Alkohol
- ☞₄ Opiater (heroin, morfin, opium, metadon, buprenorfin m.m)
- ☞₅ Stimulantia (amfetamin, kokain, MDMA/ extacy m.m)
- ☞₆ Hallucinogener/cannabis (LSD, hasch, marijuana m. m)
- ☞₇ Läkemedel
- ☞₈ Lösningsmedel (thinner, lim, gas m.m)
- ☞₉ Dopningsmedel (anabola steroider m.m)
- ☞₁₀ Annat, ange vad: _____
- ☞₀ Vet ej
- ☞₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

Uppgifter om personens situation under det senaste året

14. Har personen haft kontakt med en socialsekreterare under det senaste året?

- ☐1 Nej
- ☐2 Ja
- ☐0 Vet ej
- ☐00 Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

15. Vilka av följande frivilliga boendeinsatser har personen tagit del av under det senaste året?

Fler alternativ kan anges

- ☐1 Inga insatser
- ☐2 Akutboende/Lågtröskelboende (härbärge, jour-, korttidsboende)
- ☐3 Hotell/Camping/Vandrarhem
- ☐4 Kvinnojour
- ☐5 Ungkarlshotell/Hotellhem
- ☐6 Boendekollektiv/Gruppboende /Kategoriboende/Inackorderingshem
- ☐7 Träningslägenhet/Försökslägenhet/ Socialt kontrakt
- ☐8 Institutionsboende (t ex behandlingsenhet, HVB-hem), huvudman: _____
- ☐9 Boendestöd i egen bostad
- ☐10 Annat, ange vad: _____
- ☐0 Vet ej
- ☐00 Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

16. Vilka av följande frivilliga insatser mot missbruk har personen tagit del av under det senaste året?

Fler alternativ kan anges

- ☐1 Personen missbrukar inte
- ☐2 Inga insatser
- ☐3 Öppen vård
- ☐4 Frivillig institutionsvård/familjevård
- ☐5 Eftervård
- ☐6 Metadonbehandling
- ☐7 Subutexbehandling
- ☐8 Avgiftning
- ☐9 Annat, ange vad: _____
- ☐0 Vet ej
- ☐00 Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

17. Vilka av följande frivilliga insatser mot psykiska problem har personen tagit del av under det senaste året?

Fler alternativ kan anges

- ☞₁ Personen har inte psykiska problem
- ☞₂ Inga insatser
- ☞₃ Psykiatrisk öppen vård
- ☞₄ Psykiatrisk sluten vård – frivillig
- ☞₅ Rehabilitering
- ☞₆ Annan psykiatrisk eftervård
- ☞₇ Annat, ange vad: _____
- ☞₀ Vet ej
- ☞₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

18. Vilka av följande frivilliga insatser mot somatiska problem har personen tagit del av under det senaste året?

Fler alternativ kan anges

- ☞₁ Personen har inga somatiska problem
- ☞₂ Inga insatser
- ☞₃ Somatisk öppen vård
- ☞₄ Somatisk sluten vård
- ☞₅ Tandvård
- ☞₆ Annat, ange vad: _____
- ☞₀ Vet ej
- ☞₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

19. Vilket övrigt, frivilligt stöd har personen tagit del av under det senaste året?

Fler alternativ kan anges

- ☞₁ Personen har inte fått några stödinsatser
- ☞₂ Ekonomiskt bistånd enligt SoL (socialbidrag, försörjningsstöd)
- ☞₃ Familjestöd enligt SoL (inklusive stöd till barn/ungdomar)
- ☞₄ Insatser enligt LSS, individuell plan
- ☞₅ Personligt ombud
- ☞₆ Kontaktperson enligt SoL
- ☞₇ God man
- ☞₈ Hemtjänst
- ☞₉ Stöd från ideell organisation/frivilligorganisation

- ➡₁₀ Annat, ange vad: _____
- ➡₀ Vet ej
- ➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

20. Vilka insatser av icke frivillig karaktär har personen haft under det senaste året?

Fler alternativ kan anges

- ➡₁ Inga insatser
- ➡₂ Psykiatrisk tvångsvård – Lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT)
- ➡₃ Psykiatrisk tvångsvård – Lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV)
- ➡₄ Missbruksvård –tvångsvård (LVM)
- ➡₅ Tvångsvård enligt LVU (lagen om vård av unga)
- ➡₆ Tvångsvård enligt LUL (lagen om omhändertagande av unga lagöverträdare)
- ➡₇ Kriminalvård
- ➡₈ Frivård (skyddstillsyn)
- ➡₉ Samhällstjänst
- ➡₁₀ Annat, ange vad: _____
- ➡₀ Vet ej
- ➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

Övriga frågor

21. Ange nedan vilka faktorer Du anser vara viktiga orsaker till personens hemlöshet.

Fler alternativ kan anges, men ringa in huvudorsak

- ➡₁ Betalningsanmärkningar
- ➡₂ Arbetslöshet
- ➡₃ Missbruksproblem
- ➡₄ Psykisk ohälsa
- ➡₅ Skilsmässa/separation
- ➡₆ Konflikt i familjen
- ➡₇ Våld i familjen
- ➡₈ Vräkning p g a ekonomiska skulder/missbruksproblem/störande beteende
- ➡₉ Bostadsbrist i personens hemkommun
- ➡₁₀ Annat, ange vad: _____
- ➡₀ Vet ej
- ➡₀₀ Myndigheten/organisationen frågar inte efter dessa uppgifter

22. Har personen varit delaktig vid ifyllandet av formuläret?

➡₁ Nej

➡₂ Ja

Kommentarer: Här kan Du komplettera uppgift om barns UNO-kod och kön (fråga 5c) eller lämna synpunkter på enkäten

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Efter ifyllandet lämna enkäten till den inom er organisation som är ansvarig för att sända enkäterna till Socialstyrelsen. Om det är du som är ansvarig, sänd ifyllda enkäter som en försändelse i bifogat svarskuvert senast den 20 maj.

Uppgiftslämnare

Verksamhet	Antal tillfrågade instanser
1 Frivården	47
2 Kriminalvårdsanstalter	54
3 Håkten	29
4 Socialchefer	346
5 Enheten för hemlösa m fl	3
6 Kvinnojourer och manscentra	164
7 HVB-hem	822
8 Familjevårdsenheter	27
9 Beroendekliniker	67
10 Behandlingshem för missbrukare	130
11 Ungdomsmottagningar	243
12 Boendeformer för psykiskt funktionshindrade	790
13 Psykiatriska kliniker	110
14 Akutmottagningar (somatisk vård)	115
15 Barn & ungdomspsykiatriska kliniker	51
16 Brottsofferjourer	107
17 Hela människan – RIA	41
18 KRIS	28
19 LP-stiftelser	58
20 Fryshuset	5
21 Verdandi	12
22 SIMON	12
23 Rainbow Sweden	10
24 Frälsningsarmén	26
25 Stadsmissionen & diakoniverksamhet	25
26 Fontänhusverksamhet	11
27 Situation Sthlm, Aluma, Faktum	3
28 Föräldrar mot narkotika, FMN	32
29 Riksförbundet Länkarna	40
30 IOGT Kamratstödsverksamhet	49
31 Rädda Barnens kriscentrum	1
32 Xist Tjejforum	1
33 Convictus & Ny Gemenskap	2
34 Bryggan, Solrosen	4
35 Skyddat boende	1
36 Riksnätverket Nattvandrare i Sverige	270
37 Särskilda boendeenheter	9
38 Hållpunkt Maria	1

Hemlöshet i kommunerna

Kommun	Antal hemlösa	Antal hemlösa per 10 000 invånare	Antal hemlösa i situation 1	Antal hemlösa i situation 2	Antal hemlösa i situation 3	Antal hemlösa i situation 4
Stockholms län						
Upplands Väsby	48	13	14	6	19	8
Vallentuna	25	9	6	1	11	6
Österåker	39	11	5	10	15	8
Värmdö	34	10	9	4	15	6
Järfälla	195	32	37	15	80	57
Ekerö	54	23	4	19	21	7
Huddinge	330	38	49	32	116	102
Botkyrka ¹	24	3	5	2	6	9
Salem	16	11	0	1	7	8
Haninge	152	21	22	13	50	67
Tyresö	124	31	16	8	48	52
Upplands-Bro	48	22	12	4	23	9
Nykvarn	12	14	1	1	6	3
Täby	27	4	6	0	15	4
Danderyd	30	10	3	0	8	15
Sollentuna	121	21	26	10	33	51
Stockholm	3 863	50	802	348	1 738	633
Södertälje	161	20	24	19	63	45
Nacka	173	22	21	16	84	47
Sundbyberg	45	13	11	7	16	11
Solna	100	17	27	13	25	34
Lidingö	38	9	4	7	2	23
Vaxholm	7	7	0	1	5	1
Norrtälje ²	122	22	0	4	102	3
Sigtuna	61	17	3	16	35	7
Nynäshamn	51	21	2	3	30	3
Uppsala län						
Håbo	16	9	2	5	4	4
Älvkarleby	3	3	1	2	0	0
Knivsta	46	35	1	0	41	3
Tierp	11	5	0	1	7	2
Uppsala	316	17	51	57	124	55
Enköping	62	16	11	5	24	22
Östhammar	70	32	2	4	58	5

¹ Socialtjänsten i Botkyrka kommun har ej ingått i kartläggningen på grund av att de deltog som testkommun i Socialstyrelsens pilotundersökning hösten 2004.

² Socialtjänsten i Norrtälje kommun har inte besvarat enkäten.

Kommun	Antal hemlösa	Antal hemlösa per 10 000 invånare	Antal hemlösa i situation 1	Antal hemlösa i situation 2	Antal hemlösa i situation 3	Antal hemlösa i situation 4
Södermanlands län						
Vingåker	11	12	1	6	3	1
Gnesta	3	3	0	1	1	1
Nyköping	58	12	6	6	14	29
Oxelösund	8	7	2	1	3	2
Flen	39	24	2	1	24	10
Katrineholm	29	9	5	8	2	14
Eskilstuna	330	36	57	40	43	186
Strängnäs	21	7	3	5	2	11
Trosa	6	6	1	1	3	1
Östergötlands län						
Ödeshög	0	0	0	0	0	0
Ydre	1	3	0	0	1	0
Kinda	37	37	0	0	30	7
Boxholm	3	6	0	0	3	0
Åtvidaberg	0	0	0	0	0	0
Finspång	7	3	0	2	3	0
Valdemarsvik	8	10	1	3	3	1
Linköping	244	18	50	23	94	55
Norrköping ³	388	31	87	36	149	102
Söderköping	8	6	0	1	5	1
Motala	23	5	2	3	3	15
Vadstena	8	11	0	0	7	1
Mjölby	15	6	4	1	2	6
Jönköpings län						
Aneby	0	0	0	0	0	0
Gnosjö	5	5	0	0	1	4
Mullsjö	14	20	0	5	5	3
Habo	5	5	0	1	1	3
Gislaved	33	11	6	3	20	4
Vaggeryd	4	3	0	1	1	2
Jönköping	202	17	47	27	40	83
Nässjö	27	9	3	4	10	6
Värnamo	12	4	1	2	1	7
Sävsjö	14	13	0	12	2	0
Vetlanda	12	5	2	4	0	5
Eksjö	15	9	3	2	3	3
Tranås	5	3	2	1	1	1

³ Antalet hemlösa i Norrköping är överräknat. Socialtjänsten har i efterhand till Socialstyrelsen påpekat att man har gjort en viss överräkning. Hur många personer detta gäller är dock ovisst.

Kommun	Antal hemlösa	Antal hemlösa per 10 000 invånare	Antal hemlösa i situation 1	Antal hemlösa i situation 2	Antal hemlösa i situation 3	Antal hemlösa i situation 4
Kronobergs län						
Uppvidinge	0	0	0	0	0	0
Lessebo	13	16	2	1	6	2
Tingsryd	10	8	0	3	4	3
Alvesta	8	4	0	0	2	6
Älmhult	1	1	0	0	0	1
Markaryd	2	2	0	1	0	1
Växjö	61	8	6	11	10	33
Ljungby	10	4	4	3	1	2
Kalmar län						
Högsby	0	0	0	0	0	0
Torsås	0	0	0	0	0	0
Mörbylånga	3	2	0	1	0	2
Hultsfred	26	18	0	0	23	0
Mönsterås	15	11	0	0	12	3
Emmaboda	3	3	0	2	0	1
Kalmar	81	13	9	10	9	47
Nybro	16	8	6	2	2	6
Oskarshamn ⁴	0	0	0	0	0	0
Västervik	76	21	7	12	35	19
Vimmerby	44	28	2	8	29	5
Borgholm	4	4	2	1	0	1
Gotlands län						
Gotland	63	11	8	7	31	17
Blekinge län						
Olofström	18	13	4	3	6	5
Karlskrona	58	9	15	10	3	24
Ronneby	20	7	7	0	0	10
Karlshamn	29	9	1	5	14	9
Sölvesborg	18	11	6	6	0	6
Skåne län						
Svalöv	11	8	0	1	4	3
Staffanstorps	22	11	2	7	1	12
Burlöv	5	3	4	1	0	0
Vellinge	4	1	1	2	0	1
Östra Göinge	9	6	0	0	0	9
Örkelljunga	0	0	0	0	0	0
Bjuv	16	12	1	6	2	6
Kävlinge	9	3	1	0	1	7
Lomma	4	2	0	1	0	3
Svedala	9	5	1	1	6	1
Skurup	1	1	0	0	0	1
Sjöbo	27	16	5	5	2	15
Hörby	17	12	2	4	6	4
Höör	68	47	2	5	60	0
Tomelilla	8	6	3	0	0	4
Bromölla	8	7	4	1	0	3
Osby	1	1	1	0	0	0

⁴ Socialtjänsten i Oskarshamns kommun har inte besvarat enkäten.

Perstorp	3	4	0	1	1	1
Klippan	27	17	11	4	4	7
Åstorp	20	15	12	0	4	4
Båstad	27	19	4	1	13	8
Malmö ⁵	945	35	431	158	116	207
Lund	140	14	34	15	50	39
Landskrona	39	10	8	3	4	23
Helsingborg	540	45	112	36	236	146
Höganäs	3	1	1	0	0	2
Eslöv	24	8	6	5	3	10
Ystad	61	23	7	3	19	28
Trelleborg	55	14	6	11	17	19
Kristianstad	136	18	24	16	37	57
Simrishamn	13	7	5	0	1	6
Ängelholm	61	16	5	8	2	2
Hässleholm	90	18	8	10	43	19
Hallands län						
Hylte	12	12	1	0	6	5
Halmstad	239	27	29	15	107	46
Laholm	18	8	0	3	6	6
Falkenberg	42	11	12	1	20	7
Varberg	79	15	19	9	25	25
Kungsbacka	90	13	21	14	16	39
Västra Götalands län						
Härryda	30	9	10	2	11	7
Partille	67	20	12	6	34	14
Öckerö	16	13	5	1	3	7
Stenungsund	20	9	6	2	3	7
Tjörn	5	3	1	0	0	4
Orust	7	5	0	1	0	5
Sotenäs	12	13	3	1	3	5
Munkedal	9	9	0	0	3	5
Tanum	0	0	0	0	0	0
Dals-Ed	0	0	0	0	0	0
Färgelanda	5	7	1	0	1	2
Ale	22	8	6	0	5	11
Lerum	20	6	4	2	6	8
Vårgårda	6	6	1	2	1	2
Bollebygd	5	6	0	0	4	1
Grästorp	14	24	0	0	3	0
Essunga	6	10	0	0	4	2
Karlsborg	2	3	0	0	1	1
Gullspång	9	16	1	0	5	3
Tranemo	0	0	0	0	0	0
Bengtsfors	15	15	2	2	3	7
Mellerud	2	2	1	1	0	0
Lilla Edet	12	9	3	2	3	4
Mark	44	13	1	5	9	8
Svenljunga	10	10	4	0	0	4
Herrljunga	0	0	0	0	0	0
Vara	10	6	2	0	0	7

⁵ Antalet hemlösa i Malmö är troligtvis underräknat. Stadsmissionen i Malmö har till Socialstyrelsen i efterhand meddelat att de har kännedom om 130 personer som enligt dem inte har kontakt med någon av de övriga uppgiftslämnarna i Malmö.

Götene	6	5	1	0	5	0
Tibro	0	0	0	0	0	0
Töreboda	0	0	0	0	0	0
Göteborg	2 620	54	661	237	967	590
Mölnadal	148	26	24	19	50	33
Kungälv	53	14	9	6	11	23
Lysekil	10	7	6	1	0	3
Uddevalla	63	13	18	12	11	22
Strömstad	0	0	0	0	0	0
Vänersborg	90	24	12	25	21	25
Trollhättan	106	20	17	6	43	32
Alingsås	57	16	8	2	29	17
Borås	136	14	14	18	37	63
Ulricehamn	7	3	1	0	2	4
Åmål	14	11	0	1	6	7
Mariestad	23	10	2	5	14	2
Lidköping	51	14	7	4	15	23
Skara	15	8	2	5	1	7
Skövde	29	6	9	5	4	9
Hjo	0	0	0	0	0	0
Tidaholm	4	3	0	2	1	1
Falköping	39	13	9	9	12	8
Värmlands län						
Kil	5	4	1	0	0	4
Eda	0	0	0	0	0	0
Torsby	6	5	0	1	0	5
Storfors	6	13	0	4	0	2
Hammarö	0	0	0	0	0	0
Munkfors	8	20	1	0	0	5
Forshaga	0	0	0	0	0	0
Grums	1	1	0	0	1	0
Årjäng	7	7	0	0	3	4
Sunne	28	21	0	2	22	3
Karlstad	151	18	30	18	59	43
Kristinehamn	21	9	5	3	1	10
Filipstad	7	6	0	3	1	3
Hagfors	4	3	0	1	1	2
Arvika	28	11	11	1	5	11
Säffle	7	4	0	1	1	4
Örebro län						
Lekeberg	1	1	0	0	0	1
Laxå	6	10	1	0	0	4
Hallsberg	3	2	1	0	1	1
Degerfors	10	10	2	0	3	5
Hällefors	4	5	0	3	0	1
Ljusnarsberg	1	2	0	0	1	0
Örebro	394	31	53	48	162	123
Kumla	4	2	0	1	2	1
Askersund	5	4	1	0	4	0
Karlskoga	46	15	11	10	5	19
Nora	7	7	1	2	3	0

Kommun	Antal hemlösa	Antal hemlösa per 10 000 invånare	Antal hemlösa i situation 1	Antal hemlösa i situation 2	Antal hemlösa i situation 3	Antal hemlösa i situation 4
Västmanlands län						
Skinnskatteberg	1	2	1	0	0	0
Surahammar	0	0	0	0	0	0
Heby	26	19	1	4	13	5
Kungsör	4	5	1	0	2	1
Hallstahammar	18	12	1	2	12	3
Norberg	0	0	0	0	0	0
Västerås	199	15	62	11	36	67
Sala	13	6	3	1	5	3
Fagersta	8	7	6	1	0	1
Köping	28	11	6	1	8	13
Arboga	9	7	3	1	1	4
Dalarnas län						
Vansbro	1	1	0	0	1	0
Malung	0	0	0	0	0	0
Gagnef	0	0	0	0	0	0
Leksand	8	5	1	2	1	4
Rättvik	0	0	0	0	0	0
Orsa	3	4	0	2	0	1
Älvdalen	0	0	0	0	0	0
Smedjebacken	11	10	5	0	3	3
Mora	3	1	0	0	1	0
Falun	46	8	7	7	14	17
Borlänge	141	30	27	20	26	65
Säter	0	0	0	0	0	0
Hedemora	7	5	0	2	5	0
Avesta	6	3	1	3	1	0
Ludvika	22	9	3	8	3	8
Gävleborgs län						
Ockelbo	3	5	0	0	3	0
Hofors	3	3	0	2	0	1
Ovanåker	0	0	0	0	0	0
Nordanstig	0	0	0	0	0	0
Ljusdal	7	4	1	1	3	2
Gävle	145	16	26	28	54	34
Sandviken	49	13	7	14	13	15
Söderhamn	36	13	3	9	4	16
Bollnäs	14	5	0	3	9	2
Hudiksvall	45	12	1	7	26	7
Västernorrlands län						
Ånge	10	9	2	6	0	1
Timrå	32	18	6	4	7	15
Härnösand	25	10	3	0	6	15
Sundsvall	116	12	16	22	13	58
Kramfors	14	7	5	2	2	5
Sollefteå	4	2	1	1	0	2
Örnsköldsvik	2	0	0	0	0	2

Kommun	Antal hemlösa	Antal hemlösa per 10 000 invånare	Antal hemlösa i situation 1	Antal hemlösa i situation 2	Antal hemlösa i situation 3	Antal hemlösa i situation 4
Jämtlands län						
Ragunda	0	0	0	0	0	0
Bräcke	3	4	0	1	2	0
Krokom	8	6	2	3	2	1
Strömsund	10	8	1	1	0	8
Åre	0	0	0	0	0	0
Berg	11	14	4	1	1	5
Härjedalen	2	2	1	0	0	1
Östersund	120	21	21	16	17	64
Västerbottens län						
Nordmaling	0	0	0	0	0	0
Bjurholm	0	0	0	0	0	0
Vindeln	6	10	1	0	0	2
Robertsfors	1	1	1	0	0	0
Norsjö	2	4	0	0	0	2
Malå	2	6	0	2	0	0
Storuman	9	14	0	2	7	0
Sorsele	0	0	0	0	0	0
Dorotea	0	0	0	0	0	0
Vännäs	23	27	1	2	18	2
Vilhelmina	0	0	0	0	0	0
Åsele	0	0	0	0	0	0
Umeå	180	16	31	28	54	62
Lycksele	3	2	0	0	0	3
Skellefteå	23	3	2	7	5	7
Norrbottens län						
Arvidsjaur	0	0	0	0	0	0
Arjeplog	0	0	0	0	0	0
Jokkmokk	4	7	0	0	3	1
Överkalix	0	0	0	0	0	0
Kalix	0	0	0	0	0	0
Övertorneå	1	2	0	0	0	1
Pajala	0	0	0	0	0	0
Gällivare	11	6	1	2	5	3
Älvsbyn	5	6	0	1	0	4
Luleå	90	12	19	12	18	40
Piteå	40	10	10	13	5	11
Boden	60	21	7	4	31	18
Haparanda	7	7	5	0	0	2
Kiruna	6	3	0	2	0	4

